

๒๕๕.๒-๔๐๕๓๕

๔๗๓๖ ๑

๕ ๕

การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการ
ปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาวิทยาลัยที่เรียนในสาขาวิชาชีพต่างกันของสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล

ปริญญานิพนธ์

ของ

วิไลวรรณ ศรีสงคราม

17 ก.พ. 2540

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

ตุลาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานินพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ผศ.ดร.ปรีชา ชรรมา)

..... กรรมการ

(ผศ.วัฒนา ศรีสัตย์วาจา)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผศ.ดร.ปรีชา ชรรมา)

..... กรรมการ

(ผศ.วัฒนา ศรีสัตย์วาจา)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.ประสมต์ เค้าฉิม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานินพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 10 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปัญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้ ความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ธรรมมา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลนา ศรีสัตย์วาจา อาจารย์ผู้ควบคุมปัญญานิพนธ์ และให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประณต เค้าจิม กรรมการสอบปัญญานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ สนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกท่านของ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตอุเทนถวาย วิทยาเขตพระนครเหนือ วิทยาเขตเพาะช่าง วิทยาเขตพระนครใต้ วิทยาเขตโชติเวช วิทยาเขตห่มพรเขตอุดมศักดิ์ และวิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ ที่กรุณาอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณวิสุทธิ อริยภิญโญ ที่ให้ความอนุเคราะห์เครื่องคอมพิวเตอร์ในการใช้พิมพ์ปัญญานิพนธ์

คุณประโยชน์และความดีทั้งหมดที่เกิดจากปัญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดาและน้องสาวที่ให้ความรัก ความห่วงใย ให้ความเวลาและให้โอกาสในการศึกษา จนสำเร็จสมความปรารถนาทุกประการ

และสุดท้ายขอกราบขอบพระคุณ บิดา อาจารย์ พี่ ๆ และเพื่อน ๆ ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจจนทำให้ปัญญานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงสำเร็จด้วยดี

วิไลวรรณ ศรีสงคราม

1. บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษา.....	5
ความสำคัญของการศึกษา.....	5
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิง.....	13
การปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ.....	38
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ.....	75
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	80
3. วิธีดำเนินการศึกษา.....	82
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	82
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	95
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย.....	103
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	104
5. บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	121
จุดมุ่งหมายของการศึกษา.....	121
วิธีดำเนินการศึกษา.....	121
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	123
สรุปผลการวิจัย.....	124
อภิปรายผล.....	126
ข้อเสนอแนะ.....	136
บรรณานุกรม.....	138
ภาคผนวก.....	154
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	179

1	แสดงกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา จำแนกตามวิชาเอก และวิทยาเขต..84
2	จำนวนร้อยละของนักศึกษา เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาที่เรียนและ ลักษณะครอบครัว.....85
3	ร้อยละของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมาสมบูรณ์ จำแนกตาม สาขาวิชาเอก และวิทยาเขต.....96
4	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาที่มีระดับการเข้าร่วม กิจกรรมในสถาบันการศึกษาแตกต่างกัน.....105
5	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และ ความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ.....106
6	เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน....107
7	เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน....108
8	เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวต่างกัน.....109
9	เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วม กิจกรรมต่างกัน.....110
10	เปรียบเทียบลักษณะความเป็นหญิงของนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน....111
11	เปรียบเทียบลักษณะความเป็นหญิงของนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน....112
12	เปรียบเทียบลักษณะความเป็นหญิงของนักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวต่างกัน.....113
13	เปรียบเทียบลักษณะความเป็นหญิงของนักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วม กิจกรรมต่างกัน.....114
14	เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาชาย ที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน.....115
15	เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาหญิง ที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน.....116

16	เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษา ที่มีลักษณะครอบครัวต่างกัน.....	117
17	เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษา ที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมต่างกัน.....	118
18	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นชาย ลักษณะ ความเป็นหญิงในเพศชายกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ.....	119
19	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นชาย ลักษณะ ความเป็นหญิงในเพศหญิงกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ.....	120
20	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิชาเอก วิทยาเขต และ วิชาเอกย่อยที่ได้จากการเก็บข้อมูล.....	154
21	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบลักษณะความเป็นชาย โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ.....	173
22	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบลักษณะความเป็นหญิง โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ.....	174
23	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ด้านเจตคติ ต่อเพื่อนต่างเพศ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนน เป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ.....	175
24	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ด้านการสร้าง ความสัมพันธ์ต่อเพื่อนต่างเพศ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง คะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ.....	176

- 25 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง
 ของแบบทดสอบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ด้านการ
 ทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง
 คะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ.....177
- 26 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง
 ของแบบสอบถามระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา
 โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ...178

บทนำ

ภูมิหลัง

จากการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างสังคมไทยในปัจจุบัน สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การไหลบ่าของวัฒนธรรมตะวันตกและอิทธิพลของสื่อมวลชน ล้วนก่อให้เกิดวัยรุ่นไทยทั้งชายและหญิงประสบความยุ่งยากในการปฏิบัติตามบทบาททางเพศ (ลักขณา มุลศรี.2534 : 3) ซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตในครอบครัว ทำให้ผู้หญิงและผู้ชายต้องมีการสลับบทบาทกันบ้างในบางสถานการณ์ เช่น ผู้หญิงจะเข้ามามีบทบาทในสังคมการทำงานนอกบ้านมากขึ้น บทบาททางเพศสำหรับเพศหญิงที่เคยทำงานในบ้านและเป็นผู้ตามสามีนั้นเปลี่ยนแปลงไป มีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวและเป็นผู้นำมากขึ้น ส่วนผู้ชายนั้นก็เช่นกัน คือ จะต้องมีความเป็นหญิงเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากผู้ชายจำเป็นต้องช่วยเหลืองานในบ้านดูแลให้ความรัก ความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัว (ฉันทิกา ทิมากร.2533 : 4)

มนุษย์มีสัญชาตญาณทางเพศมาตั้งแต่แรกเกิด เริ่มตั้งแต่ทารกคลอดมาจากครรภ์มารดา ทารกจะแสดงลักษณะของความเป็นเพศชายและหญิงนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัย 7 ประการด้วยกัน คือ ลักษณะของโครโมโซม ชนิดของต่อมเพศ ลักษณะของเครื่องเพศภายใน ลักษณะที่มองเห็นของอวัยวะเพศภายนอก สภาพของฮอว์โมน การกำหนดเพศและการอบรมเลี้ยงดู เมื่อทารกคลอดออกมาภายหลังจากการได้มีการกำหนดเพศแล้วว่าเป็นเพศชายเพศหญิง ทารกนั้นก็จะได้รับการเลี้ยงดูอบรมไปตามเพศที่ได้กำหนด ซึ่งการเลี้ยงดูอบรมนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากค่านิยมและความเชื่อของคนในสังคมนั้น ๆ เช่น การกำหนดบทบาทของความเป็นชายและหญิง นอกจากนี้ การปฏิบัติตัวต่อกันระหว่างพ่อกับแม่ก็เป็นสิ่งซึ่งจะซึมซาบให้เด็กรับเอาความรู้สึกที่ดีในเรื่องเพศไว้ด้วย พ่อแม่ที่มีบทบาทไม่เหมาะสมจะทำให้เด็กไม่ศรัทธาในเรื่องเพศและไม่ศรัทธาในความเป็นเพศนั้น ๆ ถ้าไปตรงกับเพศของตน เด็กอาจจะมีความรู้สึกไม่นับถือตนเอง และจะมีผลต่อไปในการใช้ชีวิตด้านอื่น ๆ ด้วย (วันทนี วาลิกะสิน.2526 : 8 - 10 ; อ้างอิงมาจาก สุภัตตร พูลเกษ.2521)

เบม กล่าวว่า ความเป็นชาย ความเป็นหญิง เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องมาตั้งแต่วัยเด็ก บุคคลทั้งชายและหญิงมิใช่จะมีลักษณะความเป็นชาย ความเป็นหญิงแต่เพียงลักษณะ

เดียวในตัวเท่านั้น แต่จะมีทั้งสองลักษณะพร้อม ๆ กันในตัวคนคนเดียว ซึ่งเบม ได้แบ่งบุคคลตามบทบาททางเพศได้ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นชายสูงลักษณะเดียว (Masculine) กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูงลักษณะเดียว (Feminine) กลุ่มที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) และกลุ่มที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) (Bem.1981 : 1) ซึ่งลักษณะเหล่านี้มีส่วนสัมพันธ์กับการปรับตัว โดยเชื่อว่า ผู้ที่มีบทบาททางเพศในแบบที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะมีความยืดหยุ่นสูง จึงทำให้ปรับตัวในสภาพสังคมปัจจุบันได้ดีกว่าบุคคลที่มีความเป็นชาย ความเป็นหญิงตรงกับเพศของตนที่เป็นเช่นนี้ เพราะบุคคลที่มีลักษณะเช่นนี้ จะมีความเป็นอิสระจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมมากกว่า มีความยืดหยุ่น มีการตอบสนองที่เหมาะสมตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีและการตอบสนองนี้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ๆ ด้วย เช่น ผู้ชายรู้จักเห็นใจและปลอบโยนผู้อื่น ผู้หญิงก็สามารถเป็นผู้นำได้ (ฉันทิกา ทิมากร.2533 : 4)

เป็นที่ทราบกันดีว่า ระยะเวลาอันสั้นเป็นระยะของการพัฒนาที่สำคัญทางด้านเพศ ซึ่งดูได้จากการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย การรักและสนใจเพศตรงข้ามรุ่นเดียวกับตน มีความรู้สึกในการอยากติดต่อหรือมีโอกาสดับเพื่อนต่างเพศ (ฉวีวรรณ สุพันธ์ไพฑาราม.2527 : 43 - 45) วัยรุ่นจึงมีปัญหในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ความต้องการของวัยรุ่นก็คือ การต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในความเป็นชายหญิงของตน ความสามารถของตนทั้งจากเพศเดียวกันและเพศตรงข้ามเด็กจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับหมู่คณะเพื่อนต่างเพศและบุคคลอื่นที่ตนเองเกี่ยวข้อง (นิมนวล อันทะชัย. 2532 : 1 - 2) การจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสร่วมทำเป็นกลุ่ม โดยให้เป็นกิจกรรมร่วมกันทั้งชายและหญิง จะเป็นการฝึกทักษะในการเข้าสังคมของวัยรุ่นได้ ซึ่งจะทำให้วัยรุ่นมีความเข้าใจและได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศ ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับเพศรวมทั้งพัฒนาความเป็นชายและความเป็นหญิงได้เหมาะสมกับความคาดหวังของสังคมมากขึ้น (ฉวีวรรณ สุพันธ์ไพฑาราม.2527 : 51)

อย่างไรก็ตาม สภาพการเรียนรู้ในสถานศึกษาของเด็กวัยรุ่นก็เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่เด็กวัยรุ่นจะต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะมีผลต่อลักษณะบทบาททางเพศของเด็กได้

มีบางหลักสูตรที่ถ้าเด็กชายเข้าไปเรียนจะต้องทำกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นงานของเด็กหญิง เช่น การเรียนเย็บ ปัก ถักร้อยหรือกิจกรรมที่สังคมไทยยังคงถือว่าเป็นบทบาทของผู้หญิง เมื่อเด็กชายได้มีโอกาสเรียนแล้วเกิดความรู้สึกชอบ ถนัดและภาคภูมิใจก็อาจทำให้เกิดความสับสนในเอกลักษณ์ของตนเองมากขึ้น (วิลลิกซ์ ฐาติ.2534 : 28) ในทำนองเดียวกัน การเรียนในบางสาขาวิชา เช่น ในสาขาวิชาที่เกี่ยวกับช่างอุตสาหกรรม วิศวกรรมซึ่งถูกจัดว่าเป็นวิชาที่มีลักษณะของผู้ชาย ดังนั้น การที่นักเรียนหญิงจะเลือกเรียนในสาขาดังกล่าว จึงน่าจะมีคุณลักษณะทางเพศที่สอดคล้องกับการเลือกเรียนด้วย เล็มคา (Lemkau.1981) ได้ศึกษาถึงบุคลิกภาพของสตรีที่เข้าไปทำงานใน field ของผู้ชาย พบว่าสตรีเหล่านี้มีลักษณะของความเป็นชายสูง (Masculine Stereotyped) เมื่อเทียบกับผู้หญิงทั่ว ๆ ไป (พรพิมล สุนทรจารย์.2534 : 18 - 19; อ้างอิงมาจาก Lemkau.1981)

นอกจากนี้ การเรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม จะมีสัดส่วนจำนวนนักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิงในจำนวนที่แตกต่างกันมาก จากข้อมูลของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในปี 2536 พบว่าในบางวิชาเอก เช่น ช่างกลโรงงาน มีจำนวนนักศึกษาชาย 58 คน และนักศึกษาหญิง 5 คน หรือในสาขาช่างไฟฟ้าและช่างอิเล็กทรอนิกส์ ก็มีจำนวนนักศึกษาชายและหญิงที่ต่างกันมากเช่นกัน คือ นักศึกษาชาย 63 คน แต่มีนักศึกษาหญิงเพียง 3 คนเท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ.2536 : 67) การมีจำนวนต่างกันมากอาจทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัวทางสังคมของเด็กวัยรุ่นชายและหญิง จากการศึกษาของนิ่มนวล อันทะชัย (นิ่มนวล อันทะชัย. 2532 : บทคัดย่อ) พบว่าปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศ จะเกิดขึ้นได้มากกว่าในสถานศึกษาที่มีลักษณะชายล้วนและหญิงล้วน ดังนั้น ในสถานศึกษาที่มีลักษณะในการเรียนบางวิชาชีพ เช่น ช่างอุตสาหกรรม ซึ่งนักศึกษาหญิงจะมีลักษณะบทบาททางเพศในแบบของความเป็นชายมากกว่าหญิง นักศึกษาชายจะคบกับนักศึกษาหญิงในแบบของเพื่อนชายคนหนึ่งของคน ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาชายขาดทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศโดยทั่วไปได้ ในทำนองเดียวกันกับผู้ที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาคหกรรม นักศึกษาหญิงจะมีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศที่เป็นชายได้เช่นกัน สำหรับนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรม มีจำนวนนักศึกษาชายและหญิงในจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ผู้เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมจะมีลักษณะในบางประการที่เป็น

ลักษณะของผู้หญิง ซึ่งได้แก่ มีอารมณ์อ่อนไหว มีจินตนาการ แต่ก็ยังมีนักศึกษาชายจำนวนมากที่เรียนในสาขานี้ รวมทั้งวิชาศิลปะยังจัดได้ว่าเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมพัฒนาการแก่ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ คือ ทางกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคมด้วย (มณฑล แก้วพวงงาม.2528 : 2;อ้างอิงมาจาก ทิศนา ขัมมณี.2522)

การที่สนใจศึกษากับกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่เรียนในสาขาวิชาชีพทางด้านช่างอุตสาหกรรม ศิลปกรรม และคหกรรม ก็เพราะว่าในแต่ละกลุ่มนี้จะมีลักษณะที่ต่างกันทั้งลักษณะของผู้เรียนและลักษณะของวิชา อีกทั้งในสาขาวิชาเหล่านี้จะมีจำนวนนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงในจำนวนต่างกัน เพื่อนที่เรียนด้วยกันจะเป็นเพศเดียวกันมากกว่าเพศตรงข้าม จึงน่าทำให้มีลักษณะความเป็นชาย ความเป็นหญิง และการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศที่ต่างกันออกไป รวมทั้งจากงานวิจัยที่ผ่านมา มักพบว่าทำกันแต่ในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่เป็นนักเรียนสาวสามัญ โรงเรียนชายล้วน โรงเรียนที่มีแต่หญิงล้วน และสหศึกษามาแล้วด้วยกันทั้งสิ้น ซึ่งจากผลการวิจัยได้พบว่า เด็กในโรงเรียนสหศึกษาจะมีการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศได้ดีกว่าเด็กโรงเรียนชายล้วนและหญิงล้วน (พรณี มนัสไพบุลย์.2505 : 498 - 500 ; สิริวรรณ คำเข้ม.2520 : 68 ; นิมนวล อันทะชัย. 2532 : 62 - 66)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิงและความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ตามตัวแปรประเภทของสาขาวิชาที่เรียน ลักษณะของครอบครัว ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นชายและความเป็นหญิงกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศด้วย ผลจากการศึกษาจะสามารถนำไปวางแผนในการจัดการเรียน การสอน การส่งเสริม ปรับปรุงพัฒนาการทางด้านเพศและการปรับตัวของเด็กวัยรุ่นในกลุ่มเหล่านี้ได้เหมาะสมกับสาขาวิชาที่เรียนและการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิงและความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาวัยรุ่นตามตัวแปรทางด้านสาขาวิชาที่เรียน ลักษณะของครอบครัว และระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงในแต่ละเพศกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาวัยรุ่นจะแตกต่างกันหรือไม่เมื่อสาขาวิชาที่เรียน ลักษณะของครอบครัว และระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษาต่างกัน

2. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงในแต่ละเพศ กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวัยรุ่นชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปวส. ในสาขาวิชาเอกทางด้านช่างอุตสาหกรรม ศิลปกรรม และคหกรรม ในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะส่วนที่เป็นวิทยาเขตในกรุงเทพมหานคร จำนวน 2,626 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวัยรุ่นชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปวส. ในสาขาวิชาเอกทางด้านช่างอุตสาหกรรม ศิลปกรรม และคหกรรม ในสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาเขตใน

กรุงเทพมหานคร จำนวน 304 คน

ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการเปรียบเทียบ ลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาวัยรุ่นตามตัวแปรทางด้านสาขาวิชาที่เรียน ลักษณะของครอบครัว และระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. สาขาวิชาที่เรียน ซึ่งแบ่งได้ ดังนี้

1.1 สาขาช่างอุตสาหกรรม

1.2 สาขาศิลปกรรม

1.3 สาขาเกษตรกรรม

2. ลักษณะของครอบครัว แบ่งได้เป็น

2.1 ครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดา

2.2 ครอบครัวที่มีแต่บิดา

2.3 ครอบครัวที่มีแต่มารดา

3. ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา

3.1 ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษาต่ำ

3.2 ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษาสูง

ตัวแปรตาม ได้แก่ ลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

ตอนที่ 2 เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงในแต่ละเพศ กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักศึกษาวัยรุ่น หมายถึง นักศึกษาชายและหญิงที่เรียนอยู่ในระดับ ปวส. ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กระทรวงศึกษาธิการ ในวิทยาเขตที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

2. สาขาวิชาที่เรียน หมายถึง สาขาวิชาที่เป็นวิชาเอกของนักศึกษาในระดับ ปวส. ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กระทรวงศึกษาธิการ ในวิทยาเขตที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการศึกษาคั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 สาขาวิชาเอก คือ

2.1 สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ สาขาวิชาที่มีประเภทวิชาที่เปิดสอนเกี่ยวกับความรู้และปฏิบัติในภาคอุตสาหกรรม

2.2 สาขาวิชาศิลปกรรม ได้แก่ สาขาวิชาที่มีประเภทวิชาที่เปิดสอนครอบคลุมความรู้ทางวิชาการและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานทางด้านศิลปะ

2.3 สาขาวิชาคหกรรม ได้แก่ สาขาวิชาที่มีประเภทวิชาที่เปิดสอนครอบคลุมความรู้ทางวิชาการและการปฏิบัติเกี่ยวกับงานทางด้านคหกรรม

3. ลักษณะของครอบครัว หมายถึง รูปแบบที่แสดงถึงความเป็นอยู่ในครอบครัวของนักศึกษา โดยที่นักศึกษาจะต้องมีรูปแบบการอยู่ร่วมกันกับบิดาและมารดา หรือบิดา หรือมารดา อย่างใดอย่างหนึ่งในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานที่สุดของนักศึกษาแต่ละคนแตกต่างกันออกไป ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

3.1 ลักษณะครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดา หมายถึง ครอบครัวของนักศึกษาที่มีทั้งบิดาและมารดาอยู่ร่วมกันกับนักศึกษาภายในครอบครัว

3.2 ลักษณะครอบครัวที่มีแต่บิดา หมายถึง ครอบครัวของนักศึกษาที่มีบิดาอยู่ร่วมกับนักศึกษาภายในครอบครัว ไม่มีมารดา เนื่องจากการหย่าร้าง แยกทางกัน หรือมารดาเสียชีวิต

3.3 ลักษณะครอบครัวที่มีแต่มารดา หมายถึง ครอบครัวของนักศึกษาที่มีมารดาอยู่ร่วมกับนักศึกษาภายในครอบครัว ไม่มีบิดา เนื่องจากการหย่าร้าง แยกทางกัน หรือบิดาเสียชีวิต

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. ลักษณะความเป็นชาย (Masculinity) หมายถึง ความรู้สึก หรือพฤติกรรม
อย่างหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะ 3 ด้าน คือ

1.1 ความมีอำนาจในสังคม และการตัดสินใจด้วยปัญญา (Social Intellectual Ascendancy) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงการตัดสินใจที่เด็ดขาดโดยไม่หวั่นเกรง
กับผลลัพธ์ที่ทำให้ตนเองสะเทือนใจ การใช้สติปัญญาไตร่ตรองการตัดสินใจ โดยยอมรับผลจาก
การตัดสินใจนั้น ประกอบด้วยลักษณะย่อย 4 ลักษณะ คือ

1.1.1 มีความเป็นผู้นำ

1.1.2 ความมีอำนาจเหนือ

1.1.3 ความก้าวร้าว

1.1.4 การมีบุคลิกภาพที่เข้มแข็ง

1.2 ความมีอิสระ (Autonomy) หมายถึง ความรู้สึก หรือพฤติกรรมที่แสดง
ความไม่หวั่นไหวไปกับท่าทีหรือคำพูดของผู้อื่น เมื่อเห็นว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง สามารถ
ยอมรับได้เมื่อมีเหตุผลเพียงพอ ประกอบด้วยลักษณะย่อย ดังนี้

1.2.1 ความเป็นตัวของตัวเอง

1.2.2 การทำอะไรได้ด้วยตนเอง

1.2.3 มีความมั่นใจในตนเอง

1.2.4 มีลักษณะเฉพาะตัว

1.3 มีเลือดนักสู้ (Physical Boldness) หมายถึง ความรู้สึก หรือพฤติกรรม
ที่แสดงความกล้าเผชิญอันตรายหรือเหตุการณ์รุนแรงได้โดยไม่หวั่นเกรง สามารถพาตนเองเข้าร่วม
กับเหตุการณ์รุนแรงได้โดยไม่หวั่นเกรง เมื่อประสบกับความผิดหวังก็พยายามต่อสู้กับความผิดหวังนั้น
ประกอบด้วยลักษณะย่อย ดังนี้

1.3.1 ความเป็นนักกีฬา

1.3.2 ชอบการแข่งขัน

1.3.3 มีความอาจหาญ

1.3.4 ชอบการใช้กำลัง

2. ลักษณะความเป็นหญิง (Femininity) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะ 3 ด้าน คือ

2.1 มีความรู้สึกผูกพันและทะนุถนอม (Nurturant Affiliation) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงความกังวลห่วงใยกับคนหรือสิ่งของรอบตัว มีกิริยาที่นุ่มนวล พุดจาไพเราะ ประกอบด้วยลักษณะย่อย ดังนี้

2.1.1 มีความเมตตากรุณา

2.1.2 มีความเห็นอกเห็นใจ

2.1.3 การแสดงความรักใคร่

2.1.4 มีความเข้าใจผู้อื่น

2.2 มีลักษณะยอมตาม (Self - Subordinate) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกคล้อยตามกับคนที่ตนพอใจ และแสดงการต่อต้านกับคนที่ตนเองไม่พอใจทั้งคำพูดและการกระทำ ประกอบด้วยลักษณะย่อย ดังนี้

2.2.1 คล้อยตามผู้อื่น

2.2.2 ชอบการประจบเอาใจ

2.2.3 การเป็นพวกเดียวกันกับกลุ่ม

2.2.4 มีความรู้สึกอ่อนไหวต่อความต้องการ

2.3 มีความสนใจตนเอง (Introversion) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพึงพอใจในการจัดระเบียบให้ตนเองทั้งในด้านร่างกาย เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้และที่อยู่อาศัย ชอบในสิ่งที่สวยงาม ประกอบด้วยลักษณะย่อย ดังนี้

2.3.1 ชอบความสวยงาม

2.3.2 ขลาดกลัว

2.3.3 ขี้อาย

2.3.4 อ่อนไหวต่อความรู้สึกสูง

ลักษณะความเป็นชาย และความเป็นหญิงนี้สามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบที่ทางผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยได้แนวทางมาจากการศึกษาแบบทดสอบของรัชนี้ วารินทร์ (2531 : 87 - 97) เพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้มากยิ่งขึ้น

3. ความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของบุคคลที่สามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ต่อเพื่อนต่างเพศ ในที่นี้แบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านเจตคติที่ต่อเพื่อนต่างเพศ การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ และความสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 เจตคติที่ต่อเพื่อนต่างเพศ หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของบุคคลต่อเพื่อนต่างเพศในด้านดี ได้แก่ การคิดและรู้สึกว่าเพื่อนต่างเพศเป็นบุคคลที่ไม่น่ากลัว สามารถคบเป็นเพื่อนกันได้ แม้ว่าจะเป็นเพศตรงข้าม

3.2 การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของบุคคลในการที่จะสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ต่อเพศตรงข้ามได้ ได้แก่ การยิ้ม ทักทาย พูดคุยด้วย ความรู้สึกและท่าทางที่สบายใจไม่กระดากอายจนเป็นอุปสรรคต่อการติดต่อพูดคุย

3.3 ความสามารถในการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของบุคคลที่สามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เล่นกีฬา กิจกรรมของชุมนุมหรือการทำงานอื่น ๆ กับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจและประสบความสำเร็จด้วยดี รวมทั้งเห็นประโยชน์ของบทบาทสมาชิกในการเข้าร่วมกลุ่ม

ความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ วัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากของ มานินี อยู่โพธิ์ (2525 : 76 - 81) รุจิราภา สิทธิปาน (2531 : 79 - 82) และนิมนวล อันทะชัย (2532 : 81 - 87)

4. ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของบุคคลในพฤติกรรมที่แสดงถึงการให้ความสนใจและให้ความสำคัญในกิจกรรม การมีทัศนคติที่ดีต่อการทำกิจกรรม ความชอบที่จะเข้าร่วมหรือมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

ที่สถาบันการศึกษาจัดให้ขึ้น รวมทั้งการขอมลเสืษสละทุนทรัพย์และเวลาวางส่วนตัวเพื่อกิจกรรมที่ตนเองพอใจ ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษาดังกล่าววัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษาได้ออกเป็น 2 ระดับ คือ

4.1 ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูง หมายถึง ระดับที่ทำคะแนนจากแบบสอบถามได้ตั้งแต่คะแนนของตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป

4.2 ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ หมายถึง ระดับที่ทำคะแนนจากแบบสอบถามได้ตั้งแต่คะแนนของตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาถึงลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศนั้น ควรจะได้ทราบถึงความหมาย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎี รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายของความเป็นชายและความเป็นหญิง
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดความเป็นชายและความเป็นหญิง
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเป็นชายและความเป็นหญิง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นชายและความเป็นหญิงในประเทศไทย
5. ความหมายของการปรับตัว สาเหตุของการปรับตัวและลักษณะวัยรุ่นที่ปรับตัวได้ดี
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศในประเทศไทย
7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน ลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง

7.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนและความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

7.3 ภูมิหลังของครอบครัวกับลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง

7.4 ภูมิหลังของครอบครัวกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

7.5 ความหมาย และจุดมุ่งหมายความสำคัญของกิจกรรมในสถาบันการศึกษา

7.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา

8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

1. ความหมายของความเป็นชายและความเป็นหญิง

ได้มีผู้ให้ความหมายของความเป็นชายและความเป็นหญิงไว้หลายท่าน ดังนี้

แชปลิน (Chaplin.1971 : 854) ได้ให้ความหมายของ "ความเป็นชาย" และ "ความเป็นหญิง" ไว้ในพจนานุกรมทางจิตวิทยา ดังนี้

ความเป็นชาย หมายถึง สถานภาพหรือเงื่อนไขของร่างกายที่ทำให้ปรากฏคุณลักษณะของเพศชาย

ความเป็นหญิง หมายถึง คุณภาพของคุณลักษณะพิเศษที่ทำให้ปรากฏเป็นเพศหญิงหรือคุณภาพหรือสถานภาพเริ่มต้นของเพศหญิง

มิลเลอร์ และ เคม (Miller And Keame.1983) ได้ให้ความหมายของ "ความเป็นชาย" และ "ความเป็นหญิง" ไว้ในสารานุกรมและพจนานุกรมทางแพทย พยาบาล ดังนี้

ความเป็นชาย หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวกับคุณภาพของเพศชาย

ความเป็นหญิง หมายถึง คุณภาพทั่วไปของคุณลักษณะความเป็นหญิง

บาแกน (Bakan.1966) ได้ให้ความหมายของความเป็นชายด้วยคำว่าเอเจนซี (Agency) และได้ให้ความหมายของความเป็นหญิงด้วยคำว่า คอมมิวนิเอน (Communion) ซึ่งเอเจนซี ได้แก่ การแสดงออกในลักษณะของการป้องกันตนเอง (Self - Protection) การกล้าแสดงออก (Self - Assertion) การทำตัวให้กว้างขวาง (Self - Expansion) การเป็นอิสระและการมีอำนาจหรืออิทธิพลเหนือผู้อื่น ส่วนคอมมิวนิเอน ได้แก่ คุณลักษณะในรูปแบบการกระทำที่มุ่งความสัมพันธ์กับผู้อื่น การติดต่อ การร่วมมือ การเป็นมิตรและการช่วยเหลือผู้อื่น

บิลเลียอัสคัส (Bieliauskas.1965 : 255) ได้กล่าวว่า ลักษณะของความเป็นชายและความเป็นหญิง ก็คือ ประสบการณ์ทางจิตวิทยา ซึ่งพัฒนามาตั้งแต่เริ่มต้นในวัยเด็กและเกี่ยวข้องกับสิ่งกับตนเอง (Self - Concept) และความสำเร็จของการเลียนแบบ

พาร์สันและเบลล์ (Parsons And Bales.1955) อธิบายลักษณะของความเป็นชายในรูปแบบของพฤติกรรมเครื่องมือ (Instrumental Behavior) ว่าหมายถึง ลักษณะ

ของการกระทำที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายซึ่งได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง การกล้าแสดงออก ส่วนลักษณะของความเป็นหญิงอชิวาในรูปแบบของพฤติกรรมการแสดงออก (Expressive Behavior) ว่าหมายถึง ลักษณะของการกระทำเพื่อสนับสนุนหรือเป็นผลต่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้แก่ การเอาใจใส่ดูแลผู้อื่นและการตอบสนองทางอารมณ์

คอนสแตนตินเปิล (Constantinople.1973 : 390) ได้นิยามลักษณะของความเป็นชายและความเป็นหญิงว่าเป็นการเปรียบเทียบคุณลักษณะของความคงที่ ซึ่งมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับรากฐานเดิมทางกายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา และประสบการณ์ขั้นต้น

ล็อกซ์เลย์ และคอลเทน (Locksley And Colten.1979 : 1018 - 1019) ได้นิยาม ความเป็นชายและความเป็นหญิงว่า หมายถึง การรวมกันของคุณลักษณะซึ่งพิจารณาจากความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญหรือมีหลายคุณลักษณะซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับสิ่งอื่น

สุภัทร พูลเกษ (2521 : 25) กล่าวว่า ความเป็นเพศชายหญิงขึ้นอยู่กับปัจจัย 7 อย่าง ได้แก่ ลักษณะของโครโมโซม ชนิดของต่อมเพศ ลักษณะของเครื่องเพศภายใน ลักษณะที่มองเห็นภายนอก สภาพของฮาร์โมน การกำหนดเพศ และการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งในการปฏิบัติ นั้น พบว่า การกำหนดเพศและการอบรมเลี้ยงดูมีความสำคัญมากที่สุด

เดโซ ส่วนานนท์ (2518 : 57) กล่าวว่าพฤติกรรมทางเพศเป็นเรื่องของการเรียนรู้ การทักไม่ได้เกิดมาพร้อมกับรู้ได้เลขาตนเองเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย จะรู้ได้ว่าเป็นเพศหญิงหรือเพศชายก็จากการได้มาเรี้นรู้กันใในภายหลัง

ประณต เค้าฉิม (2526 : 284) กล่าวว่า พัฒนาการด้านบทบาททางเพศ หมายถึง การเทียบตนเข้ากับแบบ (Identification) ของบุคคลกับลักษณะทางสังกิปต่าง ๆ ทางจิตวิทยาและสรีรวิทยา ซึ่งถูกกำหนดจากวัฒนธรรมว่าเป็นลักษณะของเพศชายหรือลักษณะของเพศหญิง ซึ่งหมายความว่า เด็กชายจะรับเอาและอหากมีลักษณะของเพศชายและเด็กหญิงจะรับเอาและอหากมีลักษณะของเพศหญิง

แคปแลนและซิดเนย์ (Kaplan And Sedney.1980 : 7) ให้นิยามลักษณะของความเป็นชายเป็นหญิง (Androgyny) ว่าเป็นลักษณะร่วมกันของคุณลักษณะความเป็นหญิงและลักษณะความเป็นชาย (Androgyny is the combination of feminine and masculine attributes)

เบีม (Bem.1976 : 51 - 52) ให้นิยามของความเป็นชายเป็นหญิง (Androgyny) ว่าเป็นคุณลักษณะของบุคลิกภาพที่รับรองความเท่าเทียมกันของความเป็นชายและความเป็นหญิง

เบอร์นาร์ด (Bernard.1984 : 986 - 991) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของแบบทดสอบ Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI) และ Bem Sex Role Inventory (BSRI) ในมาตราวัดความเป็นชายและความเป็นหญิง จัดแบ่งเป็น ดังนี้

1. ลักษณะความเป็นชาย (Masculinity) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมอย่างหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะ 3 ด้าน คือ

1.1 ความมีอำนาจในสังคมและการตัดสินใจด้วยปัญญา (Social Intellectual Ascendency) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงการตัดสินใจที่เด็ดขาดโดยไม่หวั่นเกรงกับผลลัพธ์ที่จะทำให้ตนเองเสียเพื่อนใจ การใช้สติปัญญาไตร่ตรองประกอบการตัดสินใจ โดยยอมรับผลจากการตัดสินใจนั้น ประกอบด้วยลักษณะย่อย ดังนี้

1.1.1 ความเป็นผู้นำ (Leadership) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่เมื่อเกิดภาวะวิกฤติสามารถนำหรือดำเนินการกิจกรรมให้กลุ่มผ่านพ้นภาวะวิกฤติได้ด้วยความเอื้อเฟื้อ ไม่แสดงความอ่อนแอ สามารถรักษาขวัญและกำลังใจของกลุ่มได้

1.1.2 ความมีอำนาจเหนือ (Dominance) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่ชอบการกดขี่ข่มเหง ถือเอาความคิดและการกระทำตนเองเป็นใหญ่

1.1.3 ความก้าวร้าว (Aggression) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างรุนแรงในการตอบโต้กับสถานการณ์ที่ทำให้ตนไม่พึงพอใจ

1.1.4 การมีบุคลิกภาพที่เข้มแข็ง (Strong Personality) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรม ซึ่งเมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองตกอยู่ในสภาวะที่ตีหรือเลวก็ตาม ยังคงรักษากุศลไว้ได้อย่างมั่นคงโดยไม่แสดงความหวั่นไหว ตื่นเต้นหรือหวาดกลัวกับเหตุการณ์นั้น

1.2 ความมีอิสระ (Autonomy) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่หวั่นไหวไปกับท่าทีหรือคำพูดของคนอื่นเมื่อเห็นว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องสามารถยอมรับได้เมื่อมีเหตุผลพอ ประกอบด้วยลักษณะย่อย ดังนี้

1.2.1 เป็นตัวของตัวเอง (Independence) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงความมั่นคงในความคิดและการกระทำที่ไม่คล้อยตามไปกับกลุ่มหรือหมู่คณะ ไม่ต้องการการสนับสนุนหรือกำลังใจจากบุคคลอื่น

1.2.2 การทำอะไรได้ด้วยตนเอง (Self - Sufficient) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่พยายามช่วยเหลือตนเองก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากคนอื่น เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ทำให้คนสะเทือนใจ ก็พยายามควบคุมความรู้สึกหรือพฤติกรรมไม่ให้แสดงออกมา

1.2.3 ความมั่นใจในตนเอง (Self - Reliance) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่กล้าทำในสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปถึงแม้ว่าจะมีอุปสรรค เมื่อประสบความล้มเหลวก็ใช้ความพยายามทำใหม่โดยไม่แสดงให้คนอื่นทราบถึงความล้มเหลวหรือหมดกำลังใจ

1.2.4 ลักษณะเฉพาะตัว (Individualism) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงความหนักแน่นไม่คล้อยตามไปกับความคิดหรือคำวิจารณ์ของคนอื่นเมื่อตนมีความพึงพอใจเช่นนั้น เป็นตัวของตัวเองโดยไม่คำนึงถึงการยอมรับจากสังคม

1.3 เลือดนักสู้ (Physical Boldness) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงความกล้าเผชิญอันตรายหรือเหตุการณ์รุนแรงอย่างไม่หวั่นเกรง สามารถพาตนเองเข้าร่วมกับเหตุการณ์รุนแรงได้โดยไม่ลังเล เมื่อประสบกับความผิดหวังก็พยายามต่อสู้กับความผิดหวังนั้น ประกอบด้วยลักษณะย่อย ดังนี้

1.3.1 ความเป็นนักกีฬา (Athleticism) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงการรู้จักแพ้ โดยยอมรับความพ่ายแพ้ แต่ก็พยายามฝึกฝนคนใหม่ รู้จักชนะโดยไม่เหวี่ยงเสียถาปาดผู้แพ้ รู้จักการให้อภัยโดยไม่แสดงท่าทีไม่พอใจทั้งต่อหน้าและลับหลัง

1.3.2 ชอบการแข่งขัน (Competition) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่ชอบกีฬาที่รุนแรง แสดงความสนใจกีฬาที่รุนแรง ชอบการแข่งขันที่ใช้ความคิดและใช้เวลาทุ่มเทอยู่กับการแข่งขันนั้น

1.3.3 ความอาหยาญ (Temerity) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่รู้ตัวว่ามีความผิดก็ไม่แสดงความหวาดหวั่นหรือประหม่ากับความผิดนั้น และยอมรับผลจากความผิดนั้นอย่างเต็มใจ

1.3.4 ชอบการใช้กำลัง (Manual Physical) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่ชอบการทำงานกลางแจ้ง ชอบการผจญภัย การทำงานที่ได้เคลื่อนไหว และชอบการเล่นที่รุนแรง

2. ลักษณะความเป็นหญิง (Femininity) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะ 3 ด้าน คือ

2.1 ความผูกพันและการทะนุถนอม (Nurturant Affiliation) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงความกังวลห่วงใยกับคนหรือสิ่งของรอบตัว มีกิริยานุ่มนวล นุชจากใจเพราะ ประกอบด้วยลักษณะย่อย ดังนี้

2.1.1 ความเมตตากรุณา (Compassion) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงการเอาใจใส่กับคนหรือสัตว์ โดยไม่แสดงความรังเกียจ มีความประพฤติดุเดือดระหัดระกัดสัตว์

2.1.2 ความเห็นอกเห็นใจ (Sympathetic) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจปัญหา และความต้องการของคนใกล้ชิด

2.1.3 การแสดงความรักใคร่ (Affection) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงความรักสัตว์เลี้ยงอย่างนุ่มนวล แสดงการสัมผัสอย่างเต็มใจ มีความรักห่วงใยเด็ก คำนึงถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับเด็กและป้องกันอันตรายนั้น

2.1.4 ความเข้าใจผู้อื่น (Understanding) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่รู้ถึงภาวะจิตใจของบุคคลใกล้เคียงในยามที่ได้รับความทุกข์ แสดงการตอบสนองต่อสภาพจิตใจของเพื่อนหรือคนใกล้ชิดได้ถูกต้อง

2.2 มีลักษณะยอมตาม (Self - Subordinate) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่สนใจกับความรู้สึกของคนที่ไม่พึงพอใจ คล้อยตามคำพูดหรือการกระทำของคนที่ไม่พึงพอใจ ประกอบด้วยลักษณะ

2.2.1 คล้อยตามผู้อื่น (Gullible) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงการตอบสนองที่คล้อยตามกับคนที่ตนพอใจและแสดงการต่อต้านกับคนที่ตนไม่พอใจ

2.2.2 ชอบการประจบเอาใจ (Flatterable) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจคนที่มีความคิดและการกระทำคล้ายกับที่ตนชอบและแสดงความไม่พึงพอใจกับคนที่มีความคิดหรือการกระทำที่ขัดแย้ง

2.2.3 การเป็นพวกเดียวกันกับกลุ่ม (Expressive Community) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่ชอบคล้อยตามไปกับกลุ่มเพื่อนโดยการแสดงออกที่คล้าย ๆ กันในกลุ่ม แสดงความห่วงใยและชอบอยู่ร่วมกัน แสดงความไม่พอใจเมื่อเพื่อนถูกวิจารณ์ทางที่ไม่ดี

2.2.4 อ่อนไหวต่อความต้องการ (Sensitivity) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมากกว่าผู้ชายเพื่อได้รับสิ่งที่ตนปรารถนาหรือไม่สมดังที่ตนปรารถนา

2.3 ความสนใจตนเอง (Introversion) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพอใจในการจัดระเบียบให้ตนเองทั้งในด้านร่างกาย เสื้อผ้า เครื่องใช้และที่อยู่อาศัย ชอบในสิ่งที่สวยงาม ประกอบด้วยลักษณะย่อย ดังนี้

2.3.1 ชอบความสวยงาม (Aestheticism) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจที่จะหาเครื่องประดับตกแต่งร่างกาย เสื้อผ้าที่สวยงาม การจัดวางสิ่งของให้เป็นระเบียบ การนั่งห่มที่สวยงามเรียบร้อย การจัดที่อยู่อาศัยให้น่าอยู่

2.3.2 ขลาดกลัว (Timidity) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่ไม่ชอบเป็นจุดสนใจหรือจุดเด่นในสถานการณ์ที่ตนไม่พึงปรารถนา หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่รุนแรงและแสดงการขัดขวางคนใกล้ชิดให้ออกห่างจากสถานการณ์ที่รุนแรง

2.3.3 ขี้อาย (Shy) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่ไม่ชอบการล้อเลียนหรือทำให้ต้องอับอาย แสดงการทบทวน หักกับคนที่ทำให้ตนเกิดความอาย

2.3.4 อ่อนไหวต่อความรู้สึกสูง (Hypersensitivity) หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงความวิตกกังวลกับความผิดหวัง ความไม่พึงพอใจ อ่อนไหวกับคำพูดหรือท่าทีของคนที่วิจารณ์ตน

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ยึดกรอบแนวความคิดของเบอร์นาร์ด ในการกำหนดลักษณะ

ความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดความเป็นชายและความเป็นหญิง

ความเป็นชายและความเป็นหญิงเป็นผลสืบเนื่องมาจากอิทธิพลที่เป็นปัจจัยร่วมกัน 2

ประการ คือ ปัจจัยทางชีวภาพและปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม

1. ปัจจัยทางชีวภาพ (Biological Factor) เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างชายกับหญิงโดยทั่วไป เราจะพบว่ามีความแตกต่างบางอย่างที่เห็นได้ชัดเจนว่าเป็นความแตกต่างทางชีวภาพ (Biological) หรือทางสรีระ (Physical) โดยตรง เช่น การที่หญิงมีประจำเดือน มีการตั้งครรภ์ และมีน้ำนมสำหรับเลี้ยงลูก หรือการที่ชายโดยทั่วไปมีโครงสร้างของร่างกายแข็งแรงกว่าหญิง เป็นต้น และด้วยความแตกต่างพื้นฐานทางธรรมชาตินี้เองที่ทำให้เกิดการจัดสรรแห่งบทบาทความรับผิดชอบที่สัมพันธ์และยอมรับกันว่าเหมาะสมกับสรีระของแต่ละเพศ เช่น ชายควรรับผิดชอบในการทำศึกสงคราม การล่าสัตว์ การทำอาวูช และกิจกรรมนอกบ้านอื่น ๆ เพราะชายแข็งแรงและคล่องตัวกว่าหญิง และเนื่องจากหญิงต้องมีประจำเดือน ตั้งครรภ์และเลี้ยงลูก ทำให้ไม่สะดวกในการออกไปทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกบ้าน ดังนั้น หญิงจึงเหมาะสมที่จะรับหน้าที่ดูแลบ้าน เตรียมอาหารและอบรมเลี้ยงดูบุตรอยู่ภายในบ้าน (ภัสสร ลิมานนท์.2527 : 3)

เพศหญิงกับเพศชายต่างกันไม่เพียงแต่ด้วยระบอบสืบพันธุ์เท่านั้น หากทั้งสองเพศยังแตกต่างกันตั้งแต่เรื่องภายในร่างกายมาจนถึงรูปร่างหน้าตา ส่วนประกอบของเม็ดเลือด โครงสร้างของกระดูกและการทำงานของสมอง

เลือดของเพศชายเข้มข้นกว่าเพศหญิง 20 เปอร์เซ็นต์ นั้นหมายความว่า เม็ดเลือดของเพศชายมีมากกว่าเม็ดเลือดของเพศหญิง 20 เปอร์เซ็นต์ ทำให้จำนวนออกซิเจนที่เม็ดเลือดแดงจะพาไปเลี้ยงร่างกายมากกว่า การเผาผลาญจึงเกิดขึ้นมากกว่า ซึ่งหมายความว่า ผู้ชายจะมีพลังงานใช้มากกว่า การที่ผู้ชายมีเม็ดเลือดมากกว่าผู้หญิงก็เพราะร่างกายผู้ชายสร้างเม็ดเลือดได้ไม่เก่งเท่าร่างกายของผู้หญิง ผู้หญิงเสียเลือดอยู่ทุกเดือนเมื่อมีประจำเดือน

ร่างกายของผู้หญิงจึงเคยชินกับการสูญเสียเลือดและสามารถสร้างเม็ดเลือดทดแทนได้เร็วกว่า ในกรณีที่ผู้ชายเสียเลือดจากการผ่าตัดหรือจากกรณีอื่นก็ตามร่างกายของเข่าจะปรับตัวได้ยากกว่าผู้หญิง

โครงสร้างของกระดูกในผู้หญิงและผู้ชายก็ต่างกัน ผู้หญิงจะมีกระดูกเชิงกรานกว้าง ส่วนผู้ชายนั้นกระดูกเชิงกรานแคบ ทำให้ท่อน้ำส่วนบนทำมุมกับเข่าน้อย การเคลื่อนไหวในท่าปั่นป่วนจึงทำให้คล่องแคล่วกว่าผู้หญิง

ในเรื่องของการทำงานของสมองก็เช่นกัน สมองของชายและหญิงก็เติบโตได้ไม่เท่ากัน สำหรับผู้ชายสมองซีกขวาจะเติบโตเร็วกว่า และในทางกลับกัน สมองซีกซ้ายของผู้หญิงจะโตเร็วกว่า ทำให้เด็กชายอ่านและเขียนหนังสือไม่เก่งเท่าเด็กหญิงเมื่ออายุเท่ากัน และแม้ว่าสมองซีกซ้ายของเด็กหญิงจะพัฒนาเร็วกว่าของเด็กชาย แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้หญิงใช้สมองซีกซ้ายได้เก่งกว่า ผู้ชายจะใช้สมองทั้งสองซีกได้โดยไม่มีสัมพันธ์กัน โดยอาจใช้สมองข้างขวาสำหรับแก้ปัญหาพิเศษ ใช้สมองซีกซ้ายสำหรับการพูดจา ทำให้ใช้สมองสองซีกได้ในเวลาเดียวกัน แต่สำหรับผู้หญิงแล้ว สมองของผู้หญิงทั้งสองซีก ทำงานแก้ปัญหาได้ทีละอย่าง แต่ทำงานแทนกันได้ ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบของผู้หญิง ทำให้ผู้หญิงจำหน้าคนได้เก่งกว่าและมีความรู้สึกที่ไวกว่าผู้ชายในเรื่องอย่างเดียวกัน (ฉลิศา ชีระสิริ.2536 : 17 - 24)

จากปัจจัยที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า ปัจจัยทางชีวภาพเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดความเป็นชายและความเป็นหญิง แต่ยังมีปัจจัยอีกด้านหนึ่งซึ่งก็คือ ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม

2. ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม (Environment Factor) โครงสร้างทางด้านสภาพแวดล้อมก็มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดบทบาทบุคลิกภาพและแบบแผนของพฤติกรรมชายและหญิง เด็กจะยอมรับบทบาททางเพศซึ่งถูกกำหนดโดยสังคมและวัฒนธรรม การรับรู้และพัฒนาเอกลักษณ์ทางเพศนั้นจะเกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก โดยการอบรมเลี้ยงดูให้เด็กมีการแสดงออกที่เหมาะสมกับบทบาททางเพศของตนและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น โรงเรียน เพื่อน และสื่อมวลชนล้วนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบทบาททางเพศทั้งสิ้น (ลักขณา มูลศรี.2535 : 7 - 8)

นักจิตวิทยา ได้ชี้ว่าปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมหลักที่มีส่วนกำหนดบทบาททางเพศของคน

เรามีอยู่ด้วยกัน 6 ประการ ได้แก่ พ่อแม่ การขาดพ่อ การมีพี่ชายหรือพี่สาว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน

1. พ่อแม่ การที่เด็กได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่จะทำให้เด็กพัฒนาเอกลักษณ์บทบาททางเพศได้ตรงกับเพศของตน ความอบอุ่น สัมพันธภาพระหว่างพ่อกับลูกชายและสัมพันธภาพระหว่างแม่กับลูกสาวทางบวกจะนำไปสู่เอกลักษณ์ทางเพศที่แข็งแกร่งที่สุด จากการศึกษาได้พบว่า พ่อจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาการบทบาททางเพศของทั้งเด็กชายและเด็กหญิง จอห์นสัน (Johnson.1963) ได้พบว่าพ่อที่มีความเป็นชายและเอาใจใส่ต่อภรรยาจะเสริมความเป็นหญิงในลูกสาวและเสริมความเป็นชายในลูกชายได้ ในทางตรงกันข้าม พ่อที่เด็กเห็นว่าเป็นพ่อที่อ่อนแอ ก็จะสนับสนุนให้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงในเอกลักษณ์บทบาททางเพศ ถ้าพ่อตามใจลูก ก้าวร้าว รักชาติ และเป็นอิสระ ซึ่งเป็นพฤติกรรมในแบบของความเป็นชาย ก็จะพัฒนาได้อย่างมากในทั้งเพศชายและเพศหญิง (Dacey.1979 : 56 ; Citing Mischel.1970 , Johnson.1963 , Stein And Bayley.1973)

2. การขาดพ่อ ในครอบครัวที่ไม่มีพ่อ การขาดพ่อจะมีผลอย่างมากต่อเพศชายมากกว่าเพศหญิงและผลเหล่านี้จะเกิดขึ้นในปีแรก ๆ ด้วย มีการศึกษาอื่น ๆ ที่แสดงผลของการขาดพ่อในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ได้พบว่า เด็กชายที่ขาดพ่อจะมีรูปแบบความเป็นหญิงในบุคลิกลักษณะมากเมื่อเด็กเหล่านี้เข้าวิทยาลัยซึ่งมากกว่าเด็กชายที่มีพ่ออยู่ด้วย อย่างไรก็ตาม โดววาน และ อเดลสัน (Douván And Adelson.1966) ได้พบว่าถ้าแม่ที่ขาดสามีพยายามที่จะส่งเสริมพฤติกรรมความเป็นชาย และถ้าแม่ให้ผู้ชายเข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตของลูกชายแล้ว ผลทางลบเหล่านี้จะสามารถลดลงได้มากที่สุด (Dacey.1979 : 56 ; Citing Kilpatrick.1976 , Nelson And Maccoby.1966 , Douván And Adelson.1966)

ผลของการขาดพ่อในบทบาททางเพศของผู้หญิงมีน้อยกว่า โดยการศึกษาของ เฮเทอร์ริงตัน (Hetherington.1972) ได้ศึกษาที่พฤติกรรมของกลุ่มของเด็กวัยรุ่นหญิง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่พ่อยังอยู่ กลุ่มที่ขาดพ่อเพราะการหย่าร้างและกลุ่มซึ่งพ่อตาย ลูกสาวของกลุ่มที่พ่อหย่าร้างจะมีพฤติกรรมทางเพศที่เกินขอบเขต มีพฤติกรรมการออกเดทตั้งแต่ยังเด็ก และมีปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์กับเพื่อนชาย ลูกสาวในกลุ่มที่พ่อตายจะมีพฤติกรรมในทางตรงกันข้าม

จะมีความสุขและไม่มีความสุขเมื่ออยู่ใกล้เพื่อนชาย พฤติกรรมของเด็กหญิงซึ่งมีพ่ออยู่ จะมีความสมดุลในระดับกลางในพฤติกรรมที่กล่าวมาแล้ว (Dacey.1979 : 56 ; Citing Hetherington. 1972)

3. การมีพี่ชายหรือพี่สาว การมีพี่ชายหรือพี่สาวในครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศของน้องที่เล็กกว่า บริม (Brim.1958) ได้พบว่าเด็กหญิงที่มีพี่ชายจะแสดงพฤติกรรมความเป็นชายมากกว่าเด็กหญิงที่มีพี่สาว แต่ในเวลาเดียวกัน มีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยในลักษณะความเป็นหญิงของกลุ่มเด็กหญิงที่มีพี่ชายและกลุ่มเด็กหญิงที่มีพี่สาว ชุกเก็น - สมิท และ โรเซนเบิร์ก (Sutton - Smith And Rosenberg.1965) ได้สรุปความคิดเห็นเช่นเดียวกัน ในนักศึกษาวิทยาลัย วูลฟอร์ด (Wohlford.1971) ได้พบว่าผลของพี่ชายและพี่สาวเมื่อขาดพ่อจะมากกว่าเมื่อพ่อยังคงอยู่ (Dacey.1979 : 57 ; Citing Brim.1958 , Sutton - Smith And Rosenberg.1965 , Wohlford.1971)

4. โรงเรียน โรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเอกลักษณ์ทางเพศ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเมื่อผู้ให้การศึกษาจะมีความพยายามอย่างมากที่จะปรับพฤติกรรมบทบาททางเพศของเด็ก แต่มันเป็นงานที่ยากที่จะเปลี่ยน ในหลาย ๆ โรงเรียนในบอสตัน (Dacey.1979 : 57 ; Citing Tavris.1975) จะมีโปรแกรม 6 สัปดาห์ที่จะเปลี่ยนแปลงการรับรู้ของเด็กในเรื่องบทบาททางเพศซึ่งได้ถูกแสดงไว้ในโรงเรียนอนุบาล เด็กในเกรดห้าและเกรดเก้า แม้ว่าเด็กหญิงจะสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อบทบาททางเพศหญิง เด็กในเกรดเก้าจะมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติมากที่สุด เด็กชายในทุก ๆ กลุ่ม คือ กลุ่มอนุบาล เด็กในเกรดห้าและเกรดเก้าก็ยังคงต่อต้านต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ทาวริสได้สรุปว่าเด็กชายดูเหมือนที่จะมีความคิดว่าผู้หญิงควรที่จะอยู่ในบ้านเพื่อปรนนิบัติสามี และเขาจะรู้สึกไม่มีความสุขกับการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบประเพณีของพฤติกรรมทางเพศ

5. กลุ่มเพื่อน กลุ่มเพื่อนมีส่วนต่อการกำหนดบทบาททางเพศที่เหมาะสมของเด็กด้วย จากการวิจัยพบว่าเมื่อเด็กทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมกับเพศของตน เช่น เด็กชายเล่นตุ๊กตาแทนที่จะเล่นรถ เด็กชายคนนี้จะถูกตำหนิจากเพื่อนรอบข้างมากกว่าที่เพื่อนจะทำตามอย่าง (ลักษณะ มุลศรี.2534 : 8;อ้างอิงมาจาก Carter And Mc Closkey.1983) ซึ่งปฏิภริยาตอบโต้เหล่านี้

มีผลให้เด็กเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตน นักวิจัยยังพบอีกว่าเมื่อเด็กได้รับการตำหนิหรือลงโทษจากเพื่อนแล้ว จะทำให้เด็กหยุดกระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้นไปทันที และพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนซึ่งเขากระทำแล้วได้รับการชมเชยจากเพื่อน เด็กจะยึดและกระทำพฤติกรรมนั้นตลอดไป

6. สื่อมวลชน นอกจากสื่อที่มีผลต่อบทบาททางเพศจากที่กล่าวมาแล้ว สื่อมวลชน เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ก็เป็นสื่อที่แสดงให้เห็นค่านิยมทางสังคมในเรื่องบทบาททางเพศที่แตกต่างกันของชายและหญิง เช่น ชายจะก้าวร้าว เป็นผู้นำ ในขณะที่หญิงจะมีลักษณะของการเป็นผู้ตาม บทบาทเหล่านี้เมื่อเด็ก ๆ ดูก็จะเกิดการเลียนแบบพฤติกรรม และรับเอาเป็นเอกลักษณ์บทบาททางเพศได้ (Kaplan And Sedney.1980 : 211 - 213)

สรุปได้ว่า ปัจจัยทางสภาพแวดล้อมหลัก 6 ประการดังที่กล่าวข้างต้นล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อการกำหนดเอกลักษณ์บทบาททางเพศของบุคคลไม่น้อยไปกว่าปัจจัยทางชีวภาพ

3. ทฤษฎีที่เกี่วข้องกับความเป็นชายและความเป็นหญิง

พัฒนาการของความเป็นชายและความเป็นหญิงเป็นกระบวนการที่ต้องเนื่องและพัฒนา มาตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ จากการศึกษาค้นคว้า ได้มีทฤษฎีทางจิตวิทยาสู่หลายทฤษฎีที่ใช้อธิบายความเป็นชายและความเป็นหญิงได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)
2. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)
3. ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Developmental Theory)
4. ทฤษฎีจิตวิทยาวิเคราะห์ (Analytical Psychology)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เป็นเจ้าของทฤษฎีนี้ โดยมีความเชื่อพื้นฐาน

ว่าพฤติกรรมมนุษย์ถูกจูงใจโดยสัญชาตญาณ สัญชาตญาณทางเพศเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในช่วงแรกของชีวิตซึ่งจะมีศูนย์กลางอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่ ปาก ทวารหนัก และอวัยวะเพศ ซึ่งจะแปรเปลี่ยนไปตามวัย

ความแตกต่างของพัฒนาการในเด็กชายและเด็กหญิงจะเริ่มขึ้นเมื่อถึงขั้นอวัยวะเพศ (Phallic Stage) ซึ่งอยู่ระหว่างอายุประมาณ 3 ขวบถึง 6 ขวบ ระยะนี้ทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายจะให้คุณค่ากับอวัยวะเพศชาย จุดสนใจของความรักเด็กหญิงและเด็กชายจะพุ่งไปที่พ่อหรือแม่ที่เป็นเพศตรงข้ามกับตน เป็นความรักที่ต้องการเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวไม่ต้องการให้ผู้อื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ฟรอยด์ กล่าวว่าเด็กชายจะเกิดปมเอดิปัส (Oedipus Complex) และเด็กหญิงจะเกิดปมอีเล็คตรา (Electra Complex) ซึ่งเป็นความต้องการในจิตไร้สำนึกของเด็กที่อยากจะครอบครองพ่อแม่ที่มีเพศตรงข้ามกับเพศของเด็กและเป็นปฏิปักษ์กับพ่อแม่เพศเดียวกัน สำหรับเด็กชาย ความรู้สึกต่อพ่อ คือ การทำตัวเป็นคู่แข่งและคิดร้ายก่อให้เกิดความวิตกกังวลมากเกินไป จึงต้องหาทางลดความวิตกกังวลนี้โดยวิธีเก็บกดความมุ่งร้าย ความโกรธโดยหันมาเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อ เป็นการใช้อภิวินัยป้องกันตัวชนิดเลียนแบบ (Identification) เป็นการปรับตัวโดยยอมรับบุคลิกภาพของบุคคลที่ตนเกรงกลัวและมีอำนาจเหนือกว่ามาเป็นของตนเองและกระทำตัวให้เหมือนเขา เมื่อเด็กถึงช่วงนี้ก็เป็นช่วงที่เด็กผ่านปมเอดิปัส หรือผ่านการตรึงแน่น (Fixation) ในระยะนี้ไปได้และวางรากฐานบุคลิกภาพของตนให้เหมือนพ่อซึ่งเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพความเป็นชายของตนให้สมบูรณ์ ในทำนองเดียวกัน ฟรอยด์ก็ได้อธิบายว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กหญิงผ่านปมนี้ได้ ประการแรก คือ กลัวสูญเสียความรักจากพ่อแม่ ดังนั้น จึงเก็บกด (Repress) ความปรารถนาต่าง ๆ และหันมาเลียนแบบแม่ (Identify) และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ซุปเปอร์อีโก้ (Superego) เคื่อนและต่อต้านแรงกระตุ้นและความปรารถนานั้น ๆ ให้เก็บกดไว้ การที่เด็กหญิงแก้ปัญหาโดยเลียนแบบบุคลิกภาพของแม่ทำให้พัฒนาความเป็นหญิงของตนอย่างสมบูรณ์ เช่นเดียวกับกระบวนการผ่านปมเอดิปัสของเด็กชาย (นวลละอ อ สภาพล.2527 : 56 - 60)

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีของฟรอยด์นั้น ได้รับการโต้แย้งมาก เนื่องจากฟรอยด์เน้นแต่ในเรื่องความแตกต่างของอวัยวะเพศเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของพฤติกรรมทางเพศของ

ชายและหญิง โดยที่มิได้กล่าวถึงอิทธิพลของสังคมและสิ่งแวดล้อมเลย

ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้จะยึดถือโดยอธิบายจากหลักการทฤษฎีการเรียนรู้ข้อ 2 ทฤษฎีในการอธิบายพัฒนาการทางเพศ ซึ่งได้แก่ Operant Conditioning Theory และ Social Learning Theory โดยที่ Operant Conditioning Theory จะอธิบายการเรียนรู้บทบาททางเพศของบุคคลโดยการเสริมแรง (Reinforcement) หรือการลงโทษ (Punishment) ส่วน Social Learning Theory จะอธิบายการเรียนรู้บทบาททางเพศของบุคคลโดยการสังเกต (Observation) และการเลียนแบบ (Imitation)

Operant Conditioning Theory ได้เสนอแนะว่าพฤติกรรมใดที่ได้รับรางวัลก็จะยังคงอยู่ในขณะที่พฤติกรรมใดถูกลงโทษก็จะหายไป ดังนั้น การลงโทษและการให้รางวัล ผู้ใหญ่สามารถที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กได้ (Kilmann.1984 : 139 ; Citing Mischel. 1970) พฤติกรรมความเป็นชายและความเป็นหญิงถูกเรียนรู้ได้เมื่อกลุ่มเพื่อนและครูให้รางวัลหรือลงโทษ โดยที่เด็กชายจะได้รับรางวัลเมื่อเด็กชายได้แสดงพฤติกรรมความเป็นชายที่เหมาะสมกับเพศของตน และได้รับคำติเตียนเมื่อแสดงอารมณ์ ดังเช่น ความกลัวหรือความซื่อส ในขณะ ที่เด็กหญิงก็จะได้รับการยอมรับเมื่อแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศของตนเช่นกัน และจะได้รับการติเตียนเมื่อแสดงความก้าวร้าวหรือมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการแข่งขัน

สำหรับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ได้อธิบายว่ารางวัลและการลงโทษจะมีผลต่อบุคคลที่เรียนรู้แต่เป็นกระบวนการที่รู้จักกันในรูปของตัวแบบที่จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อพัฒนาการบทบาททางเพศในช่วงแรก ๆ ของชีวิต (Kilmann.1984 : 139 - 140 ; Citing Bandura And Walters.1963) เมื่อเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับโลก เด็กก็จะสังเกตพฤติกรรมของบุคคลและการตอบสนองของบุคคลอื่นต่อพฤติกรรมเหล่านั้น เด็กก็มีแนวโน้มที่จะเลียนแบบพฤติกรรมที่เขาสังเกตว่าได้รับรางวัลในคนอื่น ๆ ตัวอย่าง เด็กชายเรียนรู้ตัวแบบโดยการจดจำจากผู้ชายที่เป็นเพศเดียวกันกับตน และได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ๆ ในทางตรงกันข้าม เด็กหญิงก็เช่นกันก็จะเรียนรู้

ที่จะแสดงอารมณ์ที่ได้รับการยอมรับและจดจำเอาไว้ ตัวแบบที่พึงปรารถนาอาจจะอยู่ในภาพยนตร์ โทรทัศน์และในหนังสือ ตัวแบบอื่น ๆ และตัวแบบเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อทั้งเด็กชายและเด็กหญิงเมื่อ เขาให้ความสนใจ และมีอิทธิพลต่องานอดิเรกของเด็ก การเลือกเพื่อนและอาชีพ โดยทั่วไป เด็กชายจะมีความสนใจในกีฬาและรถยนต์มากกว่าเด็กหญิง ในขณะที่เด็กหญิงจะพัฒนาความสนใจ อย่างมากในเรื่องการทำอาหาร การเย็บปักถักร้อย และการให้การดูแลเด็กมากกว่าเด็กชาย บางครั้งพฤติกรรมตามตัวแบบจะยังคงอยู่ภายในและไม่แสดงออกจนกระทั่งถึงวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ (Kilmann.1984 : 140 ; Citing Schaffer.1981)

กล่าวโดยสรุปทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเห็นว่า เด็กจะเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ รวมทั้งบทบาททางเพศจากบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ได้แก่ พ่อ แม่ เพื่อน ตลอดจนสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีการสังเกต การเลียนแบบ ประกอบกับการได้รับการ เสริมแรงจากผู้ใหญ่ให้แสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรมนั้น โดยเด็กจะเลือกกระทำตามตัวแบบที่ได้รับการ เสริมแรงทางบวก และหลีกเลี่ยงที่จะกระทำตามตัวแบบที่ได้รับการเสริมแรงทางลบ (ลักขณา มุสิกศรี.2534 : 11)

ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Developmental Theory)

โคลเบอร์ก (Kohlberg.1986) ได้เสนอทฤษฎีนี้ขึ้นโดยได้รับอิทธิพลจากทฤษฎี เดี่ยวกับพัฒนาการทางปัญญาของเพียร์เจต์ (Piaget) เด็กจะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับว่าอะไรคือ พฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับเพศของตนโดยที่มีได้คำนึงว่าพฤติกรรมอะไรจะได้รับรางวัลและ พฤติกรรมอะไรจะถูกลงโทษ การเรียนรู้บทบาททางเพศเป็นการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนในกระบวนการ การความคิดความเข้าใจของเด็ก กระบวนการนี้จะพัฒนาขึ้นได้เมื่อเด็กมีวุฒิทางปัญญสูงขึ้น และมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมมากขึ้น โคลเบอร์ก กล่าวว่า เด็กจะเริ่มตระหนักถึงบทบาททาง เพศเมื่อเข้าระยะพัฒนาการเกิดความคิดรวบยอดอย่างใช้เหตุผลเป็นรูปธรรม (Concrete Operation) เด็กต้องอาศัยสิ่งต่าง ๆ เป็นตัวชี้แนะว่าเป็นหญิงหรือเป็นชาย เช่น การ แต่งตัว ผมสั้นหรือผมยาว เด็กจะไม่ทราบว่ายีนส์นั้นเปลี่ยนแปลงไม่ได้ถึงแม้ลักษณะภายนอก

ที่เห็นของตนจะเปลี่ยนแปลงไป เช่น เปลี่ยนทรงผม เสื้อผ้า ฯลฯ เมื่อเด็กอายุ 6 - 7 ปี จะมีพัฒนาการของสติปัญญาถึงขั้นที่มีความคงที่ของเอกลักษณ์ทางเพศ (Gender Constancy) ซึ่งเป็นลักษณะที่เด็กรู้ว่าเพศของตนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งอื่น ๆ ภายนอก เช่น กิจกรรม ทรงผม ฯลฯ ในระยะนี้ เด็กจะมั่นคงเกี่ยวกับลักษณะทางเพศของตน และเมื่อเด็กมีความคงที่ของเอกลักษณ์ทางเพศแล้ว เด็กจะสามารถสร้างความชอบและค่านิยมทางเพศของตนได้ เด็กจะถูกจูงใจให้มองความแตกต่างของพฤติกรรมของเพศชายและหญิง แล้วนำมาปฏิบัติให้เหมาะสมกับเพศของตน เพื่อรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของตนในการเป็นชายหรือหญิง (ลักษณา มุลศรี. 2534 : 11)

ทฤษฎีจิตวิทยาวิเคราะห์ (Analytical Psychology)

คาร์ล จุง (Carl G. Jung) เป็นเจ้าของทฤษฎีนี้ โดยที่ทฤษฎีของจุงจะเน้นในเรื่องของเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ (Racial) และพื้นฐานทางพันธุกรรมของบุคลิกภาพ (Phylogenetic) รากฐานของบุคลิกภาพเป็นเรื่องของอดีตชาติ และบรรพกาลซึ่งติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นเรื่องของความไร้สำนึกที่จดจำไม่ได้และมีขอบเขตกว้างขวาง (Universal) เขากล่าวว่ามนุษย์เกิดมาด้วยความโน้มเอียงที่จะรับมรดกจากบรรพบุรุษ ความโน้มเอียงเหล่านี้ชี้นำพฤติกรรมของเขาและกำหนดสิ่งที่กลายเป็นจิตสำนึกและการตอบสนองคือประสบการณ์และโลกส่วนตัวของเขา จุงกล่าวอย่างมั่นใจว่ามนุษย์นั้นเป็นสัตว์ที่มีสองเพศอยู่ในคน ๆ เดียวกัน ถ้าพิจารณาในด้านสรีรศาสตร์ผู้ชายมีทั้งฮอร์โมนเพศชายและฮอร์โมนเพศหญิง และในผู้หญิงก็เป็นในทำนองเดียวกัน คือมีทั้งฮอร์โมนเพศหญิงและฮอร์โมนเพศชาย ถ้าพิจารณาในด้านจิตวิทยาคุณลักษณะเพศชายและเพศหญิงก็จะพบในทั้งสองเพศ รักร่วมเพศ (Homosexual) เป็นลักษณะที่แสดงออกของเจ้านิน

ลักษณะความเป็นหญิงในบุคลิกภาพของผู้ชายหรือลักษณะความเป็นชายในบุคลิกภาพของผู้หญิงเกิดจาก Archetypes (รูป) รูปของผู้หญิงในผู้ชาย (Feminine Archetype) เรียกว่า แอนนิมา (Anima) และรูปของผู้ชาย (Masculine Archetype) ในผู้หญิง เรียกว่า แอนนิมัส (Animus) รูปต่าง ๆ เหล่านี้ถึงแม้ว่าจะเกิดจากโครโมโซมเพศ (Sex Chromosomes) และ

การทำงานของต่อมเพศ (Sex Glands) แต่สาเหตุสำคัญคือเป็นผลของประสบการณ์ทางเชื้อชาติ
 เผ่าพันธุ์ของมนุษย์ระหว่างชายกับหญิงซึ่งมีชีวิตอยู่ร่วมกันมา หมายความว่าประสบการณ์ในอดีตที่
 ผู้ชายมีชีวิตอยู่กับผู้หญิงทำให้ผู้ชายได้รับลักษณะความเป็นผู้หญิงเข้ามาไว้ในตัวเอง (Feminized)
 และในทำนองเดียวกันประสบการณ์ของการอยู่ร่วมกันนี้ก็ทำให้ผู้หญิงรับลักษณะของความเป็นชายเข้า
 มาไว้ในตัวเองเช่นกัน (Masculinized) ไม่เพียงแต่รูป (Archetypes) เหล่านี้ที่เป็นสาเหตุ
 ให้แต่ละเพศแสดงคุณลักษณะของเพศตรงข้าม แต่มันได้กระทำเหมือน Collective Images
 ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้แต่ละเพศมีการตอบสนองที่จะเข้าใจเพศตรงข้าม ผู้ชายเข้าใจธรรมชาติของ
 ผู้หญิงโดยความสามารถที่เป็นแอนนิมา (Anima) ของเขาหรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าผู้ชายเข้าใจ
 ธรรมชาติของผู้หญิงจากคุณลักษณะความเป็นหญิงที่มีอยู่ในตัวเขา และในทำนองเดียวกันผู้หญิงก็
 เข้าใจธรรมชาติของผู้ชายจากคุณลักษณะความเป็นชายที่อยู่ในตัวของหญิง

ลักษณะของแอนนิมัส (Animus) และแอนนิมา (Anima) อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิด
 ได้ถ้าคุณลักษณะของความเป็นหญิงในชายหรือความเป็นชายในหญิงได้ถูกสะท้อนออกมาโดยปราศจาก
 ความระมัดระวังถึงลักษณะที่แท้จริงของอีกฝ่ายหนึ่ง เช่น ผู้ชายมีภาพของผู้หญิงอยู่ในตัวเองมี
 คุณลักษณะอีกอย่างหนึ่ง จึงพยายามสร้างผู้หญิงในอุดมคติกับผู้หญิงที่มีตัวตนจริง ๆ ให้เป็นอันหนึ่ง
 อันเดียวกัน โดยไม่ใช้เหตุผลคั่น ในสภาพการณ์เช่นนี้ย่อมทำให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่าง
 อุดมคติและความเป็นจริง (นวลละออง สุภาพพล.2527 : 125 - 136)

จากทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด จะเห็นได้ว่าแต่ละทฤษฎีได้พยายามที่จะอธิบายลักษณะ
 ความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงในแง่มุมที่ต่างกันออกไป

4. งานวิจัยที่เกี่ยวกับความเป็นชายและความเป็นหญิงในประเทศไทย

จรุงกุล ชูดาเดมิยะ (Jarungkul Chudatemiya.1980) ได้ศึกษาคุณลักษณะของ
 ชายไทยในอุดมคติ และคุณลักษณะของหญิงไทยในอุดมคติตามความคิดของเด็กวัยรุ่นชายและหญิง
 ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบวัดบทบาททางเพศที่แปลมาจาก Personal Attribute
 Questionnaire : PAQ ซึ่งสเปนซ์และคนอื่น ๆ (Spence And Others.1975) สร้างขึ้นตาม

มโนทัศน์ของพฤติกรรมเครื่องมือ/พฤติกรรมการแสดงออก พบว่าเด็กชายและเด็กหญิงเห็นพ้องต้องกันว่าคุณลักษณะต่าง ๆ ในแบบสอบถามเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายมากกว่าที่จะเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงเพียง 4 ลักษณะ และเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงมากกว่าชายเพียงลักษณะเดียวเท่านั้น คือ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าชายในอุดมคติควรจะมีลักษณะเจ้าอารมณ์ (Emotional) น้อยกว่าหญิง แต่ควรมีลักษณะไม่ใจน้อยง่าย ไม่ร้องไห้เลย ดังสติได้เสนอในสามฉบับขึ้นและสันต์คินทางโลก (Worldly) มากกว่าหญิง ซึ่งอาจสรุปได้ว่า เด็กวัยรุ่นในกลุ่มตัวอย่างนี้มิได้คาดหวังให้ชายมีลักษณะของความเป็นชาย (ตามมโนทัศน์ของพฤติกรรมเครื่องมือ) มากกว่าหญิง และมีได้คาดหวังให้หญิงมีลักษณะของความเป็นหญิง (ตามมโนทัศน์ของพฤติกรรมการแสดงออก) มากกว่าชาย หรืออาจกล่าวได้ว่า ลักษณะของความเป็นชายและความเป็นหญิงในสังคมไทยมิใช่ลักษณะเดียวกับลักษณะของความเป็นชาย ความเป็นหญิงในสังคมตะวันตก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะค่านิยมในสังคมและอิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีต่อการกำหนดลักษณะของชายและหญิงในสังคมไทย

สุจิต เพียรชอบ (2525) ได้ศึกษาถึงคุณลักษณะของเยาวชนไทยที่พึงปรารถนาในด้านต่าง ๆ โดยสอบถามจากครูและนักเรียนในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยให้ผู้ตอบประเมินคุณลักษณะแต่ละลักษณะในแบบสอบถามว่าคุณลักษณะนั้น ๆ เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับชายเพียงไรและเป็นที่พึงปรารถนาสำหรับหญิงเพียงไร ควบคู่กันไป พบว่าคุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับเยาวชนชาย ได้แก่ การมีร่างกายแข็งแรง สุขภาพสมบูรณ์ มีกิริยาท่าทางกระฉับกระเฉงว่องไว เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถตัดสินใจได้ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อยากรู้อยากเห็น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มีความหนักแน่นอดทน มีกำลังใจเข้มแข็ง มานะพยายาม ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น เข้ากับผู้อื่นได้ทุกระดับทุกเพศ ทุกวัย มีจิตใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีอัธยาศัยดี ไม่เขินอายถือตัว มีอารมณ์มั่นคงไม่หวั่นไหวง่าย มีสติสัมปชัญญะ รู้จักยั้งคิด มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใสเบิกบาน ส่วนคุณลักษณะที่จัดว่าเป็นที่พึงปรารถนาสำหรับเยาวชนหญิง ได้แก่ การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย สุขภาพมีกิริยา มารยาทดี มีหน้าตาอัมมัยแจ่มใส ร่าเริง เบิกเผย มีความสุขุมรอบคอบ คิดอย่าง

มีเหตุผล คิดดีคิดชอบ มองโลกในแง่ดี อขากรู้อขาเห็น ใครรู้ใครเรียน สามารถแสวงหา
 ความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ มีความซื่อสัตย์สุจริต เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อม
 อารี สามารถวางตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะของสังคมและบุคคล สามารถทำงานร่วมกับ
 ผู้อื่นได้ดี มีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น เป็นผู้มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใส เบิกบาน มีสติสัมปชัญญะ
 รู้จักั้งคิด รู้จักอดกลั้น เก็บความรู้สึกได้ดี มีความละเอียดอ่อนซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติ
 และศิลปะต่าง ๆ

จะเห็นได้ว่างานวิจัยของสุจริต เพียรชอบ เป็นการรายงานตามลักษณะที่กลุ่มตัวอย่าง
 ประเมินว่าเป็นที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิง ในอันดับที่สำคัญ ๆ เรียงตามลำดับไป โดย
 มิได้คำนึงว่ากลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้ชายและหญิงมีคุณลักษณะเหล่านี้ในระดับที่แตกต่างกันหรือไม่
 ทำให้บางลักษณะได้รับการประเมินให้เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับเพศใดเพศหนึ่ง เพราะว่า
 เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาในอันดับที่สำคัญสำหรับเพศนั้น แม้ว่าแท้จริงแล้วกลุ่มตัวอย่างหวังให้อีก
 เพศหนึ่งมีคุณลักษณะนั้นในระดับที่สูงกว่า และทำให้บางลักษณะจัดเข้าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาสำหรับ
 ทั้งสองเพศ ทั้ง ๆ ที่กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้ชายและหญิงมีคุณลักษณะนั้น ๆ ในระดับที่แตกต่างกัน
 และแม้ว่าการวิจัยของสุจริต เพียรชอบ จะได้มีการเปรียบเทียบว่าคุณลักษณะในแบบสอบถาม
 นั้นเป็นที่พึงปรารถนาสำหรับชายและหญิงแตกต่างกันหรือไม่ แต่เนื่องจากการเปรียบเทียบโดย
 การให้กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าแต่ละคุณลักษณะเป็นที่พึงปรารถนาทั้งสำหรับชายและหญิงเพียงใดควบคู่
 กันไปในเวลาเดียวกัน อาจทำให้เกิดปัญหาจาก Demand Characteristic ของแบบสอบถาม
 คือ แบบสอบถามในลักษณะนี้อาจทำให้กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะประเมินให้ลักษณะต่าง ๆ ใน
 แบบสอบถามเป็นที่พึงปรารถนาของชายและหญิงแตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างประเมิน
 ว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาไม่แตกต่างกันสำหรับชายและหญิงเพียง 2 ลักษณะเท่านั้น คือ การ
 เป็นผู้ที่มีความประพฤติไม่พึงเพื่อ และการเป็นผู้ละอายและเกรงกลัวต่อการทำชั่ว ส่วนคุณลักษณะ
 ที่ประเมินว่าแตกต่างกันนั้นก็เป็คุณลักษณะที่กลุ่มตัวอย่างปรารถนาให้มีเ้าวชนชายเพียง 7 ลักษณะ
 คือ การเป็นผู้แต่งกายสะอาดเรียบร้อย สุภาพ กิริยามารยาทดี การเป็นผู้มีความเมตตากรุณา
 เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โอบอ้อมอารี การเป็นผู้ละเอียดอ่อน ซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติและ
 ศิลปะต่าง ๆ การเป็นผู้รู้และเข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ อย่างแท้จริง การเป็นผู้

ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและการเป็นผู้ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ที่เหลือ
อีก 57 คุณลักษณะล้วนเป็นลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาสำหรับชายสูงกว่าหญิงทั้งสิ้น

ส่วนนิติกุล อรรถนพพร (2529) ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะของ
ชายในปัจจุบัน ลักษณะของหญิงในปัจจุบันที่พึงปรารถนาของชายและลักษณะที่พึงปรารถนาของ
หญิง ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ลักษณะของชายในปัจจุบันและลักษณะหญิงในปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่าจำนวน 78 ลักษณะ โดยมีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะ
ของชายในปัจจุบันมากกว่าเป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบัน 31 ลักษณะ และเป็นลักษณะของหญิงใน
ปัจจุบันมากกว่าเป็นลักษณะของชายในปัจจุบัน 47 ลักษณะ ลักษณะที่มีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะของ
ชายมากกว่าเป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบันมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ชอบการกีฬาเข้มแข็ง
กล้าได้กล้าเสีย กล้าเสี่ยง มีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง และควบคุมสติได้ในยามคับขัน ส่วนลักษณะ
ที่มีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะของหญิงมากกว่าเป็นลักษณะของชายมากที่สุด ได้แก่ ร้องไห้ง่าย
ชอบนิทานผู้อื่น หวาดกลัวง่าย อัจฉาเก่ง และช่างสงสัย ตามลำดับ

ลักษณะที่มีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะของชายในปัจจุบันมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่
ชอบกีฬา ชอบแข่งขัน - ชอบเอาชนะ เป็นอิสระไม่ขึ้นกับใคร คล่องแคล่วว่องไวและกล้าได้
กล้าเสีย กล้าเสี่ยง ส่วนลักษณะที่มีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะของชายไทยในปัจจุบันน้อยที่สุด
ได้แก่ ร้องไห้ง่าย หวาดกลัวง่าย นุ่มนวล อัจฉาเก่ง และเคร่งศาสนา ตามลำดับ

ลักษณะที่มีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบันมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่
ชอบนิทานผู้อื่น อ่อนง่าย ช่างพูดคุยน อารมณ์อ่อนไหวง่ายและอัจฉาเก่ง ส่วนลักษณะที่มีการ
รับรู้ว่าเป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบันน้อยที่สุด ได้แก่ ควบคุมสติได้ในยามคับขัน สวมผู้อื่น
ชอบบิบบิงกับผู้อื่นและเคร่งศาสนา

2. กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ลักษณะที่พึงปรารถนาของชายและลักษณะที่พึงปรารถนา
ของหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่า จำนวน 78 ลักษณะ
โดยมีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของชายมากกว่าเป็นที่พึงปรารถนาของหญิง 37
ลักษณะ และเป็นที่พึงปรารถนาของหญิงมากกว่าเป็นที่พึงปรารถนาของชาย 41 ลักษณะ ลักษณะ

ที่พึงปรารถนาของชายมากกว่าเป็นที่พึงปรารถนาของหญิงมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ชอบการกีฬา เป็นผู้นำ กล้าหาญ เข้มแข็ง และกล้าได้กล้าเสีย กล้าเสี่ยง ส่วนลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของหญิงมากกว่าเป็นที่พึงปรารถนาของชายมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ นุ่มนวล ร้องไห้ง่าย ละเอียดย่อน หัวคิ้วกว้างและรักเด็ก ตามลำดับ

ลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาในอันดับสูงสุด 5 อันดับแรกสำหรับชาย ได้แก่ เข้มแข็ง ชอบการกีฬา หึงตนเองได้ เป็นตัวของตัวเอง และคล่องแคล่วว่องไว สำหรับหญิง ได้แก่ รักเด็ก ซื่อง่าย น่ารัก มีความรับผิดชอบ และร่าเริง ตามลำดับ

ลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาในอันดับต่ำที่สุด 5 อันดับแรกสำหรับชาย ได้แก่ ร้องไห้ง่าย ชอบนิทานผู้อื่น อิจฉาเก่ง หัวคิ้วกว้างและขี้อาย สำหรับหญิง ได้แก่ ก้าวร้าว ใช้คำหยาบหรือสบถสาบาน ชอบบิบบิงค์ผู้อื่น เชื่อเรื่องเครื่องรางของขลัง และเครื่องขมิ้น ตามลำดับ

3. กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ลักษณะของชายในปัจจุบัน และลักษณะที่พึงปรารถนาของชายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่าจำนวน 85 ลักษณะ โดยมีการรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาของชายมากกว่าที่เป็นลักษณะของชายในปัจจุบัน 59 ลักษณะ และเป็นลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของชายน้อยกว่าที่เป็นลักษณะของชายในปัจจุบัน 26 ลักษณะ

ลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของชายมากกว่าที่เป็นลักษณะของชายในปัจจุบันมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ชัยชนะเหนือผู้อื่น ตระหนักถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีเหตุผล รู้จักกาลเทศะ และมีความรับผิดชอบ ตามลำดับ และลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของชายน้อยกว่าที่เป็นลักษณะของชายในปัจจุบันมากที่สุด ได้แก่ ชอบการเอนกอนา ใช้คำหยาบหรือสบถสาบาน ก้าวร้าว รู้จักฉวยโอกาส และชอบบิบบิงค์ผู้อื่น ตามลำดับ

4. กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ลักษณะของหญิงในปัจจุบัน และลักษณะที่พึงปรารถนาของหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป จำนวน 81 ลักษณะ โดยรับรู้ว่าเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาของหญิงมากกว่าที่เป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบัน 55 ลักษณะและเป็นลักษณะที่เป็นที่พึงปรารถนาของหญิงน้อยกว่าที่เป็นลักษณะของหญิงในปัจจุบัน 26 ลักษณะ

วิมลลักษณ์ ชูชาติ (2534) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเป็นชายของนักเรียนวัยรุ่นใน เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามของนิคส์กุล อรรถนพพรพ นำมาปรับปรุงให้เป็นแบบ ทดสอบความเป็นชายใช้ในการวิจัย ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนวัยรุ่นชายและหญิง ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกับ บิดาและหรือมารดาโดยตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา จำนวนทั้งสิ้น 420 คน ทำการศึกษา เปรียบเทียบนักเรียนชายและหญิงในแต่ละเพศตามตัวแปรด้านระดับชั้นเรียน ประเภทของโรงเรียน การอยู่ร่วมกันภายในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ทักษะคิดต่อความไม่เท่าเทียมทางเพศ และชั้น ทางสังคม ผลการวิจัย พบว่า

1. โดยทั่วไปสัดส่วนของนักเรียนวัยรุ่นชายและหญิง ที่ได้คะแนนแบบทดสอบความเป็น ชายในระดับต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน
 2. นักเรียนวัยรุ่นหญิงที่มีระดับชั้นเรียนต่างกันมีความเป็นชายต่างกัน
 - * 3. นักเรียนวัยรุ่นชายในโรงเรียนสหศึกษามีความเป็นชายมากกว่านักเรียนชายใน โรงเรียนชายและนักเรียนวัยรุ่นหญิงในโรงเรียนสหศึกษามีความเป็นชายมากกว่านักเรียนวัยรุ่นหญิง ในโรงเรียนหญิง
 4. นักเรียนวัยรุ่นชายและหญิงที่อยู่ร่วมกับบิดามารดา บิดา มารดา มีความเป็นชาย ในแต่ละกลุ่มเพศไม่แตกต่างกัน
 5. นักเรียนวัยรุ่นชายและหญิง ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แบบ ประชาธิปไตย และแบบปกป้องคุ้มครอง มีความเป็นชายในแต่ละกลุ่มเพศไม่ต่างกัน
 6. นักเรียนวัยรุ่นชายที่มีทัศนคติไม่ดีต่อความไม่เท่าเทียมทางเพศมีความเป็นชายมาก กว่านักเรียนวัยรุ่นชายที่มีทัศนคติต่อความไม่เท่าเทียมทางเพศ ส่วนนักเรียนวัยรุ่นหญิงที่มีทัศนคติ ไม่ดีต่อความไม่เท่าเทียมทางเพศต่างกันมีความเป็นชายไม่ต่างกัน
 7. นักเรียนวัยรุ่นชายและหญิงที่มีชั้นสังคมต่างกันมีความเป็นชายในแต่ละกลุ่มเพศต่างกัน
- นอกจากนี้ยังมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ความเป็นชายและความเป็นหญิง กับตัวแปร อื่น ๆ อีก ดังนี้

รัชนี้ วารินทร์ (2531) ได้ทำการศึกษาลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิงกับการอบรมเลี้ยงดู โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน แบบสอบถามที่ใช้ ใช้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นชายและแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นหญิง จากการศึกษา ได้พบว่า จากการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ แบบมีเหตุผล แบบควบคุมเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลจะพบเด็กที่มีลักษณะความเป็นหญิงและความเป็นชายตรงตามเพศมากกว่าการอบรมเลี้ยงดูชนิดอื่น ๆ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมเข้มงวดกวดขัน จะทำให้เด็กมีลักษณะความเป็นหญิงในชายและความเป็นชายในหญิงสูง ในขณะที่การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จะทำให้เด็กมีลักษณะความเป็นชายในชาย และลักษณะความเป็นหญิงในชายสูงที่สุด ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่เหมาะสมและสังคมไม่ต้องการ

ชวนพิศ สันติโรจน์ประไพ (2534) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่มีการรับรู้บทบาททางเพศแตกต่างกัน ทำการศึกษากับนักเรียนในระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยกรุงเทพและมหาวิทยาลัยรังสิต โดยนำคำหรือวลีที่แสดงลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิง 97 ลักษณะ ซึ่งได้จากงานวิจัยของนิธย์กุล อรรถนุพรรณ (2529) มาจัดทำเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะที่พึงปรารถนาของชายและลักษณะที่พึงปรารถนาของหญิง จากงานวิจัย ได้พบว่า

1. วัยรุ่นที่มีบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นที่มีบทบาทความเป็นหญิงสูง (Feminine) และบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) แต่ไม่แตกต่างจากวัยรุ่นที่มีบทบาทความเป็นชายสูง (Masculine) อย่างมีนัยสำคัญ

2. วัยรุ่นที่มีบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) จะเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) และวัยรุ่นที่มีบทบาทความเป็นชายสูง (Masculine) แต่ไม่แตกต่างจากวัยรุ่นที่มีความเป็นหญิงสูง (Feminine) อย่างมีนัยสำคัญ

3. วัยรุ่นชายที่มีบทบาทความเป็นชายสูง (Masculine) จะเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นชายที่มีบทบาทความเป็นหญิงสูง (Feminine) และบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) แต่ไม่แตกต่างจากวัยรุ่นชายที่มีบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) อย่างมีนัยสำคัญ

4. วัยรุ่นหญิงที่มีบทบาทความเป็นชายสูง (Masculine) จะเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นหญิงที่มีบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) แต่ไม่แตกต่างจากวัยรุ่นหญิงที่มีบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) และวัยรุ่นที่มีบทบาทความเป็นหญิงสูง (Feminine) อย่างมีนัยสำคัญ

ลักษณะ มุลศรี (2534) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะบทบาททางเพศต่างกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกันจะมีความวิตกกังวลแตกต่างกันหรือไม่ และบทบาททางเพศลักษณะใดจะมีความวิตกกังวลสูงที่สุดและต่ำที่สุด กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสหศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 400 คน โดยแบ่งเป็นชาย 200 คนและหญิง 200 คน จากการศึกษา ได้พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน จะมีความวิตกกังวลแตกต่างกันด้วย โดยกลุ่มที่มีบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) ทั้งในหญิงและชายจะมีความวิตกกังวลสูงที่สุด สำหรับในกลุ่มตัวอย่างหญิงที่มีบทบาทความเป็นชายสูง (Masculine) มีความวิตกกังวลไม่แตกต่างจากกลุ่มหญิงที่มีบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) และทั้งสองมีความวิตกกังวลต่ำกว่ากลุ่มหญิงที่มีบทบาทความเป็นหญิงสูง (Feminine) และกลุ่มที่มีบทบาทความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) ส่วนในกลุ่มตัวอย่างชาย ก็พบว่า กลุ่มชายที่มีบทบาทความเป็นชายสูง (Masculine) มีความวิตกกังวลต่ำที่สุด

สุริย์ มากบุญประสิทธิ์ (2534) ได้ศึกษาถึงภาพพจน์ต่อเพศชายและเพศหญิงและการตัดสินใจเกี่ยวกับลักษณะกล้าแสดงออกของเอกัตบุคคผล โดยทำการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาภาพพจน์เกี่ยวกับลักษณะนิสัยกล้าแสดงออกต่อเพศชายและเพศหญิงของกลุ่มผู้เข้ารับการทดลองและผลของภาพพจน์ดังกล่าวต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับลักษณะนิสัยกล้าแสดงออกของเอกัตบุคคผลในสถานการณ์

ที่มีข้อมูลแตกต่างกัน 3 ระดับ คือ ในสถานการณ์ที่มีข้อมูลเพศเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ในสถานการณ์ที่มีข้อมูลเพศและข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะนิสัยกล้าแสดงออก และในสถานการณ์ที่มีข้อมูลเพศและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ลักษณะนิสัยกล้าแสดงออก ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 2 - 4 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชามนุษยสัมพันธ์ ภาคปลาย ปีการศึกษา 2533 เป็นชาย 100 คนและหญิง 100 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำความเข้าใจกับพฤติกรรมกล้าแสดงออกจากเอกสารที่ผู้วิจัยแจกให้ จากนั้นจึงให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามในสถานการณ์เงื่อนไขที่แตกต่างกัน 3 ระดับดังกล่าวข้างต้น ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีภาพพจน์ที่ว่า "เพศชายมีลักษณะนิสัยกล้าแสดงออกมากกว่าเพศหญิง" และเพศชายจะได้รับการตัดสินว่ามีลักษณะนิสัยกล้าแสดงออกมากกว่าเพศหญิงในกรณีที่มีข้อมูลที่ประกอบการตัดสินใจมีเพียงเพศเท่านั้น

วรรณภา เพชรพันธุ์ (2534) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์บทบาททางเพศของวัยรุ่นกับเอกลักษณ์บทบาททางเพศของพ่อแม่ตามการรับรู้ของตนเอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6 ปีการศึกษา 2533 จากโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นโรงเรียนสหศึกษา มีอัตราค่าเล่าเรียนสูงสุดตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นชาย 222 คน และหญิง 200 คน โดยภายในครอบครัวมีทั้งพ่อและแม่อยู่ร่วมกัน ใช้แบบวัดบทบาททางเพศที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยค่าคุณลักษณะจากงานที่นิตยกุล อรรถนพพร (2529) ได้ศึกษาไว้ มาสร้างตามแนวทางของเบ็ม (Bem Sex Role Inventory (BSRI) จากการวิจัยนี้ได้พบว่า เด็กชายที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) และเด็กที่มีลักษณะความเป็นชายสูง (Masculine) จะมีลักษณะบทบาททางเพศแบบเดียวกับพ่อมากกว่าลักษณะบทบาททางเพศแบบเดียวกับแม่ ส่วนเด็กที่พ่อแม่มีบทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะมีบทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) มากกว่าบทบาททางเพศลักษณะอื่น ๆ

กรรณิกา เฉลิมกุล (2534) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศแตกต่างกัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการมหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราช ข้าราชการกระทรวงสาธารณสุข และพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทั้งชายและหญิงที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี แต่งงานแล้วและยังอยู่ร่วมกันกับคู่สมรส จำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า ในกลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) และบทบาทความเป็นชายสูง (Masculine) จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นหญิงสูง (Feminine) และลักษณะที่มีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) ส่วนในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) และลักษณะความเป็นหญิงสูง (Feminine) จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายสูง (Masculine) และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะที่มีความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) และสำหรับกลุ่มที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำที่สุด ในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำที่สุด ส่วนในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายสูง (Masculine) และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะบทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำที่สุด

ฉันทิกา ทิมากร (2533) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวกับเพื่อนของเด็กวัยรุ่นตอนปลายที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ในการศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนสหศึกษาที่เพราะต้องการศึกษาถึงความสามารถในการปรับตัวกับเพื่อนที่เป็นทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนเพศตรงข้ามจากการศึกษาของฉันทิกา พบว่า ในเด็กวัยรุ่นเพศชาย เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มีลักษณะความเป็นชายสูง (Masculine) จะมีความสามารถในการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่าเด็กวัยรุ่นเพศชายที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มี

ลักษณะความเป็นหญิงสูง (Feminine) และเด็กวัยรุ่นเพศชายที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) ส่วนในเด็กวัยรุ่นเพศหญิง ก็พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะมีคะแนนการปรับตัวกับเพื่อนสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ เด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นชายสูง (Masculine) และเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูง (Feminine) ส่วนเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) จะมีคะแนนการปรับตัวกับเพื่อนต่ำที่สุด

จากงานวิจัยที่เสนอมานี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการปรับตัวเป็นตัวแปรหนึ่งที่น่าสนใจ โดยเฉพาะการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ซึ่งเป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญมากในช่วงของวัยรุ่น จึงได้นำตัวแปรนี้มาใช้ในการศึกษาคั้งนี้ด้วย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

ความหมายของการปรับตัว

คำว่า การปรับตัว (Adaptation) ผู้เริ่มใช้คนแรก คือ คาร์วิน (Darwin) ซึ่งปรากฏในทฤษฎีว่าด้วยวิวัฒนาการของเขา ในปี ค.ศ. 1859 เขาได้สรุปความคิดว่า สิ่งมีชีวิตซึ่งสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมของโลกที่เต็มไปด้วยภัยอันตรายต่าง ๆ ได้เท่านั้นที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ต่อมานักจิตวิทยาของฮิมม์คำว่า "Adaptation" มาใช้แล้วใช้ชื่อใหม่ว่า "Adjustment" และศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ในด้านการปรับตัว ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับแรงผลักดันสองอย่าง ได้แก่ แรงผลักดันภายนอก ซึ่งหมายถึงข้อเรียกร้องอันเกิดจากสภาพแวดล้อมและสังคม และแรงผลักดันภายใน ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นอันเกิดจากสภาพทางสรีระภายในร่างกายและจากประสบการณ์ทางสังคมที่ได้เรียนรู้ในอดีต (นิภา นิธยาชน.2520 :

8)

ลาซารัส (Lazarus.1969 : 17 - 18) ได้กล่าวถึงการปรับตัวของมนุษย์ว่าเป็นไป

ตามแรงผลักดัน 2 อย่าง คือ

1. แรงผลักดันภายนอก ซึ่งหมายถึง ข้อเรียกร้องอันเกิดจากสภาพแวดล้อมและสังคม

2. แรงผลักดันภายใน ซึ่งหมายถึง แรงกระตุ้นอันเกิดจากสภาพทางสรีระภายในร่างกาย และจากประสบการณ์ทางสังคมที่ได้เรียนรู้ในอดีต

มอสโควิทซ์ และออร์เกิล (Moskowitz And Orgel.1969 : 305) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า การปรับตัวเป็นการปรับพฤติกรรมของแต่ละบุคคลให้เข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความต้องการ แรงจูงใจและนิสัยของแต่ละบุคคลไปในทางหนึ่งทางใด นอกจากนั้นความเปลี่ยนแปลงนั้นขึ้นอยู่กับโอกาส ความต้องการ และข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อมด้วย

อิงลิช และอิงลิช (English And English.1968 : 14 - 15) ให้ความหมาย การปรับตัวไว้ว่า หมายถึง กระบวนการของการปรับปรุงความต้องการและพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในการคบหาสมาคมกับผู้อื่น เพื่อให้เขาจะได้รับความพอใจและสามารถดำรงความสัมพันธ์ ที่พึงปรารถนาไว้

กิลเมอร์ (Gilmer.1971 : 73) อธิบายความหมายของการปรับตัวไว้ว่าเป็น กระบวนการที่มนุษย์มีปฏิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นการปรับตัวให้เข้ากับปัญหา รวมถึงการปรับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ให้เข้ากับความต้องการด้วย

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 180) อธิบายความหมายการปรับตัวไว้ว่า เป็น กระบวนการที่บุคคลพยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านอารมณ์ ปัญหาด้านบุคลิกภาพ และปัญหาด้านความต้องการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจนเป็นสภาพการณ์ ที่ตนสามารถทนอยู่ได้ในสังคมหรือสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ

อรรถชัย ชื่นมณูชัย (ม.ป.ป. : 11) กล่าวว่า การปรับตัว คือ ปฏิริยาของคนที่มีต่อ สิ่งแวดล้อม การปรับตัว จะรวมถึงการปรองดองไกล่เกลี่ยความต้องการส่วนตนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของสิ่งแวดล้อมด้วย

ธีระ ชัยยุทธธรรม (2533 : 15) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า เป็น กระบวนการที่บุคคลพยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง เพื่อให้สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อม

นั้นได้อย่างมีความสุข

รจิราภา ลิทธิปาน (2531 : 5) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่บุคคลแสดงพฤติกรรม ความรู้สึก และความคิดเห็น เพื่อให้สามารถเข้ากับเพื่อนต่างเพศได้ โดยพิจารณาจากการมีความเข้าใจตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศ สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศและเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศได้

นิมมวล อันทะชัย (2532 : 17) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศว่า หมายถึง ความคิดและความรู้สึกของบุคคลที่สามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ โดยพิจารณาจากเจตคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศ การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ และความสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ

จากความหมายของการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศที่นำมาในข้างต้น สรุปได้ว่าการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้ในการแก้ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน ความสามารถในการปรับตัวเองให้สามารถเข้ากับเพื่อน ๆ ต่างเพศได้ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการทำงานร่วมกัน การเข้าร่วมกิจกรรม หรือการมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศอีกด้วย

สาเหตุของการปรับตัว

วารินทร์ สาขโอบเลื้อ (2522 : 159 - 160) กล่าวถึง สาเหตุของการปรับตัวว่า อาจเกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1. เกิดจากมนุษย์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะอุปสรรคที่เนื่องมาจากตัวเองหรือผู้อื่น มีผลที่ทำให้บุคคลเกิดความไม่สบายใจหรือคับข้องใจสำหรับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์นั้น มาสโลว์ (Maslow) ได้แบ่งไว้เป็น 5 ชั้น ดังนี้

1.1 ความต้องการด้านร่างกาย

1.2 ความต้องการความปลอดภัย

1.3 ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ ได้แก่ ต้องการความรัก

ความอบอุ่น การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจการต่าง ๆ ตลอดจนการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในหมู่คณะ

1.4 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ได้แก่ ต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ

ความร่ำรวยฐานะทางสังคม การยอมรับนับถือ และการยอมรับจากสังคม

1.5 ความต้องการสัจการแห่งตน ได้แก่ ต้องการเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้

เข้าใจความเป็นจริงของชีวิต และสรรพสิ่งทั้งหลาย ต้องการใช้พลังงานความสามารถของตนเองให้เต็มที่เพื่ออุทิศตนให้เป็นประโยชน์แก่วิทยาศาสตร์และมวลมนุษย์ ซึ่งเป็นความต้องการที่อยู่เหนือความต้องการเกี่ยวกับชื่อเสียงเกียรติยศ ความร่ำรวย หรือการกระทำเพื่อตนเอง

2. เกิดจากความขัดแย้ง ความขัดแย้ง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลไม่สามารถจะตัดสินใจเลือกการกระทำทั้งสองอย่างได้ในขณะเดียวกันแต่ต้องเลือกกระทำเพียงอย่างเดียว ความขัดแย้งมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ

2.1 ความขัดแย้งในทางบวก เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการที่จะต้องเลือกเพียงอย่างเดียวในสิ่งที่ตัวเองชอบเท่า ๆ กันตั้งแต่สองถึงสามอย่างขึ้นไป ซึ่งชอบมากยิ่งเลือกยากกว่าจะเลือกได้ก็ต้องใช้เวลา ถึงจะเลือกแล้วก็ยังเสียดายสิ่งที่ไม่สามารถจะเลือก

2.2 ความขัดแย้งในทางลบ เกิดจากการที่ตัวเองต้องเลือกในสิ่งที่ไม่ชอบเลย ตั้งแต่สองถึงสามอย่างขึ้นไป จะไม่เลือกก็ได้ เลือกไปแล้วก็ไม่สบายใจ เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้บุคคลไม่ชอบ แต่ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.3 ความขัดแย้งในทางลบและทางบวก เกิดขึ้นในกรณีสิ่งต่าง ๆ หรือบุคคล หรือสัตว์ที่ต้องเลือกนั้นมีทั้งถูกใจและไม่ถูกใจในระดับที่เท่า ๆ กันทั้งหมดตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป แต่ต้องเลือกเพียงอย่างเดียว

สรุปได้ว่า การปรับตัวของมนุษย์โดยทั่วไปมีสาเหตุเนื่องมาจากมนุษย์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเองได้ และเนื่องมาจากความขัดแย้งในการต้องตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการของตน

ลักษณะวัยรุ่นที่ปรับตัวได้ดี

นิภา นิธยาสน (2530 : 155 - 157) ได้กล่าวถึง ลักษณะของวัยรุ่นที่มีการปรับตัวที่ดีไว้ ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นและความรู้สึกที่มั่นคง มีความภาคภูมิใจในตนเอง
2. มีความอบอุ่นเป็นมิตร มีนิสัยที่น่าคบ มีเมตตากรุณา
3. มีความรู้สึกตระหนักในคุณค่าของภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติ
4. พร้อมที่จะรับประสบการณ์ใหม่ ๆ และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมรอบตัว
5. รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยอย่างสม่ำเสมอ
6. มีความกล้าที่จะเผชิญกับความจริงในชีวิต
7. มีจิตใจหนักแน่นมั่นคง ไม่ทอดถอนใจหวาดหวั่น พร้อมที่จะแก้ปัญหาและอุปสรรคที่

เกิดขึ้นอย่างเต็มกำลังความสามารถ

8. มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี
9. ไม่มีอารมณ์เกลียดเคียดแค้น รู้จักยับยั้ง และควบคุมอารมณ์ได้
10. ไม่เคร่งเครียด หรือวิตกกังวลจนเกินเหตุ ปราศจากนิสัยในทางจิตที่กระทบ

กระเทือนบุคลิกภาพ

สำหรับรุจิราภา สิทธิปาน (2531 : 11) ได้กล่าวถึงลักษณะของวัยรุ่นที่มีการปรับตัวที่ดีว่าต้องเป็นบุคคลที่สามารถเข้าใจตนเอง สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่นและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมได้ดี

รัตนา ัญญพิษฐ์ (2522 : 32 - 33) กล่าวว่า การปรับตัวได้ดีนั้นจะมีการแสดงออกดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่มีปมด้อย ไม่เกรงกลัวตำแหน่ง หรือความยิ่งใหญ่ ไม่ก้าวร้าว และขณะเดียวกันก็ยอมรับความสามารถและความสำเร็จของผู้อื่นที่เหนือกว่าตน

2. ยอมรับสภาพความเป็นจริง มีความกล้าที่จะเผชิญกับชีวิตแม้ว่าจะมีเหตุร้าย

บางขณะก็ไม่ท้อแท้ ถ้าที่จะต่อสู้เต็มกำลังความสามารถ

3. มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น เป็นผู้มองบุคคลอื่นในแง่ดีปราศจากอคติใด ๆ
4. ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม หมายความว่า ไม่เป็นผู้ที่มีแต่ความเบียดเบียน ไม่มีการทะเลาะวิวาทบ่อนทำลาย และไม่ยุติธรรมต่อผู้อื่น
5. ไม่เป็นผู้ที่มีความประพฤติกอฮั่น เป็นบุคคลที่สามารถนำเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้ว มาใช้ให้เป็นประโยชน์
6. สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี มีใจกว้างพอที่จะรับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของผู้อื่น
7. ปราศจากนิสัยทางจิตที่กระทบกระเทือนบุคลิกภาพ
8. มีความเข้าใจและยอมรับสภาพของตนเอง รู้จุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง
9. ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสังคม
10. มีความรู้สึกเป็นอิสระ รู้สึกว่าตนไม่ถูกบังคับ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า บุคคลวัยรุ่นที่สามารถปรับตัวได้ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่น ถ้าที่จะเผชิญปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และจัดการกับอุปสรรคนั้นอย่างเต็มกำลังความสามารถ มีความเป็นมิตรกับบุคคลอื่น เข้าใจและยอมรับสภาพของตนเอง รวมทั้งสามารถปฏิบัติตนให้มีความสอดคล้องกับระเบียบของสังคม

การปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อจากวัยเด็กมาสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นจึงมีความสับสนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัย บางครั้งเขาก็คิดว่า เขายังเป็นเด็ก บางครั้งเขาก็คิดว่าเขาเป็นผู้ใหญ่แล้ว เพราะมีร่างกายเติบโตเหมือนผู้ใหญ่ทุกอย่าง ได้รับการบอกให้วางตัวแบบผู้ใหญ่ ไม่สามารถทำอะไรบางอย่างที่เขาเคยทำเหมือนเมื่อยังเป็นเด็กได้ ดังนั้น เด็กวัยรุ่นจึงมีปัญหาเรื่องการปรับตัว (สุชา จันทน์เฒ. 2528 : 3)

ในช่วงวัยรุ่น ลักษณะที่พิเศษยิ่งของเด็กวัยนี้ ก็คือ ความปรารถนามีเพื่อนต่างเพศ

วัยรุ่นมักมีความกังวลใจและไม่สบายใจเป็นอย่างมากในการที่จะทำตนให้สามารถเข้ากับเพื่อนต่างเพศได้ ความสัมพันธ์แบบนี้จะมีทั้งลักษณะที่เป็นแบบเพื่อนฝูง ชอบพอกัน และความสัมพันธ์แบบที่จะร่วมชีวิตกันต่อไปในอนาคต สิ่งสำคัญ คือ ไม่ควรห้ามขาดไม่ให้เด็กหญิงเด็กชายคบหาสมาคมกัน ทางที่ดีควรสนับสนุนเด็กชาย - หญิงคบหากันได้ภายในขอบเขต โดยให้อยู่ภายใต้การควบคุมที่เหมาะสม (สุชา จันทน์เฒ. 2528 : 24) อย่างไรก็ตาม ถ้าวัยรุ่นชายหรือหญิงสามารถปรับตัวและเข้าร่วมสังคมกับเพศตรงข้ามได้เป็นอย่างดีตลอดทั้งไม่เกิดความคับข้องใจก็จะเป็นผลดีต่อความคิดเกี่ยวกับตนเองและต่อกลุ่มสังคม เพื่อน แต่ถ้าวัยรุ่นบางคนจะขาดความภาคภูมิใจในตนเอง หากเขาเข้าใจว่าตนไม่มีเสน่ห์เป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม ด้วยเหตุนี้การมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศในช่วงวัยรุ่นจึงมีบทบาทสำคัญต่อความคิดและทัศนคติของเขาในวัยผู้ใหญ่ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. 2527 : 108)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นเป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญต่อตัววัยรุ่นเป็นอย่างมาก ถ้าวัยรุ่นสามารถปรับตัวได้ดี ก็จะช่วยให้เขาสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ต่อไปในอนาคต ในทางตรงกันข้าม ถ้าวัยรุ่นไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะทำให้เด็กวัยรุ่นหลีกเลี่ยงการเข้าสังคม ทำให้ขาดทักษะที่จำเป็นในการเข้าสังคมและสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ยากเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

งานวิจัยภายในประเทศ

สำหรับงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศนั้น ได้มีผู้ทำวิจัยไว้ ดังนี้ คือ

ฉวีวรรณ คำเข้ม (2520 : 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวในการคบเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาหญิงปีที่ 1 ที่สำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนสตรี และนักศึกษาปีที่ 1 ที่สำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสตรี มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศที่แตกต่างไปจากนักศึกษาหญิงที่สำเร็จการศึกษามาจากโรงเรียนสาธิต โดยนักศึกษาหญิงที่จบจาก

โรงเรียนสตรีมีเพื่อนต่างเพศน้อย ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน มีความวิตกต่อการคุ้นเคยใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม มีความวิตกกังวลในการมีนัด ส่วนนักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสาธิตมีเพื่อนต่างเพศมาก และชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนต่างเพศ มีความเชื่อมั่นในตนเองในการคบเพื่อนต่างเพศ

ในปีต่อมา จิรดา รัตนรังสี (2521 : 18 - 56) ได้ศึกษาค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศและการเลือกคู่ครองของนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่าเพศชายและหญิง มีค่านิยมในการปฏิบัติตัวในการคบเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน โดยเพศชายมีเสรีภาพในการปฏิบัติตัวในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าเพศหญิง และทั้งเพศชายและเพศหญิงเห็นว่าควรมีความใกล้ชิดกับเพื่อนต่างเพศให้มากที่สุด เพื่อที่จะมีโอกาสเลือกคนที่ถูกใจ

ในปี 2522 พวงสร้อย วรรณ (2522 : 65 - 67) ทำการศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2521 จำนวน 678 คน พบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการปรับตัวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอน เพื่อน สภาพภายในครอบครัว และกับครู อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาเฉพาะด้านการปรับตัวกับเพื่อนและครูมากกว่าด้านการปรับตัวกับบรรยากาศด้านการเรียน การสอน และสภาพภายในครอบครัว

ในปีเดียวกัน บุญนาค คัมภี (2522 : 98) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการทางสังคมของวัยรุ่นในวิทยาลัยครู วิทยาลัยอาชีวศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า วัยรุ่นต้องการได้รับการยกย่องและนับถือจากเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ ต้องการทำความคุ้นเคยกับเพื่อนต่างเพศ ต้องการมีโอกาสนที่เหมาะสมในการพบปะกับเพื่อนต่างเพศ ต้องการมีเสรีภาพในการติดต่อกับเพื่อนต่างเพศ และต้องการให้เพื่อนต่างเพศสนใจ

จิระ จิงเจริญศิลป์ (2523 : 42 - 52) ได้ศึกษาค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย พบว่า เด็กวัยรุ่นชายรู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าเด็กวัยรุ่นหญิง เด็กวัยรุ่นที่ปรับตัวไม่ดียุติถึงเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่ปรับตัวดี เด็กวัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่ในสถานศึกษารู้สึกเสรีในการปฏิบัติตน

ในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา และเด็กวัยรุ่นที่รู้สึกว่าครอบครัวไม่ส่งเสริมนิสัยรักในการเล่นกีฬาในการคบเพื่อนต่างเพศมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่รู้สึกว่าครอบครัวส่งเสริม

ผกาพันธ์ ชนะภิช (2528 : 63 - 64) ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติทางเพศของนักเรียนหญิงโรงเรียนสหศึกษากับนักเรียนหญิงโรงเรียนสตรีในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 745 คน ผลการวิจัย พบว่า เจตคติทางเพศของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และเห็นว่าการคบเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องธรรมดาในสังคมวัยรุ่นควรมีการคบเพื่อนต่างเพศ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทำให้มีโอกาสที่จะศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นต่อเพศตรงข้าม

รุจิราภา สิทธิปาน (2531 : 65 - 66) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนิบุลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มมีการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศดีกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มและกลุ่มที่ได้รับข้อเสนอแนะมีการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศดีขึ้นทั้งสองกลุ่ม

นันทวล อันทะชัย (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตโนทัศนคติกับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียนมัธยมศึกษาชายและโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา จังหวัดอุดรธานี จำนวน 373 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า การปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายแตกต่างกัน และการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนในโรงเรียนต่างประเภทกันแตกต่างกัน

ธีระ ชัยสุทธธรรม (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึงผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา จังหวัดลพบุรี ที่มีคะแนนการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนว ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนปกติ ภายหลังจากการทดลอง พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวมีคะแนนการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่านักเรียน

ที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ปิ่นนัท ทวีพันธ์มั่งคองทวี (2534 : 64 - 67) ได้ศึกษาถึงทัศนคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 497 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม มีทัศนคติในทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศและนักเรียนหญิงมีทัศนคติในทางบวกสูงกว่านักเรียนชาย

ธรรตง ผิวอ่อน (2535 : 66 - 69) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ของโครงการเพชรในตมที่มีคะแนนการปรับตัวกับเพื่อนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 จำนวน 14 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อย่างละ 7 คน กลุ่มทดลองได้รับการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางเรื่องการปรับตัวกับเพื่อน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการให้ข้อเสนอแนะเรื่องการปรับตัวกับเพื่อน ผลปรากฏว่า นิสิตที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางและนิสิตที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะมีการปรับตัวกับเพื่อนดีขึ้น โดยที่นิสิตที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางมีการปรับตัวกับเพื่อนดีกว่านิสิตที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การปรับตัวทางสังคมโดยเฉพาะการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศได้มีผู้สนใจที่จะศึกษาไว้มากพอสมควร ผู้วิจัยจึงได้นำมาศึกษาไว้ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย เนื่องจากเป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญมากในช่วงวัยรุ่น

7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน ลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง

โดยทั่วไปชายและหญิงมีความแตกต่างกันในหลายด้าน ความสามารถทางสติปัญญาเป็นด้านหนึ่งที่มีความแตกต่างกัน โดยที่แนวโน้มของผู้ชายโดยเฉลี่ยจะเก่งในทางคณิตศาสตร์

(Mathematic) เครื่องจักรกล (Mechanic) และความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์ (Creative Abilities) เช่นเดียวกัน ผู้หญิงจะเก่งในงานที่ต้องใช้ทักษะทางด้านกล้ามเนื้อเล็ก (Fine Motor) และทักษะในการจับคู่ (Matching Skills) ในการทดสอบสติปัญญา โดยภาพรวมจะไม่พบความแตกต่างในด้านต่าง ๆ เหล่านี้ แต่เมื่อได้มีการแบ่งแยกสติปัญญาออกไปในองค์ประกอบในแต่ละด้านแล้ว ความแตกต่างทางเพศจะถูกพบได้ (Kaplan And Sedney. 1980 : 238)

จากการศึกษาในอดีต ทำให้ทราบได้ว่า ชายและหญิงมีบทบาทหน้าที่ที่ต่างกันออกไป เช่น ผู้ชายจะเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว หาอาหาร ในขณะที่ผู้หญิงจะเป็นผู้ให้กำเนิดและเลี้ยงดูบุตร สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่างานที่ชายและหญิงทำนั้นมีความแตกต่างกัน ซึ่งทำให้ชายและหญิงมีทักษะที่แตกต่างกันออกไปด้วย (Nicholson.1984 : 81)

ในโรงเรียน เมื่อเด็กชายและเด็กหญิงเข้าศึกษาในโรงเรียน ก็พบว่า เด็กหญิงในโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรู้ได้โดยการท่องจำ ในขณะที่เด็กชายจะเรียนรู้ได้ดีกว่าโดยการทำความเข้าใจในหลักการในบทเรียนนั้น ๆ อีกประการหนึ่ง ก็คือ เด็กหญิงง่ายที่จะซึมซับข้อมูลใหม่ ๆ ที่จะเรียนรู้โดยที่ข้อมูลนั้นเป็นตัวแทนในทิศทางซึ่งมีความเกี่ยวพันกันกับบุคคลคนอื่น ๆ (Nicholson.1984 : 78) และเมื่อเด็กชายและเด็กหญิงมีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับสูง ผู้หญิงมักจะเลือกเรียนทางด้านศิลปะ สังคมศาสตร์ ส่วนผู้ชายจะเลือกเรียนด้านวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ผู้ชายจะมีทักษะด้านเครื่องยนต์กลไก อิเลคทรอนิกส์ และมีสถานภาพในการทำงานสูงกว่าผู้หญิง ในขณะที่ผู้หญิงจะมีความชำนาญในเรื่องของการเย็บปักถักร้อย (รัชนีวารินทร์.2531 : 16;อ้างอิงมาจาก Martin.1971) ซึ่งเมื่อได้ทำการศึกษาความสามารถของชายและหญิงแล้วเราสามารถอธิบายความแตกต่างแยกกันในแต่ละด้านได้ ดังนี้

1. ความสามารถทางภาษา (Verbal Abilities) ระหว่างการเข้าโรงเรียนในปีแรก ไม่มีความแตกต่างทางเพศชายและเพศหญิงมากนักในความสามารถทางถ้อยคำ แต่เด็กหญิงเรียนรู้ที่จะอ่านในไม่ช้าและทำได้ดีกว่าเด็กชายในการทดสอบทางการใช้ไวยากรณ์ (Grammar) การสะกดคำ (Spelling) และความคล่องแคล่วในการใช้คำ (Word Fluency) (Kaplan And Sedney.1980 : 238 ; Citing Maccoby.1966) จากราว ๆ อายุ 10

หรือ 11 ปีจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ จะมีความแตกต่างอย่างชัดเจนของเด็กชายและเด็กหญิงในประเภทความกว้างของทักษะทางถ้อยคำ การสร้างคำใหม่ ความเข้าใจในการอ่านคำศัพท์ ความคิดสร้างสรรค์ทางถ้อยคำ โดยเด็กหญิงจะเก่งกว่าเด็กชาย (Kaplan And Sedney. 1980 : 238 ; Citing Maccoby And Jacklin.1974)

2. ความสามารถในทางปริมาณ (Quantitative Abilities) ไม่มีการยืนยันความแตกต่างในความสามารถทางปริมาณในอายุเริ่มแรก ถึงแม้ว่าเด็กชายจะมีความก้าวหน้ามากกว่าในวัยรุ่นและหลังจากนั้น (Kaplan And Sedney.1980 : 238 ; Citing Maccoby And Jacklin.1974) ความสามารถทางปริมาณได้ถูกวัดโดยผ่านการทดสอบของการนับ การคำนวณทางคณิตศาสตร์ การใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และพีชคณิต ความแตกต่างทางเพศในด้านนี้เริ่มปรากฏระหว่างอายุ 9 ปี และ 13 ปีกับแนวโน้มว่าเด็กชายจะทำได้ดีกว่าเด็กหญิง (Kaplan And Sedney.1980 : 238 - 239) การวิจัยที่ได้สนับสนุนการศึกษาในเรื่องนี้ ได้แก่ งานวิจัยของคาเมลเลีย เบนโบว์และจูเลียน สแตนเลย์ (Camellia Benbow And Julian Stanley) ซึ่งได้ทำการศึกษากับกลุ่มนักเรียนชาวอเมริกันในโรงเรียนขนาดกลาง พบว่าในกลุ่มนักเรียนเหล่านี้ผู้ที่ได้สัดส่วนคะแนนทางคณิตศาสตร์สูงสุดของแบบทดสอบ Scholastic Achievement Test (SAT) ชายก็ยังมีจำนวนที่มากกว่าหญิง (Baker And Jones.1992 : 193 ; Citing Benbow And Stanley.1980 , 1983)

3. ความสามารถในทางด้านมิติสัมพันธ์ทางสายตา (Visual - Spatial Abilities) ความสามารถในทางด้านนี้ เพศชายมีแนวโน้มที่จะทำได้ดีกว่าเพศหญิง ดังเช่น ในงานทางด้านเครื่องจักรกลซึ่งต้องอาศัยความสามารถในทางด้านมิติสัมพันธ์ทางสายตา (Visual - Spatial Abilities) จากความต่างนี้ทำให้ชายและหญิงมีความสนใจและเลือกชนิดของอาชีพที่ต่างกันด้วย ชายจะเด่นในทางเทคนิค การก่อสร้างและงานประเภทซ่อมเครื่องจักรกล ในขณะที่หญิงจะเด่นในงานทางด้านเลขานุการและงานที่ต้องอาศัยทักษะโดยการใช้มือ (Wright.1977 : 85) ความสามารถทางมิติสัมพันธ์ทางสายตาจะมีความเกี่ยวข้องกับความสามารถของบุคคลที่จะจินตนาการอย่างถูกต้องในการวาดภาพของกลุ่มเกียร์และตัดสินใจผลของระบบการเคลื่อนไหวของเกียร์ว่าผิวหน้าของเกียร์จะเปลี่ยนแปลงไปเท่าใดถ้าหมุนไป 90 องศา ในงานนี้ เพศจะมีความคล้ายคลึงกัน

จนกระทั่งถึงวัยรุ่นตอนต้น และหลังจากนั้นเด็กชายจะเก่งกว่า (Kaplan And Sedney.1980 : 239 ; Citing Maccoby And Jacklin.1974)

4. ความสามารถทางการวิเคราะห์ (Analytic Abilities) เป็นความสามารถที่จะวิเคราะห์ทั้งหมดภายในบางส่วนขององค์ประกอบที่จะแยก "ภาพ" จากพื้นโดยใช้สายตา มิติ หรือโสดประสาท แบบทดสอบ Embedded Figures Test (EFT) และ The Rod - And - Frame Test (RFT) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถทางการวิเคราะห์ โดยเด็กชายมีแนวโน้มที่จะทำได้ดีกว่าเด็กหญิงจากอายุ 8 ปีเรื่อยไป (Kaplan And Sedney.1980 : 239 ; Citing Maccoby And Jacklin.1974) EFT ต้องการให้ผู้รับการทดสอบหารูปทรงเรขาคณิตธรรมดา ๆ ที่ออกแบบซ่อนอยู่ในแบบที่ซับซ้อน ในขณะที่ RFT ต้องการให้ผู้รับการทดสอบค้นหาค้นพบของการรับรู้โดยรอบในการพิจารณาตัดสินตำแหน่งของสิ่งของนั้น ๆ การวัดในเพศหญิง พบว่า สากที่จะผ่านพันธกิจของการรับรู้โดยรอบหรือสากที่จะแยกแยะ Item จากเนื้อหา ในขณะที่ชายมีความสามารถที่จะแบ่งแยก Item จากเนื้อหามากกว่า ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า ความยากของการปร่ากฏกับเด็กหญิงในการแบ่งแยกภาพจากพื้นบน EFT และ RFT อาจเกิดขึ้นก็เพราะว่างานนั้น คือ ความสามารถทางมิติสัมพันธ์ทางสายตา (Visual - Spatial Abilities) (Kaplan And Sedney.1980 : 239 ; Citing Sherman.1967) การทดสอบดังกล่าวจึงเป็นการวัดทั้งความสามารถทางมิติสัมพันธ์ทางสายตาและความสามารถทางการวิเคราะห์ด้วย

จากความแตกต่างในแต่ละด้านที่กล่าวมา ได้มีการอธิบายโดยเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้ คือ

1. ทฤษฎีแรกเป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับเรื่องยีนส์ (Genetic Theory) ซึ่งไม่ได้ให้คำอธิบายอะไรเกี่ยวกับความสามารถทางด้านภาษาของบุคคล แต่ได้เสนอการอธิบายในความสามารถที่ดีกว่าของชายในความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ทางสายตา ทฤษฎีนี้ได้อธิบายว่าความสามารถทางมิติสัมพันธ์ทางสายตาได้ผ่านจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งบนยีนส์คือที่ถูกพามาโดยโครโมโซม X ซึ่งเป็นตัวเดียวกับที่ทำให้เกิดโรคตาบอดสีหรือโลหิตไหลไม่หยุด ถ้าเด็กชายมียีนส์ด้อยมาแต่กำเนิดบนโครโมโซม X ที่เขาได้รับจากแม่ (ในกรณีนี้จะเก่งในงานทางมิติสัมพันธ์ทางสายตา) (Visual - Spatial) เนื่องจากเด็กชายไม่มีโครโมโซม X ตัวที่สองที่จะยับยั้ง

แต่เมื่อเด็กหญิงมีเส้นลัดออกมาตั้งแต่กำเนิดบนโครโมโซม X ซึ่งได้มาจากแม่ สารก็จะเพียงแต่แฝงตัว อยู่ถ้าเส้นที่เธอได้มาจากพ่อปรากฏอยู่ในลักษณะคือบนโครโมโซม X ตัวที่สอง โชคร้าย มีโอกาส 50 - 50 ที่โครโมโซม X ตัวที่สองนี้จะเป็นเส้นที่เด่นมากกว่าเส้นลัดคือ ในกรณีนี้สารซึ่งถูกพาไปบน โครโมโซม X จากแม่จะไม่แสดงออก ดังนั้น จึงเป็นการทำลายโอกาสของการพัฒนาความสามารถทางมิติสัมพันธ์ทางสายตา (Visual - Spatial Abilities) ได้ แม้ว่าจะมีผู้วิจัย ที่หาความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและพ่อแม่ว่าเป็นไปตามการทำนายของทฤษฎีหรือไม่และพบว่าเด็ก ชายและเด็กหญิงในบางส่วนของที่ไม่เป็นไปตามทฤษฎีนี้ อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ก็ได้นิยามที่จะอธิบาย ความจริงที่ว่าชายและหญิงเก่งในชนิดของกิจกรรมทางปัญญาที่ต่างกัน (Nicholson.1984 : 82 - 83)

2. ทฤษฎี Lateralization Developmental Theory ทฤษฎีนี้ได้ให้คำอธิบาย ในเรื่องสมองของมนุษย์ใน Cerebral Cortex ที่ได้ถูกแบ่งเป็น 2 ซีก ซึ่งทั้งสองซีกนี้จะทำหน้าที่ ทางสติปัญญาที่แตกต่างกันโดยประมาณ 95 เปอร์เซ็นต์ของประชากร สมองซีกซ้ายจะรับผิดชอบ ทักษะทางด้านภาษา ดังเช่น การเรียนรู้และการจดจำเนื้อหาโดยทางภาษา ความเข้าใจสิ่งที่ คนอื่น ๆ พูดและการให้เหตุผลทางภาษา สำหรับสมองซีกขวาจะรับผิดชอบทางด้านความสามารถ ทางมิติสัมพันธ์ทางสายตา ในวัยทารก ทั้งสองซีกของสมองจะปฏิบัติการในงานทางภาษาและ มิติสัมพันธ์ทางสายตาที่มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน และหลังจากนั้นสมองซีกซ้ายของเด็กหญิงจะ เริ่มที่จะมีประสิทธิภาพมากกว่าในงานทางด้านภาษา และคอส ๆ มีประสิทธิภาพลดลงในงานทาง ด้านมิติสัมพันธ์ทางสายตา เพราะว่าบางส่วนของสมองซีกขวาก็ยังคงถูกใช้สำหรับงานทางด้านภาษา ด้วย ส่วนในเด็กชาย สมองซีกซ้ายมีความสามารถในทางด้านภาษา และเมื่อสิ่งนี้เกิดขึ้น ความ สามารถทางมิติสัมพันธ์ทางสายตาซึ่งจะยังคงอยู่ในสมองซีกนั้นจากการพัฒนาในวันก่อน ๆ จะลดลง ที่ละน้อย ดังนั้น เมื่อเด็กชายเข้าสู่วัยรุ่นสมองทั้งสองข้างจะมีความเท่ากันในการพัฒนาและทั้งสอง จะมีความเฉพาะสำหรับกิจกรรมทางปัญญาที่ต่างกัน ข้างขวาจะเป็นความสามารถทางมิติสัมพันธ์ ทางสายตาและข้างซ้ายจะเป็นความสามารถทางภาษา เมื่อเรามองถึงส่วนของร่างกายซึ่งเป็น คู่ ๆ โอกาสที่จะพบว่าข้างใดข้างหนึ่งของร่างกายอาจจะใหญ่กว่าอีกข้างหนึ่งได้ โดยที่ผู้หญิงมี แขนวโน้มจะเป็นทางด้านซ้าย ส่วนผู้ชายจะเป็นทางด้านขวา ซึ่งสิ่งนี้เป็นเหตุผลที่ว่าข้างซ้ายของ

ร่างกายตอบสนองโดยทันทีต่อฮอร์โมนเพศหญิงและช้างขวาดตอบสนองต่อฮอร์โมนเพศชาย โดยที่พบว่าเด็กหญิงมีการเจริญเติบโตก่อนหน้าเด็กชาย ดังนั้น อาจจะเป็นไปได้ว่าเด็กหญิงจะหยุดการเจริญเติบโตและการพัฒนาก่อนที่จะมีเวลาสิ้นสุดการทำหน้าที่ทางด้านภาษาออกจากสมองทางซ้ายขวา และเป็นความจริงที่ว่าเด็กชายจะเจริญเติบโตช้ากว่าอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้เขามีปัญหาในชีวิตทางด้านสังคม แต่อาจจะทำให้เขาทำงานได้ในทั้งสองซีกของสมอง (Nicholson.1984 : 84 - 87)

อย่างไรก็ตาม ในระหว่างช่วงเด็กชายเป็นวัยรุ่น ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ทางสายตาได้ถูกพบว่าสูงที่สุดในผู้ซึ่งมีการเจริญเติบโตทางเพศที่น้อยกว่า ซึ่งทำให้ดูเหมือนว่าความสามารถทางมิติสัมพันธ์ทางสายตาที่สูงจะเกี่ยวข้องกับความเป็นชายที่ต่ำ แต่ก็ก็เป็นเพียงผลในทางอ้อมเท่านั้น ความเป็นจริงความสัมพันธ์ของสองสิ่งนี้มีความเกี่ยวข้องในการเจริญเติบโตต่อมาของเด็กชาย ส่วนในเด็กวัยรุ่นหญิง ในทางกลับกันมีประจักษ์พยานที่ว่าความสามารถทางมิติสัมพันธ์ทางสายตาที่สูงจะไปด้วยกันกับลักษณะของความเป็นชาย แต่ก็ไม่ได้มีความชัดเจนนักว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น แต่อาจจะเป็นไปได้ว่าเด็กหญิงซึ่งเก่งในงานนี้จะใช้เวลาจำนวนมากในงานของเด็กชายและได้รับบุคลิกลักษณะความเป็นชายอย่างมากโดยการติดต่อสัมพันธ์กัน การสนับสนุนสำหรับคำอธิบายนี้มาจากนักวิจัยชาวอังกฤษซึ่งได้พบว่า เด็กหญิงซึ่งได้เกรดในวิชาคณิตศาสตร์ที่ระดับ A จะมีจิตใจที่เข้มแข็ง (Tough - Minded) และมีความคิดเห็นที่รุนแรง (Radical) และรวมทั้งได้รับคะแนนที่ต่ำบนการทดสอบทัศนคติความเป็นหญิงด้วย (Nicholson. 1984 : 87)

3. การปฏิบัติของครูต่อเด็กชายและเด็กหญิงที่ต่างกันในห้องเรียน ครูจะมีผลต่อแบบแผนภาพพจน์ทางเพศของเด็ก โดยที่ครูจะอนุญาตเด็กชายให้พูดและโต้แย้งในระหว่างบทเรียน เด็กชายจะได้รับการลงโทษที่บ่อยครั้งกว่าเด็กหญิง แต่จะเป็นบางครั้งสำหรับความผิดที่ไม่ใช่ในทางวิชาการ ดังเช่น ความไม่มีระเบียบเรียบร้อยหรือความซุกซน แต่เมื่อเด็กหญิงได้ถูกตำหนิแทบจะเป็นความผิดสำหรับความผิดพลาดทางวิชาการทั้งสิ้น ซึ่งเราอาจจะคิดว่าสิ่งนี้จะมีประโยชน์ต่อเด็กหญิงในการเฟื่องความสนใจไปบนงานของเธอ แต่ปัญหาก็คือเมื่อเด็กหญิงได้รับคำยกย่อง โดยทั่ว ๆ ไปแล้วจะไม่ใช้เป็นเรื่องงาน แต่เป็นการยกย่องในเรื่องของการปฏิบัติตัวหรือการแสดงออก

ดังนั้น บทเรียนที่เด็กหญิงเรียนจึงเป็นสิ่งที่เด็กหญิงจะเก่งในเรื่องของความเป็นผู้หญิง ในขณะที่งานทางวิชาการจะเป็นการนำมาซึ่งการวิจารณ์และการสังเกต ในการศึกษาพฤติกรรมในห้องเรียน ผู้สังเกตได้สังเกตว่าเมื่อเด็กชายให้คำตอบที่ผิด โดยเฉพาะในวิชาที่แสดงถึงความเป็นชาย ดังเช่น คณิตศาสตร์ ครูก็จะบังคับเด็กชายให้ทำเรื่องไปโดยแนะนำให้เขาพยายามครั้งใหม่ต่อปัญหาจนกระทั่งเขาได้คำตอบที่ถูกต้อง ดังนั้น เด็กชายจึงเรียนรู้ที่จะถูกคาดหวังให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง และเขาจะคำนึงถึงความล้มเหลวเริ่มต้นที่จะเป็นโอกาสที่จะได้รับชัยชนะโดยการพยายามอีกครั้ง แต่เมื่อเด็กหญิงให้คำตอบที่ผิด การตอบสนองของครูจะแตกต่างกัน ครูจะบอกเด็กว่าไม่ต้องกังวล และดูเหมือนว่าน้อยครั้งกว่าที่ครูจะให้เด็กหญิงพยายามอีกครั้ง ซึ่งจะนำมาซึ่งไม่มีใครคาดหวัง อย่างไรก็ตามแท้จริงแล้วเด็กหญิงจะสามารถทำได้ (Nicholson, 1984 : 90)

เมื่อเด็กเข้ามาถึงชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนแบบสหศึกษา บางทีเหตุผลสำคัญมากที่สุดสำหรับการเรียนที่ไม่สมหวังในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่หนัก ดังเช่น ฟิสิกส์ และเคมี สิ่งนี้เป็นความสำคัญที่ว่าวัยรุ่นเริ่มมีความเข้าใจในเรื่องเพศ และความจริงที่ว่าวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ได้ถูกมองว่าเป็นวิชาที่มีลักษณะของความเป็นชาย แม้แต่ในโรงเรียนประถมศึกษา เมื่อเด็กได้ถูกถามว่าเขาคิดอะไรเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และนักวิทยาศาสตร์ เด็กทั้งสองเพศจะเห็นด้วยว่าวิทยาศาสตร์เป็นวิชาของผู้ชายและนักวิทยาศาสตร์ก็เป็นผู้ชายเสมอ เมื่อเด็กจะต้องมีการศึกษาวิทยาศาสตร์ที่เป็นแบบแผนเล็กน้อยในชั้นนี้ ทักษะเหล่านี้ได้ถูกสร้างขึ้นโดยผ่านทางการ์ตูน หนังสือ และทีวี ในปีแรก ๆ ของโรงเรียนมัธยมศึกษามีความสำคัญต่อการตัดสินใจถึงอนาคตทางวิชาการของเด็ก เพราะเมื่อเขาตัดสินใจว่าวิชาไหนที่เขาเก่งและทักษะของเขาโดยตรงต่อโรงเรียนและงานทางด้านวิชาการโดยทั่ว ๆ ไป เริ่มที่จะแน่นเข้า แต่ก็เป็นเวลาของเด็กหญิงเริ่มที่จะมีปัญหาในการหยุดคิดและไม่แน่ใจว่าจะแสดงเอกลักษณ์ในช่วงวัยรุ่นของตนอย่างไร เป็นความวิตกกังวลโดยเฉพาะต่อการสร้างลักษณะความเป็นหญิง ขณะที่เด็กชายในวัยเดียวกันกับเด็กหญิงยังคงอยู่ในโลกของความเป็นเด็ก เด็กหญิงในวัยนี้ในโรงเรียนสหศึกษาจะมีความอึดอัด ต้องการที่จะสร้างความพอใจให้กับผู้ปกครองและครูโดยการทำได้เท่า ๆ กับที่เธอมีความสามารถทางวิชาการ แต่เด็กหญิงอาจจะไม่มีความสุขเกี่ยวกับการทำได้ดึกว่าเด็กชายในการทดสอบ การแก้ปัญหาเด็กหญิงจำนวนมากได้รับเอาวิชาที่มีลักษณะความเป็นชายที่ได้ละทิ้งไป

ดังเช่น ฟิสิกส์และคณิตศาสตร์เท่า ๆ กับที่เธอสามารถและแบ่งความสนใจไปบนวิชาที่มีลักษณะ
ความเป็นหญิง ดังเช่น ภาษาและชีววิทยา ซึ่งเป็นวิชาที่เด็กชายไม่ถนัดและดูเหมือนว่าจะเป็น
ความผิดที่น้อยกว่าของเด็กหญิงซึ่งทำได้ดีกว่า เด็กหญิงจะมีความระแวดระวังน้อยกว่ามากในปัญหา
นี้ถ้าไม่มีเด็กชายรอบ ๆ ซึ่งอธิบายได้ว่าทำไมเด็กหญิงจึงทำได้ดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญในวิชา
คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนหญิงล้วน ในขณะที่เด็กชายจะทำได้ดีเท่า ๆ กันใน
โรงเรียนชายล้วนและโรงเรียนสหศึกษา (Nicholson.1984 : 91 - 92)

นอกเหนือจากเหตุผลตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว การเลือกสาขาวิชาที่เรียนก็จะมี
ส่วนสัมพันธ์กับลักษณะทางบุคลิกภาพของบุคคล ลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสามารถ
สะท้อนออกมาได้โดยผ่านความชอบ ความสนใจ และความถนัดของบุคคลในการเลือกสาขาวิชา
ที่เรียนและจะนำไปสู่การเลือกอาชีพภายหลังจากการสำเร็จการศึกษา ซึ่งจอห์น ฮอลแลนด์
(John L.Holland) ได้เสนอทฤษฎีขึ้น เรียกว่า "ทฤษฎีการเลือกอาชีพ" โดยเขาได้แบ่ง
ลักษณะทางบุคลิกภาพและลักษณะงานที่บุคคลในกลุ่มนั้น ๆ จะสนใจ ออกเป็น 6 แบบด้วยกัน คือ

1. บุคลิกภาพประเภท Realistic (R) ผู้ที่มีบุคลิกภาพประเภท R จะเป็นบุคคลที่
นิยมความเป็นจริงและสิ่งที่เป็นรูปธรรม สนใจทำกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับวัตถุสิ่งของ ชอบทำงาน
ใช้กำลังกาย ชอบกิจกรรมกลางแจ้ง ชอบงานที่เป็นลักษณะงานของเพศชาย บุคคลประเภท R
มักจะขาดทักษะด้านสังคมและการใช้ภาษา อาชีพในกลุ่ม R ได้แก่ สถาปนิก วิศวกร เกษตรกร
ช่างเทคนิค นักบิน พนักงานขับรถ เป็นต้น

2. บุคลิกภาพประเภท Investigative (I) ผู้ที่มีบุคลิกภาพประเภท I จะเป็นบุคคล
ที่ชอบใช้สติปัญญาและความคิดในการวิเคราะห์ คิดค้น แก้ไขปัญหาและแสวงหาความรู้ มีความ
สนใจงานที่สลับซับซ้อนที่ต้องใช้ความคิดอย่างลุ่มลึก สนใจกิจกรรมที่เป็นนามธรรม บุคคลประเภท
I มักจะขาดทักษะในการเป็นผู้นำ อาชีพในกลุ่ม I ได้แก่ แพทย์ เภสัชกร นักเศรษฐศาสตร์
นักฟิสิกส์ นักสถิติ นักเคมี นักคอมพิวเตอร์ นักวิเคราะห์ นักวิจัย นักอุดมคติ ครูสอน
คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

3. บุคลิกภาพประเภท Artistic (A) ผู้ที่มีบุคลิกภาพประเภท A จะเป็นบุคคลที่ชอบ
ใช้ชีวิตเพื่อการทำกิจกรรมอย่างอิสระโดยลำพัง ความเป็นตัวของตัวเองสูง ชอบที่จะทำสิ่งต่าง ๆ

ตามที่ใจปรารถนา มีสุนทรียภาพ บุคคลประเภท A มักไม่ค่อยเอาอย่างใคร และมักขาดทักษะเกี่ยวกับงานในสำนักงาน อาชีพในกลุ่ม A ได้แก่ ผู้กำกับการแสดงภาพยนตร์หรือละคร นักดนตรี จิตรกร มัณฑนากร นักเขียน นักแสดง นักแต่งเพลง นักเขียนบทภาพยนตร์ นักประชาสัมพันธ์ ครูสอนวรรณคดี ครูสอนภาษา เป็นต้น

4. บุคลิกภาพประเภท Social (S) ผู้ที่มีบุคลิกภาพประเภท S จะเป็นบุคคลที่ชอบเกี่ยวข้องกับและสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ความเป็นมิตร และรับผิดชอบ มีทักษะในการใช้ภาษา บุคคลประเภท S มักขาดทักษะทางเครื่องจักรกล อาชีพในกลุ่ม S ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์ พัฒนาการ นักแนะแนว นักจิตวิทยาคลินิก ผู้ให้บริการปรึกษา จิตแพทย์ ครู อาจารย์ บรรณารักษ์ เป็นต้น

5. บุคลิกภาพประเภท Enterprising (E) ผู้ที่มีบุคลิกภาพประเภท E จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความคิดริเริ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าเสี่ยง มีความสนใจในอำนาจ ชอบอิสระ ชอบทำกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับวางแผนหรือการทำกิจกรรมเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ มีทักษะในการเจรจา มีความกระตือรือร้น บุคคลประเภท E มักจะหลีกเลี่ยงสภาพการณ์ที่ต้องใช้กำลังหรือการคิดค้นที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนาน อาชีพในกลุ่ม E ได้แก่ นักธุรกิจ นายธนาคาร นักการเมือง นักกฎหมาย พนักงานขายสินค้า ผู้ขายประกันชีวิต ผู้จัดการบริษัท เป็นต้น

6. บุคลิกภาพประเภท Conventional (C) ผู้ที่มีบุคลิกภาพประเภท C จะเป็นบุคคลที่ชอบทำกิจกรรมตามระเบียบแบบแผนยึดถือประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติ ชอบบทบาทของการเป็นผู้ได้บังคับบัญชา พอใจที่จะคล้อยตามหรือเชื่อฟังผู้อื่น หลีกเลี่ยงการโต้แย้ง บุคคลประเภท C มักไม่ชอบงานใช้ความคิดซับซ้อน อาชีพในกลุ่ม C ได้แก่ เลขานุการ เจ้าหน้าที่แผนกสารบรรณ เจ้าหน้าที่ในสำนักงาน พนักงานการเงิน สมุหบัญชี พนักงานโทรศัพท์ เป็นต้น (ประดิษฐ์ อูปรมย์และคนอื่น ๆ. 2534 : 18 - 21; อ้างอิงมาจาก Holland. 1973)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง และการเลือกสาขาวิชาที่เรียนน่าจะมีส่วนสัมพันธ์กัน โดยเหตุผลปัจจัยทางด้านความสามารถในด้านที่ต่างกัน ทางสติปัญญาของชายและหญิง โดยผ่านทางยีนส์ การทำงานที่ต่างกันของสมองทางซ้ายและ

ทางขวา และการปฏิบัติของครูต่อเด็กชายและเด็กหญิงที่ต่างกัน รวมทั้งบุคลิกภาพความสนใจที่ต่างกันไปในทางอาชีพ ซึ่งทำให้มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงที่ต่างกันออกไปได้ ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปร สาขาวิชาที่เรียนมาเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนและลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยนั้น พบว่าม้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับในเรื่องนี้อยู่ ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

สตรีอง (Tyler.1956 : 251 ; Citing Strong.1943) ได้ศึกษาถึงความแตกต่างทางเพศในค่านิยมทางด้านอาชีพ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นชายและหญิง สตรีองได้ทำตารางแยกการเป็นองค์ประกอบทางด้าน M - F (ความเป็นชาย - ความเป็นหญิง) ผลได้แสดงให้เห็นความแตกต่างทางเพศอย่างมาก ความชัดเจนทางความสนใจในลักษณะความเป็นชายได้แสดงให้เห็นในรายการ (Items) มีดังนี้

1. กิจกรรมทางเครื่องจักรกลและวิทยาศาสตร์
2. งานหนักที่ต้องใช้ความแข็งแรงของร่างกาย กิจกรรมผจญภัย
3. กฎหมาย รัฐศาสตร์ และอาชีพทางทหาร
4. กิจกรรมการขายสินค้า
5. รูปแบบที่เป็นความเพลิดเพลิน ดังเช่น การสูบบุหรี่ ความคิดริเริ่มแบบบ้านอย่างหยาบ ๆ และการเล่นหมากรุก
6. ความชอบที่หลากหลายอื่น ๆ เช่น งานที่ต้องออกไปข้างนอกมากกว่าอยู่ข้างใน เป็นต้น

ส่วนความสนใจในลักษณะความเป็นหญิงได้แสดงให้เห็นในรายการ (Items) ดังนี้

1. คนตรี กิจกรรมทางด้านศิลปะ
2. กิจกรรมทางอักษรศาสตร์ วรรณคดี
3. ประเภทของบุคคล โดยเฉพาะในเรื่องความซื่อสัตย์และความไม่เห็นพ้องต้องกัน

4. รูปแบบที่เป็นความเฟลิดเฟลีน เช่น หมอคู การใช้เครื่องแต่งกาย ภาพยนตร์ และการให้คำปรึกษาในปัญหาทางสังคม

5. งานเสมียน

6. งานสอน

7. งานทางด้านสังคมสงเคราะห์

8. สินค้า การออกตลาด

9. วิชาการในโรงเรียน

ซึ่งจากการศึกษาของสตรองได้พบว่ามีนัยสำคัญของความแตกต่างจากวัยรุ่นจนถึงวัยกลางคน เขาพบว่าเพศหญิงโดยเฉลี่ยจะได้คะแนนสูงกว่าเพศชายในทางอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ การให้บริการทางสังคม และงานเขียน ส่วนเพศชายจะได้คะแนนสูงกว่าเพศหญิงในทางด้านวิทยาศาสตร์และทางธุรกิจ

งานวิจัยอื่นที่ได้ผลคล้ายคลึงกัน ก็ม้งานวิจัยของคูเดอร์ (Kuder) ซึ่งพบว่าโดยเฉลี่ยเด็กชายจะได้คะแนนสูงกว่าในด้านเครื่องจักรกล วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และในด้านความน่าเชื่อถือ ในเด็กหญิงโดยเฉลี่ยจะสูงกว่าเด็กชายในด้านดนตรี ศิลปะ วรรณคดี การให้บริการทางสังคม และในด้านงานเสมียน (Tyler.1956 : 253 ; Citing Traxler And McCall.1941)

นอกจากนี้ การศึกษาของ อัลลพอร์ท - เวอร์นอน (Allport - Vernon) ในเรื่องค่านิยมของชายหญิง พบว่าผู้ชายได้รับคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าสำหรับในด้านเหตุผล เศรษฐศาสตร์ และค่านิยมในทางรัฐศาสตร์ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสนใจอย่างมากในความคิดที่เป็นแบบนามธรรม (Abstract Ideas) เน้นความสำเร็จที่มาจากการฝึกฝน และปรารถนาอย่างมากในอิทธิพล และอำนาจที่เหนือกว่าคนอื่น ๆ เป็นจุดมุ่งหมายในชีวิต เพศหญิงจะได้รับคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่าในด้านสุนทรียศาสตร์ สังคมและค่านิยมในทางศาสนา ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสนใจอย่างมากในทางศิลปะและความกังวลในเรื่องสวัสดิภาพของคนอื่น ๆ เป็นดังจุดมุ่งหมายในชีวิต (Tyler.1956 : 253 ; Citing Allport And Vernon.1931)

ในปี 1978 เคลลี (Kelly) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่เป็นเด็ก

ชายหญิง อายุ 14 ปีที่มาจากประเทศต่าง ๆ กัน พบว่าเด็กชายชาวญี่ปุ่นสามารถทำแบบทดสอบความสามารถทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นมาตรฐานได้คะแนนสูงสุด ตามมาด้วยเด็กชายชาวฮังการีและออสเตรเลีย เด็กหญิงชาวญี่ปุ่น จากการศึกษาพบว่าเด็กหญิงในทุกประเทศได้คะแนนต่ำกว่าเด็กชายทั้งสิ้น โดยที่เด็กหญิงชาวอิตาลีได้คะแนนต่ำสุด (Nicholson.1984 : 88 ; Citing Kelly.1978)

มีงานวิจัยที่เป็นผลการประเมินในระดับชาติของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับความสนใจและการเลือกอาชีพของชายและหญิง (Herr And Cramer.1988 : 274 ; Citing Mitchell. 1977) ปรากฏว่านักเรียนหญิงระดับมัธยมปลายส่วนใหญ่คิดว่าตนควรทำงานธุรการ งานบริการ งานบ้าน และมีครอบครัว ส่วนนักเรียนชายคิดว่าตนควรทำงานเป็นช่าง เกษตรกร คนงาน ผู้จัดการ ผู้บริหาร และทหาร ตำรวจ แสดงว่า นักเรียนเลือกอาชีพที่แบ่งแยกตามเพศอย่างเห็นได้ชัดเจน งานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งที่ชี้ให้เห็นความสนใจที่ต่างกัน ได้แก่ งานวิจัยของฟอทเลอร์และเบน (Herr And Cramer.1988 : 272 ; Citing Fottler And Bain. 1980) ซึ่งศึกษานักเรียนมัธยมปลายในรัฐอลาบามาและพบว่า นักเรียนชายสนใจงานในตำแหน่งที่เน้นการจัดการมากกว่านักเรียนหญิง

กลิค (Glick.1992 : 1782) ได้ทำการศึกษาถึงภาพพจน์ในทางอาชีพที่สัมพันธ์กับการจำแนกเพศตามงานของเพศชายและเพศหญิงในเรื่องของการมีชื่อเสียงและเงินเดือน รวมทั้งการตัดสินใจในการจ้างงาน โดยในการทดลองที่ 1 ใช้ชายจำนวน 25 คน และหญิงจำนวน 36 คน เป็นผู้ประเมินบุคลิกลักษณะของงาน 46 อย่าง และประเมินถึงความมีชื่อเสียงและค่าจ้างของงานในแต่ละอย่าง ในการทดลองที่ 2 ได้ให้ผู้วางแผนในทางอาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องตำแหน่ง ชายจำนวน 84 คน และหญิงจำนวน 75 คนได้ประเมินความเหมาะสมของผู้สมัครในงานที่มีชนิดของเพศแตกต่างกัน ความชอบในตัวผู้สมัครที่มีลักษณะความเป็นชาย หรือลักษณะความเป็นหญิงขึ้นอยู่กับลักษณะที่สัมพันธ์กับงาน ลักษณะของความเป็นชายจะเป็นตัวทำนายที่ดีของการได้รับทั้งชื่อเสียงและเงินเดือน แต่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับเพศหญิงในเรื่องของเงินเดือนเมื่ออิทธิพลของลักษณะทางบุคลิกภาพทางเพศได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานซึ่งได้ถูกยึดถืออย่างคงที่แน่นอน

ในปีเดียวกัน วาร์ด (Ward.1992 : 1330) ได้ศึกษาถึงผลของสถานะลูกจ้างที่เป็น Full Time และ Part Time ประเภทของงานที่เหมาะสมกับเพศ และเพศของผู้สมัครงานที่เหมาะสมกับอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ชาย 63 คน และหญิง 176 คน ซึ่งได้อ่านแบบบรรยายเรื่องสั้น ๆ ที่เป็นเพศชายหรือเพศหญิง และให้กลุ่มตัวอย่างนี้ประเมินความเหมาะสมทางอาชีพของบุคคล พบว่า สำหรับงานที่เหมาะสมกับเพศชาย 3 อย่าง ได้แก่ ช่างประปา คนขับรถบัส และช่างทำตู้เตียง และงานที่เหมาะสมกับเพศหญิง 3 อย่าง ได้แก่ เลขานุการ โอเปอเรเตอร์ และช่างแต่งผม ในสถานการณ์ที่ 1 กลุ่มตัวอย่างได้รับการบอกกล่าวอย่างแน่นอนว่างานเหล่านี้เป็นงาน Full Time ผลที่ได้ชี้ให้เห็นถึงอคติความคลุมเครือทางเพศของการจ้างงานทั้งแบบ Full Time และ Part Time อย่างไรก็ตาม อคติของความคลุมเครือทางเพศจะลดลงสำหรับการจ้างงานในแบบ Part Time

ลอว์รี และ บราวน์ (Lawrie And Brown.1992 : 3028) ได้ศึกษาถึงการรับรู้ภาพพจน์ทางเพศและวิชาการในเด็กนักเรียนจากโรงเรียนสหศึกษา โรงเรียนชายล้วนและโรงเรียนหญิงล้วน มีอายุระหว่าง 14 - 15 ปี โดยให้ทำแบบสอบถามซึ่งวัดการรับรู้ลักษณะตามเพศ การให้คะแนนในความลำบากและความพอใจในวิชาที่เรียน และการเลือกวิชาที่เรียนที่ได้ในระดับเอ รวมทั้งอาชีพ ผลพบว่า เด็กนักเรียนในโรงเรียนแบบสหศึกษาจะยึดถือความเห็นทางภาพพจน์มากกว่าและรับรู้ความลำบากสำหรับวิชาที่เรียนบางวิชาสำหรับเด็กหญิงมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กชาย

แวน และ วิลเลมเซน (Van And Willemssen.1992 : 4927) ได้ศึกษาถึงการสัมภาษณ์เพื่อจ้างงาน โดยใช้รายชื่อลูกจ้างจำนวน 175 คนในงานวิทยาศาสตร์และงานเทคนิคในประเทศเนเธอร์แลนด์ รายชื่อนี้ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษากับผู้สมัครงานชาย 38 คน และหญิง 21 คน ตามความคิดของผู้สัมภาษณ์งาน ผู้สมัครงานในความคิดจะต้องมีลักษณะความเป็นชายมากกว่าความเป็นหญิง ซึ่งเพศชายและเพศหญิงได้ถูกค่านึงว่ามีคุณสมบัติเหมือนกันสำหรับงาน แต่เนื่องจากผู้สมัครชายจะถูกประเมินว่ามีลักษณะความเป็นชายมากกว่าผู้สมัครหญิง ดังนั้นผู้สมัครงานชายจะได้รับการยอมรับที่บ่อยครั้งมากกว่า ผู้สมัครที่มีความคล้ายคลึงมากที่สุดในลักษณะที่ตรงกับในความคิดของผู้สัมภาษณ์งานจะได้รับการจ้างสำหรับงานในแต่ละอย่าง

ในประเทศไทย ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับสาขาวิชาที่เรียนและลักษณะความเป็นชาย
ลักษณะความเป็นหญิง ซึ่งประมวลไว้ได้ ดังนี้

ไทย กิพย์สุวรรณกุล (2522) ได้ศึกษาลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่
เกี่ยวข้องกับการเลือกสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษา ปรากฏว่า ผู้ที่เลือกสาขาวิชามนุษยศาสตร์
และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหญิง ผู้ที่เลือกสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์และ
นิติศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชาย ส่วนในสาขาวิชาการศึกษาและวิจิตรศิลป์นั้น จำนวนนักเรียน
ชายและหญิงที่เลือกมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน

มารศรี กองเกตุ (2523) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน
341 คนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสนใจในอาชีพที่
ต่างกันไป โดยนักเรียนชายมีความสนใจในอาชีพด้านวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาได้แก่
งานฝีมือและงานกลางแจ้ง งานสำนักงานและเสมียน งานจัดการและค้าขาย ส่วนนักเรียน
หญิงมีความสนใจในอาชีพด้านวิทยาศาสตร์มากที่สุดเหมือนกับนักเรียนชาย แต่อันดับรองลงมา
มีความแตกต่างกัน คือ งานสำนักงานและเสมียน งานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม

ในปีเดียวกัน ชุติรัตน์ วัชรจรัสกุล (2523) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนในระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 742 คนในจังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนชายมีค่านิยมในอาชีพด้าน
ความมีอำนาจและการเป็นผู้นำและด้านความสามารถมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนนักเรียนหญิง
มีค่านิยมในอาชีพด้านเกียรติยศชื่อเสียง ความก้าวหน้าด้านการบริการสังคมและการทำงานกับ
บุคคล ด้านความมั่นคงปลอดภัยในอาชีพ ด้านความเป็นอิสระและด้านความมีระเบียบแบบแผน
มากกว่านักเรียนชาย

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาในลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

อนงค์ สุกุลคุ (2528) ทำการศึกษากับนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า
นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สนใจอาชีพทหารมากที่สุด ส่วน
นักเรียนหญิงทั้งสองระดับชั้นสนใจอาชีพพยาบาลมากที่สุด

สมาธร พันธุมหาโพธิ (2529) ได้ศึกษานักเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียน

ชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 สนใจอาชีพวิศวกรมากที่สุด ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สนใจอาชีพแพทย์มากที่สุด ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สนใจอาชีพพยาบาลมากที่สุด

วิชานารณ มณีพงษ์ (2529) ได้ศึกษากับนักเรียนในภาคกลาง ปรากฏว่านักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สนใจอาชีพทหาร และนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สนใจอาชีพตำรวจมากที่สุด ส่วนนักเรียนหญิงทั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 สนใจอาชีพพยาบาลมากที่สุด ซึ่งได้ผลใกล้เคียงกับงานวิจัยของนิภา วิชนเวคิน (2529) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนในภาคใต้ พบว่า นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สนใจอาชีพตำรวจและนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สนใจอาชีพทหาร ส่วนนักเรียนหญิงทั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 สนใจอาชีพพยาบาลมากที่สุด

สำหรับงานวิจัยของจิตติมา รักษาค (2529) ศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนในภาคเหนือ ผลปรากฏว่า นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สนใจอาชีพช่างเทคนิควิศวกรรมไฟฟ้า และนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สนใจอาชีพทหารและตำรวจมากที่สุด ส่วนนักเรียนหญิงทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สนใจอาชีพพยาบาลมากที่สุด

ในปี 2530 วีระชาติ ส่วนไพรินทร์ (2530) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ผลที่ต่างกันออกไปจากที่กล่าวมาแล้ว คือ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสนใจในอาชีพไม่แตกต่างกัน คือ จะมีความสนใจในงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด รวมทั้ง พบว่า บุคลิกภาพของนักเรียนไม่มีผลกระทบต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน ไม่ว่านักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวหรือแสดงตัวจะเลือกอาชีพสนใจในงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเช่นเดียวกัน

งานวิจัยของประดิษฐ์ อูปรมย์และคนอื่น ๆ (2534) ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนสาธิตเสริมสมอง รุ่นที่ 1 ถึง 6 ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผลปรากฏว่าทั้งนักเรียนชายและหญิงจะให้ความสนใจในอาชีพแพทย์และหรือพยาบาล แต่นักเรียนหญิงจะให้ความสนใจในอาชีพดังกล่าวด้วยจำนวนร้อยละมากกว่านักเรียนชาย ส่วนอาชีพอื่น ๆ ที่นักเรียนชายให้ความสนใจ ได้แก่ อาชีพวิศวกร สถาปนิก ทหาร ตำรวจ ในขณะที่นักเรียนหญิงจะให้ความสนใจในอาชีพครู อาจารย์ พ่อค้าหรือนักธุรกิจ

จากงานวิจัยทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นได้ว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่แต่ละเพศให้ความสนใจ และจากงานวิจัย บางงานวิจัยที่ได้พบว่า เด็กนักเรียนเพศชายและเพศหญิงให้ความสนใจในงานทางวิทยาศาสตร์ และเทคนิคเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นได้ว่าแนวโน้มในปัจจุบันที่นักเรียนหญิงมีแนวโน้มจะให้ความสนใจงานที่เกี่ยวกับชาย และงานในลักษณะดังกล่าวเป็นงานลักษณะของเพศชายมากกว่า เพศหญิง จึงได้นำเอาสาขาวิชาที่เรียนซึ่งเป็นตัวแปรที่เป็นจุดเริ่มที่จะนำบุคคลเข้าไปสู่การ ประกอบอาชีพ มาเป็นตัวแปรตัวหนึ่งในการศึกษาลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย

7.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนและการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

สำหรับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนและการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศนั้น เท่าที่ค้นมาได้พบว่าเป็นงานวิจัยในรุ่นเก่าที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ กัน ซึ่งมี ดังนี้

ในปี 1946 โร (Daniel.1959 : 19 ; Citing Roe.1956) ได้ทำการศึกษา ครั้งเล็ก ๆ กับนักชีววิทยาสัตว์โบราณ (Paleontologist) ซึ่งประกอบด้วยนักวิจัยทางชีววิทยา 18 คน ช่างเทคนิค 9 คน กลุ่มนักวิจัยทางชีววิทยามีอายุระหว่าง 25 - 58 ปี ส่วนช่างเทคนิคอายุระหว่าง 19 - 62 ปี ผลการทดสอบโดยให้ดูภาพหอดมิก พบว่าบุคคล 2 กลุ่มนี้มีแนวโน้มจะคิดแบบนามธรรม เป็นแบบแผน คิดอย่างเที่ยงตรง แม่นยำ ซึ่งเป็นเรื่อง สกิดกันแนวโน้มที่จะพาตนเข้าไปในสถานการณ์อันใดอันหนึ่ง มีความสนใจน้อยเกี่ยวกับสิ่งของ หรือผู้คนและค่อนข้างจะมีการปรับตัวด้านอารมณ์แบบยอมตาม

ต่อมา โร (Daniel.1959 : 19 ; Citing Roe.1956) ได้สรุปลักษณะของ นักวิทยาศาสตร์ในทางด้านสังคมว่าจะมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นน้อย ไม่ช่างพูด ไม่ค่อยเข้าสังคม มีแนวโน้มที่จะมีลักษณะต่างเพศในตนเอง ซึ่งลักษณะนี้แปรได้ตามวัฒนธรรม คือ มีความอ่อนไหว เป็นแบบเพศชาย ไม่ชอบการวิจารณ์ทุกชนิด มีความรู้สึกไวต่อการก้าวร้าวระหว่างบุคคล

เทอร์แมน (Terman.1966 : 79 - 87) ได้ทำการศึกษาความแตกต่างระหว่างผู้ที่
ที่เป็นนักวิทยาศาสตร์กับผู้ที่ไม่ได้เป็นนักวิทยาศาสตร์กับบุคคลในอาชีพต่าง ๆ และบุคคลในอาชีพ
นักวิทยาศาสตร์ด้วยกันแต่ต่างสาขา พบว่า ในเรื่องการปรับตัวทางสังคม กลุ่มนักวิทยาศาสตร์
มีแนวโน้มจะได้รับการประเมินค่าต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นนักวิทยาศาสตร์

คูลเบอร์ก (Kulberg.1959 : 26 - 27) ได้วิจัยในเรื่องชีวประวัติที่มีส่วนส่งเสริม
ให้เกิดความสนใจในอาชีพวิศวกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตวิศวกรรมศาสตร์ปีที่ 1 สาขาเครื่องกล
ของมหาวิทยาลัยไอโอวา จำนวน 111 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความ
สนใจของสตรีง (Strong Vocational Interest Blank) และแบบสอบถามชีวประวัติของ
ลาโทรพ (Lathrop) ผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างเคยได้รับความเสียใจและไม่ประสบ
ความสำเร็จในการเข้าสังคมและการติดต่อกับบุคคลอื่นและมีปัญหาด้านการปรับตัวบางอย่าง แต่
มีประวัติได้รับความสำเร็จสูงมากในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์มากกว่าภาษาและสังคมศาสตร์
มีผลการเรียนดี มีความสนใจในอาชีพวิศวกรรม และมีการวางแผนอาชีพมาก่อน

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย ที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรดังกล่าว มีดังนี้

ละออ พงษ์พานิช (2512 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะที่ปรากฏใน
กลุ่มชนบางอาชีพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่บุคคลในวิชาชีพครู แพทย์และวิศวกร โดยเป็นชายทั้งหมด
100 คน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการยกย่องคนอื่น ผูกไมตรีกับคนอื่น และการเข้าใจ
ตนเองและคนอื่นสูงสุดในกลุ่มครู รองลงมาคือแพทย์ และวิศวกรน้อยที่สุด ความต้องการพึ่ง
ตนเองและความต้องการคบเพื่อนต่างเพศสูงสุดในกลุ่มวิศวกร รองลงมาคือแพทย์และครูน้อย
ที่สุด

ในปี 2516 นวลละออ เจียมสุวรรณ (2516 : 41 - 43) ได้ทำการศึกษา
เปรียบเทียบบุคลิกภาพของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา กับนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ผลปรากฏว่า
นิสิตวิทยาลัยวิชาศึกษามีบุคลิกภาพแสดงตัว ชอบออกสังคม เป็นอิสระแก่คน ทำตามสบาย
กล้าสังคม อาศัยกลุ่มมากกว่านิสิตวิศวะที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว

ในทำนองเดียวกัน พรนิมล เพ็งศรีทอง (2515 : 223 - 230) ได้ศึกษา
เปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถาบันฝึกหัดครู 50

คน ประสบความสำเร็จในอาชีพ 30 คน ชาย 11 คน หญิง 19 คน ครูที่ไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพ 20 คน ชาย 7 คน หญิง 15 คน และนักวิทยาศาสตร์ที่ทำงานอยู่ในสถานที่ราชการของรัฐบาล 60 คน ประสบความสำเร็จในอาชีพ 30 คน ชาย 17 คน หญิง 13 คน ไม่ประสบความสำเร็จ 30 คน ชาย 11 คน หญิง 19 คน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งครูที่ประสบความสำเร็จในอาชีพและไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพจะมีลักษณะกล้าสังคม

แสดงตัว ชอบออกสังคมมากกว่านักวิทยาศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพและไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพ

จากงานวิจัยที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า สาขาวิชาเรียนที่ต่างกันอาจจะมีผลให้การปรับตัวแตกต่างกันออกไปได้ โดยผู้ที่เรียนในทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ น่าจะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมากกว่าแสดงตัว ดังนั้น จึงอาจจะเป็นบุคคลที่ขาดทักษะในการเข้าสังคมได้ ทำให้มีการปรับตัวในการเข้าสังคมที่ไม่ดี

7.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของครอบครัวกับลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของครอบครัวกับลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่ทุกคนต้องเกี่ยวข้อง ชีวิตครอบครัวที่เพียบพร้อมด้วยความรักใคร่กลมเกลียวและอบอุ่นมั่นคงในวัยเยาว์ ส่อมเป็นรากฐานสำคัญของบุคลิกภาพที่ดีในภายหลัง (นิภา นิธยาน.2530 : 128) การที่เด็กขาดพ่อหรือแม่ ด้วยสาเหตุต่าง ๆ ส่อมมีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กได้ เช่น ถ้าเด็กขาดพ่อไม่ว่าจะเป็นพ่อตายหรือแยกกันอยู่กับแม่ จะทำให้เกิดปัญหากับลูกได้ง่าย เด็กจะไม่มีแบบอย่าง และถ้าแม่เข้าไปมีบทบาทแบบพ่อ บ้านก็จะขาดแม่ไป แม่ที่แข็งโองาสจะขัดแย้งกับลูกสาวจะเกิดขึ้นได้ง่าย ขณะเดียวกันจะเพิ่มความกังวลให้กับลูกชาย ในข้อที่ว่าแม่จะปฏิบัติต่อลูกชายอย่างขาดความนุ่มนวลแบบสตรี ครั้นลูกชายจะถ่ายทอดแบบความแข็งของแม่เอาไว้ เด็กชายก็จะคิดว่าเป็นแบบของสตรีไม่อาจยึดเป็นแบบ

ของผู้ชายได้ ผลก็คือทำให้เด็กวัยรุ่นสับสนในเอกลักษณ์บทบาททางเพศของตน หรือในกรณีที่พ่อ กับแม่หย่าร้างกัน เด็กหญิงที่อยู่กับพ่อจะขาดแบบอย่างของแม่ ได้แต่แบบอย่างของพ่อไปเพียง ฝ่ายเดียว (กิตติกร มีทรัพย์.2532 : 2 - 6)

ดังนั้น มนุษย์สัมพันธ์ในครอบครัวจึงมีความสำคัญแก่เด็กในวัยนี้มาก เพราะเด็กยัง ต้องการบรรยากาศของความรัก ความเข้าใจและความร่วมมือกันแก้ปัญหาข้อขัดแย้งระหว่าง พ่อและแม่ ในวัยนี้ พ่อเริ่มมีบทบาทมากขึ้นกว่าเดิมและมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเด็กเจริญเติบโต ขึ้น พ่อมีความสำคัญต่อลูกหญิงเท่า ๆ กับลูกชาย พ่อควรให้ลูกได้มีความใกล้ชิดพอสมควร มี ีใช้ทางเห็นหรือคุ้นเคยไปจนเด็กกลัวและหันมาใกล้ชิดกับแม่แต่เพียงผู้เดียว ซึ่งสำหรับเด็ก ผู้ชายแล้ว ถ้ามาสนิทกับแม่เพียงผู้เดียวก็จะทำให้ขาดโอกาสที่จะเลียนแบบความเป็นชายจากพ่อ (พรวณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์.2536 : 65 - 66) บิดาและมารดาจึงมีความสำคัญในการเป็น ตัวอย่างและเป็นเอกลักษณ์ของเพศชายและเพศหญิง ในการแสดงบทบาทเป็นตัวแทนให้ลูกได้ เลียนแบบ ท่าทีของบิดาเป็นตัวอย่างของลูกชายและมารดาที่เป็นตัวอย่างของลูกสาวในการพัฒนา บุคลิกภาพความเป็นชายและหญิงที่เหมาะสม เพราะบุคลิกภาพของเด็กย่อมเป็นไปตามอิทธิพลของ บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับตัวเด็ก (ผกา สัตยธรรม.2535 : 86)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของครอบครัวกับลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง

โคลแมน (อมรรัตน์ เสวตนันท์.2529 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Coleman.1980 : 24) ศึกษาพบว่าวัยรุ่นชายที่มาจากครอบครัวที่ขาดพ่อมักจะประสบปัญหาในเรื่องบทบาททางเพศ ของตน

โดวานและอเดลสัน (สุชา จันทน์เอม.2536 : 149 ; อ้างอิงมาจาก Douvan And Adelson.1966) ศึกษาค้นพบว่า เด็กที่พ่อแม่ตายจะมีพัฒนาการแตกต่างไปจากเด็กที่มี พ่อแม่ครบ เด็กที่พ่อแม่ตายตอนโตมักจะเป็นคนรับผิดชอบอย่างหนัก เอาจริงเอาจังกับงาน แก่เกินอายุ ซึ่งตรงกันข้ามกับเด็กที่พ่อแม่หย่าร้างหรือมีพ่อแม่ครบ

มีประจักษ์พยานบางอันที่แสดงให้เห็นว่าบ้านที่ขาดพ่อ ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงจะมีความสับสนยากในเรื่องการแยกแยะเอกลักษณ์ทางเพศ ทำให้ขาดรูปแบบบทบาทของเพศชาย

เด็กชายในบ้านที่ขาดพ่ออาจจะเลือกแม่หรือกลุ่มเพื่อนเป็นดังรูปแบบ (Dacey.1979 : 218 - 219 ; Citing Hennezy.1969)

วอลเตอร์ (Walters.1976 : 2654 - A) ได้ศึกษาว่านิสิตหญิงที่มีทัศนคติไม่ชอบบทบาททางเพศจะมีความแตกต่างในเรื่องความต้องการอย่างไร ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่อยู่กับครอบครัว มีความแตกต่างในเรื่องทัศนคติต่อบทบาททางเพศกับกลุ่มที่อยู่กับครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญในด้านผลสัมฤทธิ์ การเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถเห็นผู้อื่นและความก้าวร้าว ส่วนกลุ่มที่อยู่กับครอบครัวมีความต้องการสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องความแตกต่างของบทบาท การต้องการความช่วยเหลือ

ฮูเซนดอร์ฟ (Huchendorf.1991 : 2793 - B) ได้ทำการศึกษาสำรวจผลของภูมิหลังของครอบครัวต่อการพัฒนาบทบาททางเพศของบุคคล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาวิทยาลัย จำนวน 191 คน ผลชี้ให้เห็นว่า ระดับการศึกษาในปัจจุบัน การคาดการณ์ระดับการศึกษาในขั้นสุดท้าย และเพศเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งหมด ส่วนระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การทำงานของมารดา สภาพการหย่าร้างในครอบครัวไม่ได้มีนัยสำคัญสัมพันธ์ต่อบทบาททางเพศ

แมคบริดจ์ (Mcbride.1991 : 2306 - B) ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่เป็นลูกคนโต จำนวน 96 คน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มเท่า ๆ กัน คือ ในกลุ่มที่มีผู้ปกครองเป็นพ่อแต่เพียงลำพัง กลุ่มที่มีผู้ปกครองเป็นแม่แต่เพียงลำพัง และในกลุ่มที่เป็นครอบครัวสมบูรณ์มีทั้งพ่อและแม่อยู่ด้วยกัน ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างในครอบครัวที่มีพ่อแต่เพียงลำพังจะแสดงเอกลักษณ์บทบาททางเพศมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในครอบครัวที่มีแม่เป็นผู้ปกครองแต่เพียงลำพัง

แฮร์ริส , โกลด์ และ เฮนเดอร์สัน (Harris , Gold And Henderson.1992 : 2397) ได้ทำการศึกษาถึงอิทธิพลของการขาดพ่อและเชื้อชาติที่มีต่อบทบาททางเพศ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และความผูกพันของชนชั้นกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิง จำนวน 271 คน อายุ 17 ถึง 22 ปี ซึ่งแบ่งโดยเชื้อชาติผิวดำหรือผิวขาวและการมีหรือขาดพ่อในระหว่างวัยรุ่น ผลพบว่า การขาดพ่อไม่ได้มีอิทธิพลต่อบทบาททางเพศหรือความต้องการสัมฤทธิ์ผล อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างผิวดำผู้ซึ่งพ่อได้ละทิ้งบ้านไปในระหว่างช่วงพัฒนาการได้ให้คะแนนที่สูงกว่าในลักษณะบทบาททางเพศแบบมีความเป็นชายสูง (Masculinity) และแบบมีความเป็นชายสูงและหญิงสูง

ทั้งคู่ (Androgyny)

นอกจากนี้ในปีเดียวกัน รัสเซลล์ และเอลลิส (Russell And Ellis.1992 : 636) ได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการบทบาททางเพศ และการมีผู้ปกครองเพียงคนเดียวคนหนึ่งในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 129 คน เป็นหญิง 73 คน และชาย 56 คน โดยให้ทำแบบสอบถามประวัติส่วนตัวและแบบทดสอบ Bem Sex Role Inventory กลุ่มตัวอย่าง 54 คนได้ถูกแบ่งเป็นพวก Androgynous และ 75 คนเป็นพวก Nonandrogynous ในครอบครัวที่มีผู้ปกครองเพียงคนเดียวคนหนึ่ง กลุ่มตัวอย่าง 20 คนจัดเป็นพวก Androgynous และ 15 คนจัดเป็นพวก Nonandrogynous ส่วนในครอบครัวที่มีผู้ปกครองทั้งสองคนครบ กลุ่มตัวอย่าง 34 คนจัดเป็นพวก Androgynous และ 60 คน จัดเป็นพวก Nonandrogynous ผลพบว่าพัฒนาการของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพวก Androgynous มีความสัมพันธ์อย่างมากต่อจำนวนตัวเลขของผู้ปกครองในครอบครัวโดยเฉพาะในครอบครัวที่มีผู้ปกครองเพียงคนเดียวคนหนึ่งซึ่งแม้เป็นผู้ปกครอง

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยยังมีน้อยที่ทำการศึกษาโดยตรง ก็ม้งงานวิจัยของ วิมลลักษณ์ ชูชาติ (2534 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเป็นชายของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกับบิดาและหรือมารดาโดยตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนวัยรุ่นชายและหญิงที่อยู่ร่วมกับบิดามารดา บิดา มารดา ความเป็นชายในแต่ละกลุ่มเพศไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยทั้งหมด พบว่า บางงานวิจัยได้มีความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของครอบครัว กับลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง แต่ในบางงานวิจัยก็ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กัน จึงยังไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็นเช่นไร ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้นำเอาภูมิหลังของครอบครัวที่เป็นลักษณะของครอบครัวมาเป็นตัวแปรในการศึกษาค้นคว้า เนื่องจากยังม้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเหล่านี้โดยตรงในปริมาณที่น้อย

7.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภูมิหลังของครอบครัวและการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

ความรักใคร่ผูกพันภายในครอบครัวมีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด ครอบครัวที่ไม่มีความสุข เช่น ขาดความรักใคร่ผูกพัน ขาดความสนใจเด็ก มีความขัดแย้งไม่ลงรอยกันระหว่างบิดา มารดา ตลอดจนความแตกแยกภายในครอบครัวอันเนื่องมาจากการหย่าร้าง หรือการพลัดพรากจากกันด้วยความตาย ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ ปัญหาทางบุคลิกภาพ และการปรับตัวทั้งสิ้น (นิภา นิษยาชน.2530 : 130)

ปัญหาครอบครัวแตกแยกหรือการหย่าร้างกัน ถือว่าเป็นปัญหาที่ทำให้ร้ายจิตใจเด็กอย่างรุนแรง เด็กจะต้องมีความว้าวุ่น มีปมด้อยและรู้สึกตัวไร้ค่า เมื่อโตขึ้นอาจเข้าสู่วัยรุ่นเด็กเริ่มรู้จักอาส เด็กจะไม่อยากตอบคำถามใคร ๆ เมื่อถามถึงพ่อแม่อยู่ที่ตรงไหน ทำงานอะไร อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่เด็กเริ่มโกหก สร้างคำกล่าวเท็จโดยให้ความเชื่อมั่นเป็นสิ่งที่ช่วยกลบเกลื่อนอารมณ์ที่ขาดความรักความอบอุ่นที่แท้จริงของครอบครัว นอกจากนี้ยังมีผลกระทบกระเทือนถึงการเล่าเรียนตลอดถึงบุคลิกภาพของเด็กด้วย บางคนอาจจะกลายเป็นคนเงิบขี้นกเก็บตัว ไม่ชอบสมาคมกับใคร ๆ บางคนก็อาจจะกลายเป็นคนชอบแสดงตัว เอะอะ ก้าวร้าวมากเกินไป ทั้งนี้เพื่อชดเชยความกดดันที่ตนได้รับจากทางบ้าน (อรพินทร์ ชุชมและอัจฉรา สุขารมณ. 2532 : 20)

แลนด์ส (สุชา จันทน์เอม.2536 : 149 ; อ้างอิงมาจาก Landis.1955) ได้พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวขนาดเล็กมีปัญหาในการปรับตัวมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวขนาดใหญ่ ผลการวิจัยที่พบ คือ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพบ้านแตกมีปัญหาการปรับตัวมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวธรรมดาเล็กน้อย

เพรสท์ลีย์ (กานดา พุ่มผลและคนอื่น ๆ.2523 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Priestley. 1965) ได้สำรวจสุขภาพจิตและการปรับตัวของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศออสเตรเลีย พบว่า นักศึกษาที่แยกตัวเองออกมาจากครอบครัวและมาพักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย หรือเข้าบ้านอยู่ในระหว่างที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย มักจะประสบปัญหาทางจิต เช่น คิดถึงบ้าน ความเหงา มีความรู้สึกตัวตนเองโดดเดี่ยว และมีปัญหาการปรับตัวกับเพื่อน ๆ

ปัญหาที่กล่าวมาบางปัญหาอาจจะเกิดขึ้นในระยะแรก ๆ ของการออกมาจากบ้านมาอยู่หอพัก แต่บางปัญหาอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย

เฮิธเทอร์ริงตัน คอกซ์ และคอกซ์ (Dacey.1979 : 219 ; Citing Heatherington , Cox And Cox.1982) พบว่า เด็กหญิงผู้ซึ่งเป็นบุตรของครอบครัวที่ห่อหุ้มจะแต่งงานตั้งแต่ยังเด็กและเลือกคู่ครองที่แต่งงานด้วยเป็นผู้ซึ่งมีรูปแบบของการปรับตัวที่ไม่ดีทางสังคม

บาทเลท และฮอร์ร็อกส์ (สุชา จันทน์เฒ.2536 : 149 ; อ้างอิงมาจาก Bartlett And Horrocks.1958) พบว่า บ้านที่มีผู้ปกครองคนหนึ่งคนใดตายจะมีความรักใคร่ในครอบครัว

น้อย สังคมระหว่างหมู่เพื่อนจะมีการรู้จัก สอมรับน้อย เด็กจะมีเพื่อนน้อยอย่างเห็นได้ชัด

บอร์น (Borrine.1991 : 511 - B) ได้ทำการศึกษาในเรื่องความขัดแย้งของครอบครัวและการปรับตัวของวัยรุ่นในครอบครัวสมบูรณ์ ครอบครัวห่อหุ้มและครอบครัวที่มีความกลมเกลียวกัน ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นผิวขาวจำนวน 917 คน จากครอบครัวที่มีลักษณะทั้ง 3 แบบตามที่กล่าวมาแล้ว ผลการศึกษาได้พบว่า การรับรู้ความขัดแย้งของครอบครัวมีความเกี่ยวข้องต่อการปรับตัวของวัยรุ่น แต่ไม่พบว่าสถานการณ์ภาพการแต่งงานของพ่อแม่จะเกี่ยวข้องต่อการปรับตัวของวัยรุ่น

ในปี 1992 โอเยเฟโซ และ อดีโกเก (Oyefeso And Adegoke.1992 : 4143) ทำการศึกษาถึงการปรับตัวของเด็กวัยรุ่นชาว Yoruba ในจีเรีย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 69 คน และหญิง 47 คน ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 17 ปี มาจากครอบครัวแบบที่มีคู่สมรสเพียงคนเดียว (Monogamy) และแบบที่มีคู่สมรสหลายคน (Polygamy) ปรากฏว่าเด็กวัยรุ่นชายจากครอบครัวแบบที่มีคู่สมรสเพียงคนเดียว (Monogamy) มีประสบการณ์การปรับตัวที่ดีกว่าครอบครัวแบบที่มีคู่สมรสหลายคน (Polygamy) ในขณะที่ไม่มีความแตกต่างในระดับการปรับตัวของเด็กวัยรุ่นหญิงจากครอบครัวทั้งสองชนิด และเด็กหญิงดูเหมือนที่จะพอใจกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปกป้องคุ้มครองมากกว่าเด็กชายในครอบครัวแบบที่มีคู่สมรสหลายคน (Polygamy)

ต่อมาในปี 1993 ดลุโกกินสกี (Dlugokinski.1994 : 5939 - B - 5940 - B) ได้ทำการศึกษาถึงการปรับตัวของวัยรุ่น โดยใช้สถานการณ์ภาพสมรสของบิดามารดา สิ่งแวดล้อมทาง

ครอบครัวเป็นตัวแทนและใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่น จำนวน 174 คน อายุระหว่าง 12 - 17 ปี ผลพบว่า สิ่งแวดล้อมทางครอบครัวหรือสถานภาพสมรสของบิดามารดาเป็นตัวทำนายที่ดีของการปรับตัวของวัยรุ่น

นอกจากนี้ ฮอฟแมน (Holzman.1994 : 5390 - B) ได้ทำการศึกษาถึงผลของการขาดพ่อในระหว่างวัยเด็กต่อการแสดงออกในด้านความใกล้ชิดสนิทสนม (Intimacy) ในวัยรุ่นผู้ใหญ่ที่สมรสแล้ว พบว่า เพศชายที่ขาดพ่อในวัยเด็กจะมีคะแนนสูงกว่าในด้านความใกล้ชิดสนิทสนมและการเปิดเผยตนเอง (Self - Disclosure) มากกว่าเพศชายที่มีพ่ออยู่ด้วยในวัยเด็ก ในขณะที่เพศหญิงที่ขาดพ่อในวัยเด็กจะมีคะแนนในด้านความใกล้ชิดสนิทสนมและการเปิดเผยตนเองต่ำกว่าเพศหญิงที่มีพ่ออยู่ในวัยเด็ก

วิชรี ทรัพย์มี (2530) ได้ศึกษาถึงสาเหตุการปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ของนักเรียนวัยรุ่นมีสาเหตุใหญ่มาจากปัญหาเกี่ยวกับสภาพจิตใจ โดยมีปมด้อยหรือมีความไม่สบายใจในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่า ครอบครัวแตกแยก ผลการเรียนไม่ดี มีปมด้อย รูปร่างหน้าตาไม่ดี บิดามารดาคือการศึกษา

อรพินทร์ ชุชมและอัจฉรา สุซารมณ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2,534 คน ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกัน มีความสามารถในการปรับตัวต่างกันด้วย โดยที่นักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ร่วมกับบิดามารดา ญาติพี่น้อง มีความสามารถในการปรับตัวดีกว่านักเรียนวัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับบิดามารดาโดยเฉพาะ แต่ไม่พบว่า ขนาดครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดาที่แตกต่างกันจะมีความสามารถในการปรับตัวที่ต่างกัน

จากงานวิจัยที่กล่าวมา ภูมิหลังของครอบครัวที่ต่างกันไปของเด็กวัยรุ่น น่าจะมีผลต่อการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ได้ รวมทั้งการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศด้วย

7.5 ความหมายและจุดมุ่งหมายความสำคัญของกิจกรรมในสถาบันการศึกษา

ตามปกติแล้วในสถานศึกษาต่าง ๆ จะจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนขึ้น ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละสถานศึกษาจะเรียกชื่อแตกต่างกันออกไป ทั้งในภาษาอังกฤษและภาษาไทย ชื่อเรียกในภาษาอังกฤษที่ใช้กัน ได้แก่ Cocurricular Activities Co - Curriculum หรือ Group Activities เป็นต้น ส่วนในภาษาไทยก็มีผู้ใช้คำที่มีความหมายถึงการจัดกิจกรรมในโรงเรียน เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมนิติต กิจกรรมพิเศษ กิจกรรมนอกหลักสูตร อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้ให้ความหมายของกิจกรรมนอกหลักสูตรไว้ ดังนี้ (พกา บุญเรือง. 2526 : 2 - 4)

เฟรดเดอริค (Frederick.1959 : 213) ได้ให้คำนิยามการจัดกิจกรรมนักเรียนว่าหมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นโดยนักเรียนสมัครใจเข้าร่วมดำเนินการเองโดยความเห็นชอบและสนับสนุนจากคณาจารย์ ไม่มีการให้หน่วยกิตหรือคะแนนใด ๆ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเล่นนันทนาการหรือสำเร็จการศึกษา

สุรินทร์ สรศิริ (2503 : 647 - 688) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียน คือ กิจกรรมที่ไม่ได้จัดไว้ในหลักสูตร และไม่ได้บังคับให้เรียนแต่เราสมัครใจจัดทำขึ้นในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความเจริญของเด็กทุกด้าน

สมบุรณ์ ทักษิณไทย (2521 : 27) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียน หมายถึง บรรดา กิจกรรมประกอบ หรือเสริมหลักสูตรทั้งหลายที่จัดขึ้นโดยนักเรียนสมัครใจที่จะเข้าร่วม และดำเนินการเองทั้งในและนอกห้องเรียน โดยความเห็นชอบและสนับสนุนจากโรงเรียน และไม่มี การให้หน่วยกิตหรือคะแนนใด ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเล่นนันทนาการหรือสำเร็จการศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปความหมายของกิจกรรมนักเรียนหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรไว้ คือ กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นนอกหลักสูตร โดยนักเรียนสมัครใจเข้าร่วมตามความสนใจและความชอบของตน ผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมไม่มีการให้หน่วยกิตหรือคะแนน แต่เป็นกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมความเจริญทุก ๆ ด้านให้กับ

นักเรียนได้

กิจกรรมนักเรียนมีความสำคัญมากทั้งเกี่ยวกับตัวนักเรียน สังคม และต่อโรงเรียน เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้าง เพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับตัวนักเรียน ทำให้ได้พัฒนาตัวเองในด้านต่าง ๆ คือ ด้านสติปัญญา ความสามารถ บุคลิกภาพ ทักษะ ทักษะ ช่วยเสริมสร้างลักษณะดีเด่นของความเป็นประชาธิปไตย ฝึกให้เด็กรู้จักปกครองตัวเอง ฝึกการเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดี ซึ่งทำให้เป็นประโยชน์กับสังคมและชุมชน เพราะเด็กจะออกไปเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในภายหน้า (พภา บุญเรือง. 2526 : 12) ดังที่จอห์น อาร์ แชนนอน (Shannon. 1949 : 275) กล่าวไว้ว่า "การจัดกิจกรรมนักเรียนควรได้รับการพิจารณาว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งซึ่งจะต้องคำนึงถึงเมื่อมีการจัดทำหลักสูตร เมื่อเป็นที่ยอมรับว่าการจัดการศึกษานั้นสามารถจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนได้ กิจกรรมนักเรียนจะมีบทบาทในเรื่องนี้ยิ่งกว่าการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพราะกิจกรรมนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเองไปตามแนวทางที่พึงปรารถนา"

สำหรับความสำคัญของจุดมุ่งหมายของกิจกรรมร่วมหลักสูตร แมคคอน (ใจจริง บุญเรืองรอด. 2536 : 33 - 35 ; อ้างอิงมาจาก Mckown. 1952 : 17) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการของจิตวิทยาของนักเรียน ซึ่งต้องการการยอมรับของบุคคลในวัยเดียวกัน การเป็นสมาชิกของกลุ่ม ความสำเร็จ การยกย่องชมเชย การฝึกทักษะ ความช่วยเหลือทางวิชาการ การอยู่ในสภาพแวดล้อมซึ่งอบอุ่นเป็นมิตรและเข้าใจกัน เพื่อทดแทนสิ่งที่ตนเองขาด เช่น ความสามารถในการเรียน ความสามารถในการเล่นกีฬา เป็นต้น

2. เพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้ได้เจริญเติบโตไปได้อย่างสูงสุด เพื่อประสิทธิภาพในการให้การศึกษาที่สูงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ กิจกรรมร่วมหลักสูตรช่วยให้หลักสูตรสมบูรณ์ขึ้น และช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะธรรมชาติของเด็กต้องการจะเป็นอิสระ อยากรู้ อยากเห็น ต้องการจะแสดงออก เลียนแบบ ต้องการจะเป็นผู้นำและผู้ตาม และต้องการความเห็นอกเห็นใจ ความต้องการเหล่านี้จะเกิดผลในทางปฏิบัติ ถ้าไม่ได้รับการส่งเสริมให้เขาได้รับการตอบสนองตามความต้องการในทางที่ถูกต้องเหมาะสม

3. เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตย โรงเรียนจะต้องให้เด็กได้เข้าใจถึงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยและให้เขาได้ปฏิบัติตัวตามการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย ส่งเสริมพัฒนาด้านบุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

4. เพื่อสร้างเสริมการรู้จักนำตัวเองและบังคับตนเองได้ ช่วยให้นักเรียนปรับตนเองให้เข้ากับสภาพชีวิตและการเป็นนักเรียน

5. เพื่อสนองความร่วมมือกันทางสังคม ช่วยให้นักเรียนได้หัดทำงานร่วมกับผู้อื่น พัฒนาทางด้านจิตใจ น้ำใจและศีลธรรม การเข้าสังคมและการพักผ่อนหย่อนใจเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและนักเรียน และระหว่างนักเรียนและนักเรียน

6. เพื่อ让孩子ได้สนใจกับกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น เป็นการสร้างและการกระตุ้นนักเรียนให้รักสถานศึกษา มีความสามัคคีในหมู่คณะ ให้รู้จักการให้มากกว่าการรับ

7. เพื่อสร้างเสริมให้นักเรียนรู้จักเคารพกฎและคำสั่ง มีวินัยในตนเองและวางตนได้ดีในสังคม

8. เพื่อจะได้สำรวจและพัฒนาความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล และเพื่อจะได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถนั้น ๆ ให้ดียิ่งขึ้น โรงเรียนจึงควรจะได้ส่งเสริมในการพัฒนาบุคลิกภาพและความสนใจของแต่ละบุคคล ทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกาย สังคม อารมณ์ อาชีพ และไม่ใช่อารมณ์

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมร่วมหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายและความสำคัญต่อเยาวชนในสถานศึกษาเป็นอันมาก เพราะช่วยส่งเสริมทั้งด้านบุคลิกภาพและส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ช่วยให้นักเรียนรู้จักติดต่อสมาคมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี กล้าแสดงตนในที่ประชุมได้โดยไม่เคอะเขิน (ใจจริง บุญเรืองรอด. 2536 : 36) ดังนั้น จากจุดมุ่งหมายและประโยชน์ในข้อดังกล่าว จึงได้นำกิจกรรมร่วมหลักสูตรหรือกิจกรรมในสถาบันการศึกษามาเป็นตัวแปรตัวหนึ่งในการศึกษาลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิงและการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศในงานวิจัยนี้ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และระดับการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษายังไม่มีผู้ใดศึกษาเอาไว้โดยตรง สำหรับงานวิจัยที่ค้นคว้ามาและมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ มีพอสรุปได้ ดังนี้

โคเฮน (Cohen.1964 : 38 - 39) กล่าวว่าประสบการณ์ที่นักศึกษาได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย จะมีผลต่อทัศนคติและบุคลิกภาพในการพัฒนาชีวิตของนักศึกษาแต่ละคน

พราคาช (Prakash.1969 : 113) อ้างอิงมาจาก Prakash.1969 : 113) ได้เน้นวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ คือ เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและแลกเปลี่ยนบุคลิกภาพของบุคคลกับเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบที่สูงขึ้นและเป็นผลเมืองที่มีประโยชน์ในอนาคต

เบญจวรรณ พานิชวรพันธุ์ (2523 : 63 - 64) ศึกษาพบว่า เหตุผลสำคัญที่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสมัครเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต คือ เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน และต้องการทำงานร่วมกับผู้อื่น แต่จุไร ชุ่มรม (2526 : 98) ศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิต นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์สังคมกลุ่มเพื่อนด้านกิจกรรมสังคมในกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง แต่กิจกรรมนิสิตนักศึกษางานกิจกรรมมีปฏิสัมพันธ์ต่อสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับน้อย เช่น การร่วมกิจกรรมอาสาพัฒนาในมหาวิทยาลัย การฟังการโต้วาที หรือการฟังการอภิปราย และการเข้าชุมนุมทางวิชาการกับเพื่อน ๆ เป็นต้น

สุวดี ลักษณะพิสุทธ์ (2525 : 121) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อกิจกรรมนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 14 คณะ ๆ ละ 10 คน จำนวน 140 คน พบว่า วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนิสิต คือ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพนิสิต ช่วยส่งเสริมความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ช่วยพัฒนาความมั่นใจเป็นนักกีฬา บำเพ็ญประโยชน์ ส่งเสริมการเรียนรู้ในสาขาวิชาชีพของนิสิต ช่วยให้ผู้รู้จักรับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกันได้ดี และช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์

วิจิตรา ฤทธิธาดา (วิจิตรา วสุวานิช.2528 : 114 ; อ้างอิงมาจาก วิจิตรา ฤทธิธาดา.2519) ได้สำรวจการปรับตัวในระดับมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2518 มหาวิทยาลัยรามคำแหง สรุปได้ว่า การที่นักศึกษาประสบผลสำเร็จทางการศึกษามีผลมาจากการปรับตัวในมหาวิทยาลัยได้เช่นกัน และนอกจากนี้ กิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกว่า กิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนทำให้มีโอกาสพบเพื่อนฝูงและนักศึกษาอื่น ๆ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้มีการปรับตัวเข้ากลุ่มได้ และกล้าที่จะแสดงออกถึงความคิดเห็นต่าง ๆ ของตน

จากที่กล่าวมาแล้ว การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาน่าจะมีส่วนในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคลได้ โดยกิจกรรมนักศึกษานี้อาจจะมีผลทำให้บุคคลพัฒนาลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิงตามที่สังคมกลุ่มเพื่อนต้องการและยอมรับได้ รวมทั้งจะทำให้มีการปรับตัวเข้ากับเพื่อนต่างเพศได้โดยไม่เคอะเขิน รู้จักวางตัวได้เหมาะสม จึงได้นำระดับการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษามาใช้ในการศึกษาคั้งนี้

8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

เมื่อบุคคลเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น ชายและหญิงจึงต้องมีการคบค้าสมาคมกัน มีความสัมพันธ์กันฐานเพื่อนฝูงที่ชอบพอกันและในทางที่จะเป็นเพื่อนร่วมชีวิตกันในวันข้างหน้า (สุโท เจริญสุข. 2520 : 71) การที่วัยรุ่นได้มีโอกาสรู้จักคุ้นเคยกับเพื่อนต่างเพศ จะทำให้ได้เรียนรู้ถึงความแตกต่างและความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศ การวางตัวมารยาท รวมทั้งความประพฤติของเพื่อนต่างเพศ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยในการปรับตัวได้ (กรมวิชาการ.2528 : 103)

การที่เด็กวัยรุ่นจะมีการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศได้ดีหรือไม่นั้น ลักษณะบุคลิกภาพของเด็กเองเป็นสิ่งที่มิอาจหลีกเลี่ยงได้ เพราะบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวอย่างใกล้ชิด ซึ่งจะก่อให้เกิดความพึงพอใจให้กับทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ลาซารัส (Lazarus.1976 : 17) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพและการปรับตัวเป็นสิ่งที่อยู่คู่กันเสมอ เปียบบ

เสมือนเป็นด้านทั้งสองด้านของเหรียญซึ่งแยกจากกันไม่ได้ โดยที่บุคลิกภาพจะทำให้รูปแบบการปรับตัวของบุคคลแตกต่างกันออกไป

ลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิงเป็นส่วนหนึ่งที่กำหนดลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลให้แตกต่างกัน โดยเชื่อว่าบุคคลที่มีลักษณะความเป็นชาย ความเป็นหญิงในรูปแบบต่าง ๆ กันไป จะมีการปรับตัวแตกต่างกันไปด้วย สเปนซ์ (Spence.1979 : 169) ได้กล่าวว่าบุคคลที่มีบทบาททางเพศในแบบลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะสามารถแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ บุคคลประเภทนี้จะสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางกว่าบุคคลที่มีบทบาททางเพศเฉพาะ

ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่นเดียวกับที่เบม (Bem) กล่าวว่าบุคลิกภาพในแบบลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) เป็นบุคลิกภาพที่มีความยืดหยุ่นมีการผสมผสานระหว่างความเข้มแข็งของชายและความอ่อนโยนของหญิง ทำให้มีความสามารถในการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีบทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะสามารถปรับตัวประสบความสำเร็จในชีวิต และมีสุขภาพจิตดีกว่าบุคคลที่มีบทบาททางเพศลักษณะใดลักษณะหนึ่งเพียงอย่างเดียว (Kaplan And Sedney.1980 : 338 - 340 ; Citing Bem.1974)

จากการศึกษาถึงบุคคลที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) นอกเหนือจากที่มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์แล้ว ยังพบว่าบุคคลที่มีลักษณะบทบาททางเพศแบบลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะได้รับความพึงพอใจจากคู่สมรสว่ามีทั้งความโรแมนติกและมีความรักกันฉันท์มิตรมากที่สุด เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะชอบเพศชายที่มีลักษณะบทบาททางเพศแบบลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) ในขณะที่เพศชายก็มีแนวโน้มที่จะชอบเพศหญิงในลักษณะบทบาททางเพศแบบลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) ในลักษณะมิตรภาพและเป็นที่สืบเนื่องกันมาเช่นเดียวกัน (Kilmann.1984 : 150 ; Citing Kulick And Harachiewicz.1979)

งานวิจัยที่ได้แสดงถึงลักษณะบทบาททางเพศและการปรับตัวก็มีงานวิจัยของเบม (Bem, 1974) ซึ่งได้ทำการทดลองกับนักศึกษาชายและหญิง โดยจัดสถานการณ์ในห้องทดลองออกเป็น 2 สถานการณ์ คือ สถานการณ์แรก จัดให้กลุ่มตัวอย่างให้คะแนนความน่าชอบใจของการดูต่าง ๆ โดยมีคำตอบขึ้นมาจากผู้ทดลองในลักษณะที่ตรงข้ามกับความเป็นจริงเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความขัดแย้งขึ้น ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะความเป็นชายสูงอย่างเด็ดขาด (Masculine) และกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะมีอิสระในการตอบตามความเป็นจริงมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูงอย่างเด็ดขาด (Feminine) ส่วนในสถานการณ์ที่ 2 จัดให้กลุ่มตัวอย่างอยู่ในห้องทดลอง แล้วเลือกที่จะเล่นกับลูกแมว หรือเลือกที่จะมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น อ่านหนังสือ เล่นเกมส์ ฯลฯ ผลพบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูงอย่างเด็ดขาด (Feminine) และกลุ่มที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะเลือกเล่นกับลูกแมวมากกว่ากลุ่มที่มีลักษณะความเป็นชายสูงอย่างเด็ดขาด (Masculine) ส่วนในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นชายสูงอย่างเด็ดขาด (Masculine) และกลุ่มที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะเลือกเล่นกับลูกแมวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูงอย่างเด็ดขาด (Feminine) การที่กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นชายสูงอย่างเด็ดขาด (Masculine) เลือกเล่นกับลูกแมวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูงอย่างเด็ดขาด (Feminine) นั้น เบม (Bem) เสนอว่าเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูงอย่างเด็ดขาด (Feminine) มีความกลัวลูกแมวจึงไม่กล้าเล่นด้วย แต่อย่างไรก็ตามจากผลการทดลองที่ได้พอจะสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะมีความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ทั้งสองแบบมากกว่ากลุ่มตัวอย่างประเภทอื่น ๆ

ส่วนงานวิจัยที่ได้พบผลเป็นอย่างอื่นก็มี พบว่า ลักษณะบทบาททางเพศแบบตรงตามเพศ โดยลักษณะแบบบทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายสูงอย่างเด็ดขาด (Masculine) จะมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของบุคคลโดยเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างเพศชายมากกว่าลักษณะบทบาททางเพศแบบอื่น ๆ ส่วนลักษณะแบบบทบาททางเพศลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะมีอิทธิพลต่อการปรับตัวในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงเท่านั้น งานวิจัยที่ได้ผล

สอดคล้องกับความคิดนี้ก็มี งานวิจัยของดอยซ์และกิลเบิร์ต (Deutsch And Gilbert.1976) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาททางเพศกับการปรับตัวของบุคคล ในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับวิทยาลัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะบทบาททางเพศแบบความเป็นหญิงสูงลักษณะเดียว (Feminine) จะปรับตัวได้น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) ส่วนในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย พบว่า ผู้ชายที่มีลักษณะบทบาททางเพศแบบความเป็นชายสูงลักษณะเดียว (Masculine) จะมีความสามารถในการปรับตัวสูงกว่าผู้ชายที่มีลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny)

สำหรับอิคส์ และ บาร์เนส (Ickes And Barnes.1978) ได้ทำการศึกษาถึง บทบาททางเพศกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของเด็กวัยรุ่นในระดับอุดมศึกษา จัดกลุ่มตัวอย่างออกเป็นคู่ ๆ มี 4 ประเภท คือ คู่แรก ประกอบด้วยเพศชายที่มีลักษณะความเป็นชายสูงลักษณะเดียว (Masculine) กับกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูงลักษณะเดียว (Feminine) คู่ที่ 2 ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีลักษณะความเป็นชายสูงลักษณะเดียว (Masculine) กับกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) คู่ที่ 3 ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูงลักษณะเดียว (Feminine) และกลุ่มตัวอย่างเพศชายลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) และคู่ที่ 4 ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงที่มีลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จากนั้นจัดให้เข้าไปอยู่ในห้องทดลองที่ละคู่ เพื่อจะดูปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในการพบปะกับคนแปลกหน้า แล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม Self Monitoring เพื่อวัดความรู้สึกและความเครียดในการอยู่ร่วมกับคนแปลกหน้า ปรากฏว่า ในคู่แรกที่มีบทบาททางเพศแบบตรงตามเพศทั้งคู่จะประเมินว่ามีความรู้สึกเข้ากันไม่ได้และมีความเครียดสูงที่สุด ส่วนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2 และ 3 จะประเมินว่ามีความรู้สึกเข้ากันไม่ได้และมีความเครียดน้อยกว่าคู่ที่ 1 ส่วนคู่ที่ 4 ทั้งสองคนจะประเมินว่าตนมีความรู้สึกเข้ากันไม่ได้และมีความเครียดน้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทั้งชายและหญิงมีลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะมีความยืดหยุ่นมากกว่าคู่อื่น ๆ ทำให้ปรับตัวเข้าหากันได้ง่ายกว่า

ส่วนงานวิจัยของมัสเสด (Massad.1981) ก็ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาททางเพศ

กับการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่าในกลุ่มเพศหญิงที่มีบทบาททางเพศในแบบความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนสูงที่สุด ส่วนในกลุ่มเพศชายผู้ที่มีลักษณะบทบาททางเพศแบบความเป็นชายสูงลักษณะเดียว (Masculine) จะได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนสูงที่สุด

รัสและแมคเครว (Rust And McCraw.1984 : 3310) ได้ศึกษาอิทธิพลของลักษณะความเป็นชาย - ลักษณะความเป็นหญิงต่อความภาคภูมิใจและการยอมรับของกลุ่มเพื่อน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นอายุ 14 - 18 ปี ซึ่งใช้เด็กส่วนหนึ่งเป็นคนผิวดำ ผลที่ได้คล้ายคลึงกับของมีสเสด พบว่าในระหว่างเพศชายและเพศหญิง เอกลักษณะบทบาททางเพศในแบบความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะเกี่ยวข้องกับระดับความภาคภูมิใจในตนเองที่สูงกว่า และมีระดับของลักษณะความเป็นชาย (Masculine Traits) ที่สูงในคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองในทั้งสองเพศ ในเพศชายที่มีความภาคภูมิใจต่ำจะพบว่ามีระดับของลักษณะความเป็นหญิง (Feminine Traits) อยู่ในระดับสูง แต่ไม่พบว่าลักษณะบทบาททางเพศจะมีอิทธิพลต่อการยอมรับของกลุ่มเพื่อน

นอกจากนี้ สุลีฬา อัมมัท (พิจิตรา ชัยสิงห์ประสาท.2537 : 15 ; อ้างอิงมาจาก สุลีฬา อัมมัท.2530) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณะบทบาททางเพศกับการปรับตัวต่อการเป็นมารดาของหญิงครั้งแรก ผลการศึกษาพบว่า เอกลักษณะทางเพศที่แสดงลักษณะความเป็นหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาของหญิงครั้งแรก กล่าวคือ หญิงตั้งครรภ์ที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูงลักษณะเดียว (Feminine Women) และหญิงตั้งครรภ์ที่มีลักษณะความเป็นหญิงและชายสูงทั้งสองลักษณะ (Androgynous Women) มีการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาได้ดีกว่าหญิงตั้งครรภ์ที่มีลักษณะความเป็นหญิงและชายต่ำทั้งสองลักษณะ (Undifferentiated Women)

และจากการศึกษาของฉันทิกา ทิมากร (2533) ซึ่งได้ศึกษาความสามารถในการปรับตัวกับเพื่อนของเด็กวัยรุ่นตอนปลายที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน พบว่า ได้ผลใกล้เคียงกับการศึกษาของคนอื่น ๆ คือ เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มีลักษณะความเป็นชายสูง (Masculine) จะมีความสามารถในการปรับตัวกับเพื่อนดีที่สุด รองลงมาได้แก่ เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มีลักษณะความเป็นชายและ

ลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูง (Feminine) และเด็กวัยรุ่นเพศชายที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) ส่วนในเด็กวัยรุ่นเพศหญิง พบว่า เด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะมีคะแนนการปรับตัวกับเพื่อนสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ เด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นชายสูง (Masculine) และเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูง (Feminine) สำหรับเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) จะมีคะแนนการปรับตัวกับเพื่อนต่ำที่สุด

จากงานวิจัยที่เสนอมานี้ งานวิจัยส่วนใหญ่ได้พบว่า ลักษณะบทบาททางเพศในแบบความเป็นชายและความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ (Androgyny) จะมีการปรับตัวได้ดีที่สุดในขณะที่ลักษณะบทบาททางเพศในแบบความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ (Undifferentiated) จะมีคะแนนการปรับตัวที่ต่ำที่สุด สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาในลักษณะที่ว่า สาขาวิชาใดจะมีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงต่างกันออกไปอย่างไร และรวมทั้งต้องการศึกษาว่าเด็กวัยรุ่นในสาขาวิชาใดจะมีการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศได้ดีที่สุดในเมื่อกลุ่มผู้เรียนมีลักษณะแตกต่างกันในจำนวนนักศึกษาชายและหญิงที่เรียนในแต่ละกลุ่ม ซึ่งอาจจะทำให้ขาดทักษะในการปรับตัวที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศได้ เช่น ในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม น่าที่จะมีลักษณะความเป็นชายที่สูงกว่ากลุ่มอื่นและมีส่วนต่อการปรับตัวของบุคคล แต่เป็นที่สนใจว่ากลุ่มนักศึกษากลุ่มนี้จะมีสังคมเพื่อนเพศเดียวกันมากกว่าเพศตรงข้าม ความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศจะดีกว่าหรือไม่เมื่อมีปัจจัยดังกล่าวเข้ามาเกี่ยวข้อง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมมีลักษณะความเป็นชายมากกว่านักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรม
2. นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีลักษณะความเป็นชายมากกว่านักศึกษา

หญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรม

3. นักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกันมีลักษณะความเป็นชายแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีลักษณะความเป็นชายมากกว่า
นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ
5. นักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีลักษณะความเป็นหญิงมากกว่านักศึกษา
ชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม
6. นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรมมีลักษณะความเป็นหญิงมากกว่านักศึกษาหญิง
ที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรม
7. นักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกันมีลักษณะความเป็นหญิงแตกต่างกัน
8. นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีลักษณะความเป็นหญิงมากกว่า
นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ
9. นักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อน
ต่างเพศมากกว่านักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม
10. นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อน
ต่างเพศมากกว่านักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรม
11. นักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกันมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ
แตกต่างกัน
12. นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีความสามารถในการปรับตัวต่อ
เพื่อนต่างเพศมากกว่านักศึกษามีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ
13. ลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงในแต่ละเพศมีความสัมพันธ์กับความ
สามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ วิธีในการดำเนินการ แบ่งเป็นขั้นตอน ได้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยทั้งชายและหญิงที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้น ปวส. ในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม คหกรรม และศิลปกรรม ในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะที่เป็นวิทยาเขตในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 2,626 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยทั้งชายและหญิงที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้น ปวส. ในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม คหกรรม และศิลปกรรม ในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตอุเทนถวาย วิทยาเขตโศภิตาวิภา วิทยาเขตชุมพรเขตอุดมศักดิ์ วิทยาเขตพระนครเหนือ วิทยาเขตเพาะช่าง และวิทยาเขตพระนครใต้ ที่ได้มาจากการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 304 คน

ขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 1 ประมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha .05$) ซึ่งเทียบจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่าง ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 353 คน จากประชากร 2,626 คน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2531 : 296 ; อ้างอิงมาจาก Yamane.1967 : 886 - 887) เพื่อเป็นการสะดวกในการจัดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างเป็น 360 คน

ขั้นที่ 2 แบ่งวิทยาเขตที่มีการสอนในสาขาวิชาทั้งสามสาขาวิชา คือ สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม คหกรรม และศิลปกรรม ได้ดังนี้

วิทยาเขตที่มีการสอนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม มี 2 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตพระนครเหนือ และวิทยาเขตอุเทนถวาย

วิทยาเขตที่มีการสอนในสาขาวิชาคหกรรม มี 3 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตโชติเวช วิทยาเขตชุมพรเขตอุดมศักดิ์ และวิทยาเขตพระนครใต้

วิทยาเขตที่มีการสอนในสาขาวิชาศิลปกรรม มีเพียง 1 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตเพาะช่าง

ขั้นที่ 3 แบ่งนักศึกษาออกตามวิทยาเขตที่มีการสอนในแต่ละสาขาวิชาเอก แล้วคำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละวิทยาเขต เพื่อกำหนดจำนวนนักศึกษาที่จะสุ่มจากแต่ละวิทยาเขตโดยใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

จากขั้นตอนทั้งหมด จะได้กลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง ดังนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาแยกตามวิชาเอก
และวิทยาเขต

วิชาเอก	วิทยาเขต	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ช่างอุตสาหกรรม	พระนครเหนือ	859	90
	อุเทนถวาย	602	83
	รวม	1,261	173
2. คหกรรม	โชติเวช	173	25
	ชุมพรเขตอุดมศักดิ์	116	15
	พระนครใต้	226	32
	รวม	515	72
3. ศิลปกรรม	เพาะช่าง	850	115
		รวม	850
รวมทั้งหมด		2,626	360

ตาราง 2 จำนวนร้อยละของนักศึกษา เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาที่เรียนและลักษณะครอบครัว

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน		ร้อยละ
	ชาย	หญิง	
1. สาขาวิชาที่เรียน			
ช่างอุตสาหกรรม	129	-	42.4
คหกรรม	-	67	22.0
ศิลปกรรม	51	57	35.5
รวม	180	124	
ร้อยละ	59.2	40.8	100.0
2. ลักษณะครอบครัว			
มีทั้งบิดาและมารดา	143	98	79.3
มีแต่มารดา	29	20	16.1
มีแต่บิดา	8	6	4.6
รวม	180	124	
ร้อยละ	59.2	40.8	100.0

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 304 คน พบว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวนร้อยละ 42.4 ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด รองลงมา คือ สาขาวิชาศิลปกรรม และสาขาวิชาคหกรรม ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 35.5 และ 22.0 ตามลำดับ ส่วนลักษณะครอบครัวนั้น ส่วนใหญ่นักศึกษามีลักษณะครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดา คือร้อยละ 79.3 รองลงมา คือ ลักษณะครอบครัวที่มีแต่มารดา และลักษณะครอบครัวที่มีแต่บิดา ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 16.1 และ 4.6 ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนบุคคล
2. เครื่องมือวัดลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง
3. เครื่องมือวัดความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ
4. เครื่องมือวัดระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับนักศึกษา
วัยรุ่นในโรงเรียนสาขาวิชาที่นักศึกษาเรียน ภูมิหลังของครอบครัว ซึ่งได้แก่ ลักษณะของครอบครัว
ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามตัวแปรที่ศึกษา โดยทำการศึกษาจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง

ตัวอย่าง แบบสอบถามรายละเอียดส่วนบุคคล

- 1.1 อายุของนักศึกษา_____ปี
- 1.2 เพศ () ชาย () หญิง
- 1.3 สาขาวิชาที่นักศึกษาเรียน
() ช่างอุตสาหกรรม () วิศวกรรม () ศิลปกรรม
วิชาเอกที่ศึกษา_____
- 1.4 ปัจจุบันนักศึกษานักอาศัยอยู่กับ_____
ตั้งแต่ นักศึกษามีอายุ_____ปี
- 1.5 ลักษณะครอบครัวของนักศึกษา
() มีทั้งบิดาและมารดา () มีแต่มารดา
() มีแต่บิดา () ไม่มีทั้งบิดาและมารดา

1.6 จากช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา นักศึกษามีช่วงระยะเวลาอยู่ร่วมกับบุคคลใดต่อไปใน ช่วงที่ยาวนานที่สุด

1.6.1 () ทั้งบิดาและมารดา

1.6.2 () บิดา เนื่องจาก

() มารดาเสียชีวิต

() หย่าร้าง/แยกทางกัน

() เหตุผลอื่น ๆ _____

1.6.3 () มารดา เนื่องจาก

() บิดาเสียชีวิต

() หย่าร้าง/แยกทางกัน

() เหตุผลอื่น ๆ _____

1.6.4 () บุคคลอื่น ๆ ระบุ _____ เนื่องจาก

() ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตทั้งคู่

() บิดาและมารดาหย่าร้าง/แยกทาง

() บิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต

() เหตุผลอื่น ๆ _____

1.7 นักศึกษามีช่วงระยะเวลาอยู่ร่วมกับบุคคลดังกล่าว (ในข้อ 1.6) ตั้งแต่อายุ _____ ปี จนถึงอายุ _____ ปี ซึ่งเป็นระยะเวลารวมทั้งสิ้น _____ ปี

2. เครื่องมือวัดลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง

เครื่องมือที่ใช้วัดลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยได้แนวทางการศึกษามาจากแบบทดสอบของรัชนี วารินทร์ (2531) มีลักษณะเป็นแบบทดสอบซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ

2.1 แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นชาย

2.2 แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นหญิง

แบบทดสอบนี้ เป็นสถานการณ์สมมติที่ประสบในชีวิตประจำวันในแต่ละสถานการณ์ ให้ประเมินตนเองเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 7 ระดับ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ศึกษานิยาม ทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้มีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของเบอร์นาร์ด (Bernard.1981 : 797 - 802)

2. เขียนนิยามพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงในรูปนิยามเชิงปฏิบัติการ ซึ่งสรุปจากนิยามและลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงจากเอกสารต่าง ๆ

3. สร้างแบบทดสอบตามลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง

3.1 แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ วัดลักษณะความเป็นชายฉบับหนึ่ง และวัดลักษณะความเป็นหญิงอีกฉบับหนึ่ง ซึ่งประสบในชีวิตประจำวันในแต่ละสถานการณ์ ให้ประเมินตนเองเป็นลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 7 ระดับ

3.2 สร้างข้อความให้ครอบคลุมลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง

3.3 การให้คะแนนแต่ละข้อแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

3.3.1 แบบข้อความที่มีความหมายในทางบวก จะให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด ได้ 7 คะแนน

มาก ได้ 6 คะแนน

ค่อนข้างมาก ได้ 5 คะแนน

ปานกลาง ได้ 4 คะแนน

ค่อนข้างน้อย ได้ 3 คะแนน

น้อย ได้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด ได้ 1 คะแนน

3.3.2 แบบข้อความที่มีความหมายในทางลบ จะให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด ได้ 1 คะแนน

มาก ได้ 2 คะแนน

ค่อนข้างมาก ได้ 3 คะแนน

ปานกลาง ได้ 4 คะแนน

ค่อนข้างน้อย ได้ 5 คะแนน

น้อย ได้ 6 คะแนน

น้อยที่สุด ได้ 7 คะแนน

4. วิธีตอบแบบทดสอบให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึก

ตัวอย่าง แบบทดสอบลักษณะความเป็นชาย

(0) ท่านคิดว่าท่านมีคุณสมบัติในการเป็นหัวหน้ากลุ่มมากเพียงใด

7	6	/5	4	3	2	1
---	---	----	---	---	---	---

มากที่สุด มาก ค่อนข้างมาก ปานกลาง ค่อนข้างน้อย น้อย น้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบทดสอบลักษณะความเป็นหญิง

(00) เพื่อน ๆ ในกลุ่มของท่านทุกคนตกลงใจจะไปรับประทานอาหารกลางวันในร้านอาหารที่ท่านรับประทานเป็นประจำ แต่ท่านรู้สึกเบื่อ ไม่อยากจะไปที่บ้านเดิม ท่านจะคล้อยตามเพื่อนในกลุ่มท่านเพียงใด

7	6	5	4	/3	2	1
---	---	---	---	----	---	---

มากที่สุด มาก ค่อนข้างมาก ปานกลาง ค่อนข้างน้อย น้อย น้อยที่สุด

5. การแปลความหมายของคะแนน

นักศึกษาแต่ละคนต้องทำแบบทดสอบทั้งสองชุด คือ แบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นชาย และแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นหญิง แล้วรวมคะแนนทั้งหมดในแต่ละชุด ผู้ที่ทำคะแนนจากแบบทดสอบได้มากกว่าจะถือว่าได้ว่ามีลักษณะนั้น ๆ มากกว่าผู้ที่ทำคะแนนจากแบบทดสอบได้น้อยกว่า

3. เครื่องมือวัดความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

เครื่องมือวัดความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจาก มาลินี อัฐโพธิ์ (2525) รุจิราภา สิทธิปาน (2531) และนิมนวล อันทะชัย (2532) ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ/ เจตคติที่ติดต่อเพื่อนต่างเพศ การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ และความสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ

ตัวอย่างแบบทดสอบ

ข้อความ	เป็นจริงมากที่สุด	เป็นจริงมาก	เป็นจริงปานกลาง	เป็นจริงน้อย	เป็นจริงน้อยที่สุด
0. ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าเมื่อเวลาต้องเข้าสังคมกับเพื่อนต่างเพศ		/			

เกณฑ์ในการให้คะแนน

1. สำหรับข้อความในทางบวก ถ้านักศึกษาทำเครื่องหมาย "/" ลงในช่อง

เป็นจริงมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

เป็นจริงมาก ให้ 4 คะแนน

เป็นจริงปานกลางให้ 3 คะแนน

เป็นจริงน้อย ให้ 2 คะแนน

เป็นจริงน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. สำหรับข้อความในทางลบ จะให้คะแนนที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับข้อความในทางบวก โดยให้นักศึกษาหาเครื่องหมาย "/" ลงในช่อง

เป็นจริงมากที่สุด ให้ 1 คะแนน

เป็นจริงมาก ให้ 2 คะแนน

เป็นจริงปานกลางให้ 3 คะแนน

เป็นจริงน้อย ให้ 4 คะแนน

เป็นจริงน้อยที่สุด ให้ 5 คะแนน

4. เครื่องมือวัดระดับการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา

เครื่องมือวัดระดับการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบเครื่องมือวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert)

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
0. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมชมรม	/				
00. ข้าพเจ้าเสียสละเวลาเพื่อกิจกรรมของสถาบัน				/	

เกณฑ์ในการให้คะแนน

สำหรับแบบสอบถามระดับการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษานั้น มีการให้คะแนนในลักษณะเดียว เพราะเป็นข้อความทางบวกทั้งหมด โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้ ถ้ากาเครื่องหมาย "/" ลงในช่อง

ทุกครั้ง ให้ 5 คะแนน

บ่อยครั้งมาก ให้ 4 คะแนน

บ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน

นาน ๆ ครั้ง ให้ 2 คะแนน

ไม่เคยเลย ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน

1. สำหรับผู้ที่ทำแบบสอบถามแล้วได้คะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับคะแนนในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จะจัดว่าเป็นผู้ที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูง

2. สำหรับผู้ที่ทำแบบสอบถามแล้วได้คะแนนต่ำกว่าหรือเท่ากับคะแนนในตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จะจัดว่าเป็นผู้ที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

สำหรับเครื่องมือในการวัดความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ และเครื่องมือวัดระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะนำมาสรุปเป็นนิยามของลักษณะที่ต้องการจะวัด

2. นำความรู้ที่ได้มาจากในข้อที่ 1 มาเขียนในรูปของนิยามปฏิบัติการ

3. สร้างแบบทดสอบ และแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยในขั้นแรกได้แบบทดสอบวัดความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ จำนวน 49 ข้อ และแบบสอบถามวัดระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา จำนวน 40 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

แบบทดสอบ และแบบสอบถามทั้งหมดทุกฉบับ มีวิธีหาคุณภาพของเครื่องมือที่เหมือนกัน ดังนี้

1. นำแบบทดสอบ และแบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาพิจารณาตรวจสอบว่าแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นสามารถวัดได้ตรงตามคุณลักษณะ และตรงตามที่ได้กำหนดความหมายไว้ในนิยามปฏิบัติการหรือไม่ โดยตรวจสอบเนื้อหาและภาษาที่ใช้ ซึ่งแบบทดสอบ และแบบสอบถามแต่ละฉบับในขั้นตอนนี้ได้จำนวนข้อ ดังนี้

1.1 เครื่องมือวัดลักษณะความเป็นชาย มีจำนวนทั้งสิ้น 28 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 18 ข้อ และข้อความทางลบ 10 ข้อ

1.2 เครื่องมือวัดลักษณะความเป็นหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 27 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 23 ข้อ และข้อความทางลบ 4 ข้อ

1.3 เครื่องมือวัดความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ มีจำนวนทั้งสิ้น 49 ข้อ แบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ

1.3.1 ด้านเจตคติต่อเพื่อนต่างเพศ มีจำนวนทั้งสิ้น 11 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 3 ข้อ และข้อความทางลบ 8 ข้อ

1.3.2 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ต่อเพื่อนต่างเพศ มีจำนวนทั้งสิ้น 23 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 6 ข้อ ข้อความทางลบ 17 ข้อ

1.3.3 ด้านการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ มีจำนวนทั้งสิ้น 15 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 8 ข้อ ข้อความทางลบ 7 ข้อ

1.4 เครื่องมือวัดระดับการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 30 ข้อ ข้อความทางลบ 10 ข้อ

2. หากคุณภาพเป็นรายชื่อ โดยการหาค่าอำนาจจำแนก ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือทั้ง 4 ฉบับไปทดสอบกับนักศึกษาในระดับชั้น ปวส. ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ ในสาขาวิชาเอกช่างอุตสาหกรรม และวิชาเอกคหกรรม สำหรับในสาขาวิชาเอกศิลปกรรมนั้น ได้นำเครื่องมือไปทดสอบกับนักศึกษาในระดับชั้น ปวส. ของวิทยาเขตเพาะช่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 90 คน จากนั้นนำผลการทดสอบที่ได้มาจัดเรียงตามลำดับคะแนนสูงต่ำ ตัดเอาเฉพาะผู้ที่ได้คะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป และตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา คำนวณหาค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของแต่ละข้อในแต่ละกลุ่ม ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดังกล่าวโดยใช้ t - test เพื่อคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือข้อสอบที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปในขั้นตอนนี้จะได้อำนาจข้อสอบในแต่ละเครื่องมือวัด ดังนี้

2.1 เครื่องมือวัดลักษณะความเป็นชาย มีจำนวนทั้งสิ้น 19 ข้อ เป็นข้อความ

ทางบวก 13 ข้อ และข้อความทางลบ 6 ข้อ

2.2 เครื่องมือวัดลักษณะความเป็นหญิง มีจำนวนทั้งสิ้น 19 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 18 ข้อ และข้อความทางลบ 1 ข้อ

2.3 เครื่องมือวัดความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

2.3.1 ด้านเจตคติต่อเพื่อนต่างประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 11 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 3 ข้อ และข้อความทางลบ 8 ข้อ

2.3.2 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ต่อเพื่อนต่างประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 17 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 3 ข้อ และข้อความทางลบ 14 ข้อ

2.3.3 ด้านการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 12 ข้อ เป็นข้อความทางบวก 7 ข้อ และข้อความทางลบ 5 ข้อ

2.4 เครื่องมือวัดระดับการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ และเป็นข้อความทางบวกทั้ง 30 ข้อ

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้ง 4 ฉบับ โดยการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยนำผลที่ได้มาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบด้วยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉพาะข้อนั้น ๆ กับคะแนนรวมทั้งฉบับ โดยใช้สูตรการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) โดยถือว่า คะแนนรวมเป็นคะแนนที่แทนโครงสร้างรวมของคุณลักษณะที่ต้องการวัด ดังนั้น ข้อคำถามใดก็ตามที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมต่ำ แสดงว่า ข้อคำถามนั้นไม่ได้วัดในสิ่งที่เป็นโครงสร้างของคุณลักษณะนั้น ๆ จึงต้องตัดข้อคำถามนั้นออกไป ซึ่งการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างในลักษณะนี้เป็นการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของข้อสอบ (Item Analysis) ไปในคราวเดียวกัน ซึ่งจะเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมาใช้งานวิจัยโดยที่แต่ละข้อมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนรวมทั้งฉบับ

4. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากคัดเลือกข้อคำถามได้เรียบร้อยแล้ว

นำเครื่องมือวัดทั้ง 4 ฉบับมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาจากสูตร

α - Coefficient พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละเครื่องมือวัด ดังนี้

4.1 เครื่องมือวัดลักษณะความเป็นชาย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .4863

4.2 เครื่องมือวัดลักษณะความเป็นหญิง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6157

4.3 เครื่องมือวัดความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ แบ่งได้ออกเป็น

3 ด้าน คือ

4.3.1 ด้านเจตคติต่อเพื่อนต่างเพศ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6996

4.3.2 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ต่อเพื่อนต่างเพศ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ

.8636

4.3.3 ด้านการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .5868

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .8469

4.4 เครื่องมือวัดระดับการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ .9439

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือที่ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย ไปติดต่อกับสถานศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยขอความร่วมมือจากผู้สอนการวิทยาเขตต่าง ๆ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้วิทยาเขตต่าง ๆ เก็บข้อมูลให้ ซึ่งใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 8 สัปดาห์ ในระหว่างเดือนมกราคม 2539 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2539 โดยส่งจำนวนแบบสอบถามไปทั้งหมด 360 ฉบับ ได้รับคืนและสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 304 ฉบับ คิดเป็น 84.44 เปอร์เซ็นต์ ดังแสดงในตาราง 2

3. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ คัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ตอบครบทุกข้อมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้แล้ว

4. นำข้อมูลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

ตาราง 3 ร้อยละของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนมาสมบูรณ์จำแนกตามสาขาวิชาเอก และวิทยาเขต

สาขาวิชาเอก	วิทยาเขต	จำนวนแบบสอบถาม ที่ส่งไป	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืนและสมบูรณ์	ร้อยละ
1. ช่างอุตสาหกรรม	พระนครเหนือ	90	68	75.56
	อุเทนถวาย	83	61	73.49
2. คหกรรม	โชติเวช	25	24	96.00
	ชุมพรเขตฯ	15	14	93.33
	พระนครใต้	32	29	90.63
3. ศิลปกรรม	เพาะช่าง	115	108	93.91
รวม		360	304	84.44

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS/PC⁺) และวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. แยกคะแนนตามกลุ่มตัวแปรอิสระที่ศึกษา
2. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ หาค่าร้อยละของเพศ วิชาเอก ลักษณะครอบครัว ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา ส่วนตัวแปรลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างวิชาเอกกับคะแนนลักษณะความเป็นชาย ความแตกต่างระหว่างวิชาเอกกับคะแนนลักษณะความเป็นหญิง และความแตกต่างระหว่างวิชาเอกกับคะแนนความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ โดยใช้สถิติ (t - test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1, 2, 5, 6, 9 และ 10

4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา กับคะแนนลักษณะความเป็นชาย ความแตกต่างระหว่างระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษากับคะแนนลักษณะความเป็นหญิง และความแตกต่างระหว่างระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษากับคะแนนความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ โดยใช้สถิติ (t - test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4, 8 และ 12

5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างลักษณะครอบครัวกับคะแนนลักษณะความเป็นชาย ความแตกต่างระหว่างลักษณะครอบครัวกับคะแนนลักษณะความเป็นหญิง และความแตกต่างระหว่างลักษณะครอบครัวกับคะแนนความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ โดยใช้สถิติเอฟ (F - test) วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Analysis Of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3, 7 และ 11

6. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของคะแนนลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงในแต่ละเพศกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ และทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์ด้วย t - test เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 13

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.

2531 : 145)

1.2 ค่าความแปรปรวน (Variance) ใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.

2531 : 150)

2. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน t - distribution

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่มซึ่งเท่ากัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.
2531 : 139)

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ โดยใช้สูตร Alpha Coefficient
(พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2531 : 132 - 133)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n แทน จำนวนข้อ
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

4. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถาม
ในข้อ 3 โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2531 : 125)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง
N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนเป็นรายข้อของแต่ละคน
 $\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนรวมทุกข้อของแต่ละคน
 $\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนเป็นรายข้อของแต่ละคน

กับคะแนนรวมทุกข้อของแต่ละคน

ΣX^2 แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนเป็นรายข้อของ
แต่ละคน

ΣY^2 แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนรวมทุกข้อของ
แต่ละคน

5. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างกลุ่มสองกลุ่ม โดยใช้ t - test
จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 172 - 173)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน t - distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ 2

S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และ 2

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และ 2

6. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างกลุ่มสามกลุ่ม โดยใช้ F - test
จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 180)

$$F_{(K-1, N-K)} = \frac{MS_B}{MS_W}, \quad df = K-1, N-K$$

K = จำนวนกลุ่ม

N = จำนวนคน

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่มีการแจกแจงแบบ F

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

$K - 1$ แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระของ MS_b

$N - K$ แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระของ MS_w

จากนั้นถ้าค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทำการทดสอบโดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ

(SCHEFFE') (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 240) สูตรที่ใช้ คือ

$$S = \sqrt{(K - 1) F(\alpha, df_b, df_w) \cdot \frac{2 (MS_w)}{n}}$$

เมื่อ S แทน ค่าวิกฤติแบบเชฟเฟ

$F(\alpha, df_b, df_w)$ แทน ค่า F ที่เปิดจากตารางการแจกแจงของค่า F ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $= \alpha$ โดยมีค่า $df_b = K - 1$ และ $df_w = N - K$

K แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ค่าวิกฤติของ F)

MS_w แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่มที่ได้คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง (ทุกกลุ่ม n เท่ากัน)

ถ้าจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน จะต้องใช้ $\left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)$ แทน $(2/n)$

เมื่อ n_1 และ n_2 แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างคู่ที่นำมาเปรียบเทียบ

ถ้าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคู่ใดมีค่าเท่ากับหรือมากกว่าค่า S ค่าเฉลี่ยคู่นั้นก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) จากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 153)

$$r_{xy} = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{\left[N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2 \right] \left[N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2 \right]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y

N แทน จำนวนคน

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร X

ΣY แทน ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร Y

ΣXY แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนตัวแปร X กับคะแนนของ

ตัวแปร Y เป็นคู่ ๆ ในรูปคะแนนดิบ

ΣX^2 แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร X

ΣY^2 แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร Y

จากนั้นจึงทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.

2531 : 193)

$$t = \frac{r \sqrt{N - 2}}{\sqrt{1 - r^2}}$$

เมื่อ t เป็นค่าของการแจกแจงใน t - distribution

r เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

N เป็นจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

โดยมีค่า $df = N - 2$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายและเพื่อสะดวกต่อการนำเสนอผล ผู้วิจัย ได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F - Distribution
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - Distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Square)
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
P	แทน	ค่าระดับการมีนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3
ตอน คือ

ตอนที่ 1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยการหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา

ตอนที่ 2 การเสนอผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ เมื่อจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ สาขาวิชาที่เรียน ลักษณะครอบครัว และระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา

ตอนที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา อันได้แก่ ลักษณะความเป็นชาย และลักษณะความเป็นหญิงในแต่ละเพศกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาที่มีระดับการเข้าร่วมกิจกรรม
ในสถาบันการศึกษาแตกต่างกัน

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	Minimum	Maximum
ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรม						
สูง	74	24.3	98.14	10.72	88.00	147.00
ปานกลาง (ไม่ได้ใช้ในการศึกษา)	152	50.0	76.62	6.71	63.00	87.00
ต่ำ	78	25.7	50.59	8.46	30.00	62.00
รวม	304	100.0	75.18	18.81	30.00	147.00

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูง มีจำนวนทั้งสิ้น 74 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 หรือเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนอยู่ในช่วงระหว่าง 88.00 ถึง 147.00 คะแนน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำมีจำนวนทั้งสิ้น 78 คน และมีจำนวนร้อยละ 25.7 มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 30.00 ถึง 62.00 คะแนน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ได้นำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 152 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 50 และมีช่วงของคะแนนอยู่ระหว่าง 63.00 ถึง 87.00 คะแนน ค่าคะแนนเฉลี่ยรวมและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของระดับการเข้าร่วมกิจกรรม มีค่าเท่ากับ 75.18 และ 18.81 ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S.D.	Minimum	Maximum
ลักษณะความเป็นชาย	304	85.81	9.02	57.00	116.00
ลักษณะความเป็นหญิง	304	90.07	9.80	63.00	114.00
การปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ (รวมทุกด้าน)	304	114.01	15.05	76.00	172.00
การปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ (ด้านเจตคติต่อเพื่อนต่างเพศ)	304	30.24	5.39	18.00	48.00
การปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ (ด้านการสร้างความสัมพันธ์)	304	47.26	10.02	26.00	81.00
การปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ (ด้านการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ)	304	36.51	4.68	18.00	54.00

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นถึงค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ทำการศึกษา ตัวแปรลักษณะความเป็นชาย มีค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 85.81 และ 9.02 ตามลำดับ ตัวแปรลักษณะความเป็นหญิง มีค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 90.07 และ 9.80 ตามลำดับ สำหรับตัวแปรความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศนั้น ได้แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยแยกออกเป็นในแต่ละด้าน และทุกด้านรวมกัน ซึ่งการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ต่อเพื่อนต่างเพศ จะมีค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงที่สุด คือ 47.26 และ 10.02 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเสนอผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ เมื่อจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ สาขาวิชาที่เรียน ลักษณะครอบครัว และระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา

2.1 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ที่ว่า "นักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมมีลักษณะความเป็นชายมากกว่านักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรม"

ตาราง 6 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน

สาขาวิชาที่เรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ช่างอุตสาหกรรม	129	84.8450	7.644	-.19	.849
ศิลปกรรม	51	85.0980	8.896		

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม มีลักษณะความเป็นชายไม่แตกต่างจากนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 1

2.2 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า "นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีลักษณะความเป็นชายมากกว่านักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรม"

ตาราง 7 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน

สาขาวิชาที่เรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ศิลปกรรม	57	85.7895	9.129	-1.33	.185
คหกรรม	67	88.2388	11.011		

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรม มีลักษณะความเป็นชายไม่แตกต่างจากนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

2.3 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า "นักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกันมีลักษณะความเป็นชายแตกต่างกัน"

ตาราง 8 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	.9923	.4962	.0061	.9940
ภายในกลุ่ม	301	24645.3202	81.8781		
รวม	303	24646.3125			

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกัน มีลักษณะความเป็นชายไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3

2.4 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4 ที่ว่า "นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีลักษณะความเป็นชายมากกว่านักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ"

ตาราง 9 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชายของนักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมต่างกัน

ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรม	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ระดับสูง	74	87.3849	9.266	2.04 [*]	.043
ระดับต่ำ	78	84.3846	8.715		

จากตาราง 9 แสดงว่า นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีลักษณะความเป็นชายมากกว่านักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 4

2.5 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นหญิงของนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 5 ที่ว่า "นักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีลักษณะความเป็นหญิงมากกว่านักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม"

ตาราง 10 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นหญิงของนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน

สาขาวิชาที่เรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ศิลปกรรม	51	89.1961	9.942	.20	.840
ช่างอุตสาหกรรม	129	88.8682	9.753		

จากตาราง 10 แสดงว่า นักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีลักษณะความเป็นหญิงไม่แตกต่างจากนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 5

2.6 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นหญิงของนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 6 ที่ว่า "นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรมมีลักษณะความเป็นหญิงมากกว่านักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรม "

ตาราง 11 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นหญิงของนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน

สาขาวิชาที่เรียน	N	X	S.D.	t	P
คหกรรม	67	91.7015	9.574	.02	.984
ศิลปกรรม	57	91.8667	9.806		

จากตาราง 11 แสดงว่า นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรมมีลักษณะความเป็นหญิงไม่แตกต่างจากนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 6

2.7 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นหญิงของนักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 7 ที่ว่า "นักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกันมีลักษณะความเป็นหญิงแตกต่างกัน"

ตาราง 12 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นหญิงของนักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	127.2754	63.6377	.6611	.5170
ภายในกลุ่ม	301	28973.1325	96.2563		
รวม	303	29100.4079			

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกัน มีลักษณะความเป็นหญิงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 7

2.8 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นหญิงของนักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 8 ที่ว่า "นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีลักษณะความเป็นหญิงมากกว่านักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ"

ตาราง 13 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นหญิงของนักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมต่างกัน

ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรม	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ระดับสูง	74	90.0405	10.956	-.11	.910
ระดับต่ำ	78	90.2308	9.735		

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีลักษณะความเป็นหญิงไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 8

2.9 เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 9 ที่ว่า "นักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศมากกว่านักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม"

ตาราง 14 เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน

สาขาวิชาที่เรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ศิลปกรรม	51	117.5490	18.208	1.35	.180
ช่างอุตสาหกรรม	129	114.0465	14.658		

จากตาราง 14 แสดงว่านักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างจากนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 9

2.10 เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 10 ที่ว่า "นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศมากกว่านักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรม"

ตาราง 15 เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน

สาขาวิชาที่เรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ศิลปกรรม	57	110.4561	11.969	-1.53	.129
คหกรรม	67	114.2537	15.150		

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างจากนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 10

2.11 เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาที่มีลักษณะ
ครอบครัวแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 11 ที่ว่า "นักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกัน
มีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน"

ตาราง 16 เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาที่มี
ลักษณะครอบครัวต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	23.5136	11.7568	.0516	.9497
ภายในกลุ่ม	301	68588.4732	227.8687		
รวม	303	68611.9868			

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกันมีความสามารถในการ
ปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 11

2.12 เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 12 ที่ว่า "นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศมากกว่านักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ"

ตาราง 17 เปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมต่างกัน

ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรม	N	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ระดับสูง	74	116.0676	14.421	2.69**	.008
ระดับต่ำ	78	110.0385	13.181		

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศมากกว่านักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 12

ตอนที่ 3 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง ในแต่ละเพศกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 13 ที่ว่า "ลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงในแต่ละเพศมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ"

ตาราง 18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิงในเพศชายกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

ตัวแปร	ความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ	P
ลักษณะความเป็นชาย	.1771	.009**
ลักษณะความเป็นหญิง	.0728	.166

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า

ลักษณะความเป็นชายในเพศชายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 13

ลักษณะความเป็นหญิงในเพศชายไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 13

ตาราง 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความ
เป็นหญิงในเพศหญิงกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

ตัวแปร	ความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ	P
ลักษณะความเป็นชาย	.0596	.255
ลักษณะความเป็นหญิง	.0507	.288

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า

ลักษณะความเป็นชายในเพศหญิงไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อน
ต่างเพศ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 13

ลักษณะความเป็นหญิงในเพศหญิงไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อน
ต่างเพศ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 13

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาวัยรุ่น ตามตัวแปรทางด้านสาขาวิชาที่เรียน ลักษณะครอบครัว และระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษารวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นชาย และลักษณะความเป็นหญิงในแต่ละเพศกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาวัยรุ่นชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น ปวส. ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 จำนวน 304 คน ที่ศึกษาใน 3 สาขาวิชาเอก ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม ศิลปกรรม และคหกรรม ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาเขตในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 แห่ง คือ วิทยาเขตพระนครเหนือ วิทยาเขตจตุจักร วิทยาเขตปทุมธานี วิทยาเขตคลองหลวง วิทยาเขตธัญบุรี และวิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา ซึ่งได้มาจากการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือจำนวน 4 ชุด คือ

2.1 แบบสอบถามรายละเอียดส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามรายละเอียดของนักศึกษาเกี่ยวกับสาขาวิชาที่เรียน ภูมิหลังของครอบครัว ซึ่งได้แก่ ลักษณะของครอบครัว อาชีพและเพศของนักศึกษา

2.2 เครื่องมือวัดลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยได้แนวทางการศึกษามาจากแบบทดสอบลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงของวิชนี วารินทร์ (2531) ลักษณะของแบบทดสอบเป็นสถานการณ์สมมติที่ประสบในชีวิตประจำวันในแต่ละสถานการณ์ ให้ผู้ตอบประเมินตนเองเป็นมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 7 ระดับ การให้คะแนนมีตั้งแต่ 7 คะแนนจนถึง 1 คะแนนในแต่ละข้อซึ่งมีทั้งข้อความทางบวกและข้อความทางลบ ข้อคำถามตั้งแต่ข้อ 1 ถึงข้อ 19 จะใช้วัดลักษณะความเป็นชาย ส่วนในข้อที่ 20 จนถึงข้อที่ 38 จะใช้วัดลักษณะความเป็นหญิง การหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นชายเท่ากับ .4863 และแบบทดสอบวัดลักษณะความเป็นหญิงเท่ากับ .6157

2.3 เครื่องมือวัดความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากมาลินี อยู่โพธิ์ (2525) รุจิราภา สิทธิปาน (2531) และนันทวล อันทะชัย (2532) ประกอบด้วยด้าน 3 ด้าน คือ ด้านเจตคติต่อเพื่อนต่างเพศ จำนวน 11 ข้อ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ต่อเพื่อนต่างเพศ มีจำนวน 17 ข้อ และด้านการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ มีจำนวน 12 ข้อ รวม 3 ด้านมีข้อคำถามทั้งสิ้น 40 ข้อ ลักษณะของข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ในแต่ละด้านจะมีทั้งข้อความทางบวกและข้อความทางลบ การให้คะแนนจะให้ได้ตั้งแต่ 5 คะแนนจนถึง 1 คะแนนในแต่ละข้อ เครื่องมือเมื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าจากสูตร α - Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านเจตคติต่อเพื่อนต่างเพศเท่ากับ .6996 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ต่อเพื่อนต่างเพศเท่ากับ .8636 และด้านการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศเท่ากับ .5868 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .8469

2.4 เครื่องมือวัดระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 30 ข้อ และเป็นข้อความทางบวกทั้ง 30 ข้อ การให้คะแนนมีตั้งแต่ 5 คะแนนจนถึง 1 คะแนนในแต่ละข้อคำถาม การแบ่งกลุ่มระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูง และกลุ่มของผู้ที่มีระดับของการเข้าร่วม

กิจกรรมในระดับต่ำ โดยใช้เปอร์เซ็นต์ไทล์เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ผู้ที่ทำแบบสอบถามได้คะแนน ตั้งแต่ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จะจัดว่าเป็นผู้ที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับ สูง ส่วนผู้ที่ทำแบบสอบถามได้คะแนนตั้งแต่ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จะจัดว่าเป็น ผู้ที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ แบบสอบถามชุดนี้เมื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) พบว่ามีค่าเท่ากับ .9439

แบบทดสอบและแบบสอบถามในข้อ 2.2 , 2.3 และ 2.4 ได้นำมาหาค่าความ เท็จตรงเชิงโครงสร้างโดยการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ซึ่งกำหนดเนื้อหา และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ สาขาวิชาที่เรียน และลักษณะครอบครัว ใช้สถิติร้อยละ ส่วนระดับของการเข้าร่วม กิจกรรมในสถาบันการศึกษาใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับตัวแปร ลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างประเทศ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิงและ ความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างประเทศ เมื่อจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ สาขาวิชาที่เรียน และระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา ใช้สถิติทดสอบ (t - test) ส่วนลักษณะครอบครัว ใช้สถิติเอฟทดสอบ (F - test) ในกรณีถ้าพบว่า F - test มีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี เชฟเฟ (SCHEFFE)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา อันได้แก่ ลักษณะความ

เป็นชาย และลักษณะความเป็นหญิงในแต่ละเพศกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

1. สาขาวิชาที่เรียน แบ่งได้เป็น 3 สาขาวิชา คือ ช่างอุตสาหกรรม
คหกรรม และศิลปกรรม โดยสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม มีจำนวนมากที่สุดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมาคือ สาขาวิชาศิลปกรรม มีจำนวนเป็นร้อยละ 35.5 และคหกรรม ร้อยละ 22.0
2. ลักษณะครอบครัว พบว่า ลักษณะครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดา มี
จำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 79.3 รองลงมาคือ ลักษณะครอบครัวที่มีแต่มารดา ร้อยละ
16.1 และลักษณะครอบครัวที่มีแต่บิดา มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 4.6
3. ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา แบ่งได้เป็น 2
ระดับ คือ ระดับสูง และระดับต่ำ พบว่า ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูง มี
ช่วงของคะแนนอยู่ระหว่าง 88 - 147 คะแนน ค่าเฉลี่ยเป็น 98.14 และมีค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 10.72 สำหรับระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ จะมีช่วงคะแนน
อยู่ระหว่าง 30 - 62 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเป็น 50.59 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ
8.46
4. ลักษณะความเป็นชาย จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ย
เท่ากับ 85.81 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.02 ส่วนลักษณะความเป็นหญิง มีค่า
คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 90.07 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.80
5. ความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ย
เป็น 114.01 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 15.05 มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 76 - 172
คะแนน

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ เมื่อจำแนกตามตัวแปรสาขาวิชาที่เรียน ลักษณะครอบครัว และระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา พบว่า

1. นักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมมีลักษณะความเป็นชายไม่แตกต่างจากนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรม
2. นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีลักษณะความเป็นชายไม่แตกต่างจากนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรม
3. นักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกันมีลักษณะความเป็นชายไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีลักษณะความเป็นชายมากกว่านักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีลักษณะความเป็นหญิงไม่แตกต่างจากนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม
6. นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรมมีลักษณะความเป็นหญิงไม่แตกต่างจากนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรม
7. นักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกันมีลักษณะความเป็นหญิงไม่แตกต่างกัน
8. นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีลักษณะความเป็นหญิงไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ
9. นักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างจากนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม
10. นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างจากนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรม
11. นักศึกษาที่มีลักษณะครอบครัวแตกต่างกันมีความสามารถในการปรับตัวต่อ

เพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างกัน

12. นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศมากกว่านักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นชาย และลักษณะความเป็นหญิงในแต่ละเพศกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ พบว่า

1. ลักษณะความเป็นชายในเพศชายมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ลักษณะความเป็นหญิงในเพศชายไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ
3. ลักษณะความเป็นชายในเพศหญิงไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ
4. ลักษณะความเป็นหญิงในเพศหญิงไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอธิบายได้ตามลำดับ ดังนี้

1. สาขาวิชาที่เรียน พบว่า

1.1 สาขาวิชาที่เรียนกับลักษณะความเป็นชาย และลักษณะความเป็นหญิง จากการวิจัยพบว่า สาขาวิชาที่เรียนแตกต่างกันจะมีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1 , 2 , 5 และ 6 ทั้งนี้ อาจอธิบายได้ว่า ในปัจจุบันลักษณะสภาพสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป โดยเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรไปสู่สังคมอุตสาหกรรม มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาแทน สภาพแรงงานในปัจจุบันจึงมีการจ้างงานที่อาศัยแรงงานมนุษย์น้อยลงโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น เพื่อประหยัด

ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการจ้างงาน จึงเป็นเหตุให้ประชากรว่างงานและถูกให้ออกจากการทำงานมากขึ้น ดังนั้น แรงงานในปัจจุบันจึงต้องพัฒนาฝีมือแรงงานของตนเองให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับการจ้างงานของนายจ้าง แรงงานหญิงและแรงงานชายจึงมีข้อจำกัดในเรื่องของลักษณะงานที่เหมาะสมกับเพศนั้น ๆ น้อยลง โดยชายหญิงหันไปสนใจในงานที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าตลาดแรงงานค่อนข้างจะตึงตัวโดยเฉพาะความต้องการแรงงานฝีมือทางด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ช่างเทคนิคต่าง ๆ ได้เพิ่มสูงขึ้นโดยตลอด ซึ่งทำให้อัตราการว่างงานโดยรวมของทั้งประเทศยังคงอยู่ในระดับต่ำ ประมาณร้อยละ 3 (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2538 : 6)

นอกจากนี้ สังคมในปัจจุบันก็ให้ความสำคัญกับเรื่องของบทบาททางเพศ มีการรณรงค์ในเรื่องของสิทธิสตรีมากขึ้น โดยการส่งเสริมให้หญิงและชายมีความเท่าเทียมกันในบทบาททางเพศ งานใดที่ชายทำได้ หญิงก็สามารถทำได้เช่นกัน ปัจจุบันหญิงสามารถดำรงตำแหน่งในระดับหัวหน้างานและมีหน้าที่การงานในตำแหน่งสูงทัดเทียมกับชายได้มากกว่าสมัยก่อน ซึ่งจะทำให้หญิงพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ มีการวางแผนงานซึ่งเป็นลักษณะของผู้ชายได้ ส่วนงานในบางหน้าที่ที่น่าจะเป็นของผู้หญิงนั้น ก็จะพบว่า ชายก็ไปทำในตำแหน่งงานที่มีลักษณะของหญิงได้เช่นกัน เช่น งานที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบ อาศัยการใช้ทักษะทางด้านมือ สำนึก และกล้ามเนื้อมัดเล็ก ลักษณะของชายและหญิงจึงเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมในปัจจุบันซึ่งแตกต่างจากสภาพสังคมในสมัยก่อนอย่างสิ้นเชิงที่เน้นและมีข้อจำกัดในบทบาททางเพศแบบเพศใดเพศหนึ่งตรงตามเพศของตนมากกว่า การที่นักศึกษาเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ต่างกัน แม้นักศึกษาจะเลือกตามความสนใจ ความชอบของตนเองแล้วก็ตาม ปัจจัยดังกล่าวข้างต้น อาจจะเข้ามามีอิทธิพลมากกว่า จนทำให้ไม่พบความแตกต่างตามสมมติฐานก็ได้ นอกจากนี้ จากงานวิจัยของวีระชาติ ส่วนไพรินทร์ (2530) ก็ได้ทำการศึกษาถึงความสนใจในอาชีพต่าง ๆ ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ได้พบว่า แนวโน้มในปัจจุบันนักเรียนหญิงมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจในงานได้เทียบเท่ากับชาย ไม่ว่านักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบใดก็ตาม นักเรียนก็จะเลือกให้ความสนใจในงานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แสดงให้เห็นว่า การเลือกเรียนและเลือกอาชีพนั้นไม่ได้อาศัยองค์ประกอบแต่เพียงทางด้านบุคลิกภาพ แต่ให้ความสำคัญกับตลาดแรงงานที่เมื่อ

ศึกษาสำเร็จแล้ว สามารถหางานทำได้ง่ายกว่าในบางสาขา และจากงานวิจัยของพรพิมลสุนทรจารย์ (2534) ก็ได้พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนต่อทางด้านวิศวกรรมของนักศึกษา นั้น ตัวแปรที่มีอิทธิพลมากกว่าตัวแปรทางด้านบทบาททางเพศ ก็คือ ตัวแปรทางด้านความสามารถทางการศึกษา หรือความคิดเกี่ยวกับผลการศึกษาของตนเอง และการพิจารณาจากตลาดแรงงาน นั่นคือ ถ้านักศึกษาคาดหวังว่าตนเองมีสติปัญญาหรือความสามารถที่จะเรียนจบ และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานแล้ว ก็จะเลือกเรียนในสาขานั้น ๆ ทำให้การเลือกสาขาวิชาที่จะเรียนของนักศึกษา ไม่ได้นำลักษณะของงานมาพิจารณาประกอบด้วย

1.2 การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ ได้ให้นิยามศัพท์เฉพาะ

โดยให้คำจำกัดความของวิชาเอกแต่ละวิชาเอกที่ศึกษารอบคลุมทุกวิชาเอกย่อย ๆ ที่เป็นของกลุ่มวิชานั้น ๆ ทั้งหมด ซึ่งการที่ประกอบด้วยหลาย ๆ วิชาเอกอาจจะทำให้การวัดไม่ได้เป็นตัวแทนที่แตกต่างอย่างชัดเจนในลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงตามที่ต้องการให้แตกต่าง เช่น ในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากหลาย ๆ วิชาเอก มีบางสาขา เช่น เทคนิคคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีลักษณะงานไม่สมบุกสมบันเท่ากับงานในสาขาอื่น ๆ ของสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม เป็นต้นว่า สาขาช่างกลโรงงาน สาขาช่างยนต์ ฯลฯ หรือในสาขาวิชาเอกคหกรรมก็ได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้รวมเอาวิชาเอกทางด้านเทคโนโลยีเสื้อผ้า อุตสาหกรรมเสื้อผ้า ซึ่งสาขาดังกล่าวน่าจะเป็นงานที่มีลักษณะของทั้งผู้ชายและผู้หญิงอยู่ด้วยกันทั้งคู่ และไม่ได้มีลักษณะของความเป็นหญิงแต่เพียงอย่างเดียว จึงทำให้การวัดในครั้งนี้อาจได้ผลแตกต่างกันตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.3 สาขาวิชาที่เรียนกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ จากการศึกษาคั้งนี้ไม่พบว่าวิชาเอกที่ต่างกันจะมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศที่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 9 และ 10 ที่ว่า นักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศมากกว่านักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม และนักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศมากกว่านักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาคหกรรม ซึ่งทั้งนี้ ถ้าอธิบายตามหลักเหตุผลแล้วน่าจะมีการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศที่ต่างกัน เนื่องจากสภาพแวดล้อมของนักศึกษาผู้ที่เรียนในสาขาวิชา

ศิลปกรรมมีทั้งนักศึกษาชายและหญิง ในขณะที่สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมมักจะมีแต่นักศึกษาชาย ส่วนในสาขาวิชาคหกรรมก็มักจะมีแต่นักศึกษาหญิงเป็นส่วนมาก ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่เป็นวัยรุ่นที่มีความต้องการคบกับเพื่อนต่างเพศ โดยเฉพาะเพศชายในช่วงวัย 15 - 17 ปี เป็นช่วงที่เด็กเพศชายเริ่มให้ความสนใจในเพศตรงข้าม (สุโท เจริญสุข.2520 : 72) นักศึกษาชายและหญิงจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศ ในกรณีของนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมที่มีทั้งนักศึกษาชายและหญิง นักศึกษาก็ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับเพศตรงข้าม ทำให้ต้องยอมรับลักษณะของเพศชายและหญิงไว้ ทั้งนี้เพื่อลดช่องว่างระหว่างเพศทั้งสอง จากการที่นักศึกษาหญิงที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมยอมรับลักษณะของความเป็นชาย และนักศึกษาชายที่เรียนในสาขาวิชาศิลปกรรมยอมรับลักษณะของความเป็นหญิงนี้เอง จึงน่าจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะของความเป็นชายและลักษณะของความเป็นหญิงขึ้น ซึ่งผลจากการเปลี่ยนแปลงนี้ อาจทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจในการปรับตัวเข้าหาเพื่อนที่เป็นเพศตรงข้ามได้ดี (วิมลลักษณ์ ชูชาติ.2534 : 115 - 116) จากเหตุผลนี้เองจึงทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ดังกล่าว แต่จากการศึกษากลับพบว่าไม่เป็นไปดังเช่นนั้น ซึ่งอาจสามารถอธิบายได้ว่า ในการศึกษาครั้งนี้ เมื่อพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจากการเก็บแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาในระดับชั้น ปวส. ที่มีระบบการเรียนเป็นรอบมีทั้งรอบเช้าและรอบบ่าย นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีช่วงอายุค่อนข้างกว้างครอบคลุมตั้งแต่วัยรุ่นตอนปลาย อายุประมาณ 16 ปี จนถึงวัยผู้ใหญ่ อายุประมาณ 26 ปี และนักศึกษาในบางส่วนเรียนหนังสือและประกอบอาชีพในเวลาเดียวกัน เนื่องจากการเรียนเป็นรอบ ผู้วิจัยมิได้ระบุช่วงอายุที่แน่นอนในการศึกษาครั้งนี้เอาไว้ แต่ใช้การระบุจากชั้นการศึกษาแทน คือ ระดับปวส. ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นช่วงวัยรุ่นตอนปลาย อายุอยู่ในช่วง 18 ปี - 19 ปี และน่าจะเป็นวัยที่ผ่านการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศไปแล้ว ซึ่งคาดว่าน่าจะมีปัญหา เพราะนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาดังกล่าวต่าง ๆ ในลักษณะวิชาชีพนี้ ก็มักจะมีรากฐานการศึกษาในระดับชั้น ปวช. ที่มีสิ่งแวดล้อมคล้ายคลึงและมีรากฐานวิชาเอกที่เรียนใกล้เคียงกับในระดับชั้น ปวส. ด้วย แต่เนื่องจากนักศึกษาบางส่วนมิได้ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาของตนแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีช่วงเวลาในการออกไปทำงานภายนอก จึงมีเวลาในการพบปะติดต่อสื่อสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศได้มากกว่า

นักศึกษาที่อยู่ในระบบของการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว อีกประการหนึ่ง ก็คือ ช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่างในบางช่วงเป็นช่วงที่เลวร้ายที่จะเป็นปัญหาต่อการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศไปแล้ว นั่นคือในช่วงเป็นวัยรุ่นอายุ 13 - 15 ปี ซึ่งเป็นช่วงพัฒนาการที่เด็กหญิงให้ความสนใจในเด็กชาย และช่วงอายุ 15 - 17 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่เด็กชายให้ความสนใจในเด็กหญิง (สุโท เจริญสุข. 2520 : 72) อาจเป็นไปได้ว่านักศึกษาอาจจบการศึกษาในระดับชั้น ปวช. แล้วไปประกอบอาชีพ และจึงกลับเข้ามาสู่ระบบการศึกษาอีกครั้ง การออกไปประกอบอาชีพก่อนแล้วจึงกลับมาศึกษาต่อ อาจเป็นการทำให้นักศึกษาได้มีการปรับตัวทางด้านสังคมกับเพื่อนต่างเพศได้เป็นอย่างดีในช่วงที่นักศึกษากำลังพัฒนาทางด้านสังคมอยู่ในช่วงวัยดังกล่าว จึงทำให้ไม่พบความแตกต่างของวิชาเอก ที่ต่างกันกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

สำหรับนักศึกษาหญิงในช่วงวัย 13 - 15 ปี จะยังคงอยู่ในระบบการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยเพื่อนทั้งชายและหญิง แม้นักเรียนหญิงจะอยู่ในช่วงให้ความสนใจในเด็กชายก็ไม่เกิดปัญหาเนื่องจากมีเด็กชายให้เรียนรู้ต่อการปรับตัวได้ ในขณะที่เด็กชายจะพัฒนาความสนใจในเพศตรงข้ามช้ากว่า อยู่ในช่วงอายุ 15 - 17 ปี ซึ่งเป็นช่วงคาบเกี่ยวกันระหว่างมัธยมศึกษาตอนต้นกับระดับ ปวช. นักศึกษาอาจมีช่วงการปรับตัวที่ตีมาแล้วก็ได้จากการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนมาเข้าสู่ระบบการศึกษาในชั้น ปวช. อีกทั้งนักศึกษาบางส่วนจบระดับชั้น ปวช. แล้ว ถ้าดูจากช่วงอายุ นักศึกษาบางส่วนออกไปประกอบอาชีพ และกลับมาเรียนต่อในระดับชั้น ปวช. ใหม่อีกครั้ง การออกไปประกอบอาชีพ อาจทำให้นักศึกษาได้มีการพัฒนาการปรับตัวทางด้านสังคมได้ดีขึ้นกว่าเดิม เมื่อผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปวัด จึงทำให้ไม่พบความแตกต่างในเรื่องการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศได้

2. ลักษณะครอบครัว จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ลักษณะครอบครัวที่ต่างกันมีลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงไม่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 และ 7 แต่ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า อาจเนื่องมาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามลักษณะครอบครัว 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกันมาก จะเห็นได้ว่าจำนวนนักศึกษาวัยรุ่นที่มีแต่บิดามีเพียง 14 คน ส่วนจำนวนนักศึกษาวัยรุ่นที่มีแต่มารดาก็มีเพียง 49 คน ในขณะที่จำนวนนักศึกษาวัยรุ่นที่มีทั้งบิดาและมารดามีจำนวนถึง 241 คน แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนของทั้งสามกลุ่มแล้วกลับไม่พบความ

แตกต่าง ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนกลุ่มที่มีแต่บิดา และกลุ่มที่มีแต่มารดา มีจำนวนน้อยเกินไป จนไม่อาจเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรได้ แต่ถ้าเพิ่มจำนวนนักศึกษาในกลุ่มที่มีจำนวนน้อยให้มีขนาดที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน อาจพบความแตกต่างของคะแนนลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศได้

นอกจากนี้ อีกประการหนึ่งก็คือ ผู้วิจัยได้ตัดสินใจรูปแบบลักษณะครอบครัวโดยกำหนดเอาช่วงระยะเวลาที่นักศึกษาแต่ละคนอยู่กับลักษณะครอบครัวในแบบใดแบบหนึ่งที่มีช่วงระยะเวลายาวนานที่สุด โดยดูว่าช่วงระยะเวลาใดยาวนานที่สุดก็จะเป็นรูปแบบของลักษณะครอบครัวในแบบนั้น ๆ ซึ่งในการศึกษารั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ มีทั้งบิดาและมารดา มีแต่บิดา และมีแต่มารดา แต่ระยะเวลาที่มีช่วงดังกล่าวไม่ได้ขึ้นอยู่กับช่วงของการพัฒนาการทางบุคลิกภาพอย่างแท้จริง ซึ่งตามทฤษฎีบุคลิกภาพของฟรอยด์ (Freud) จะมีช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาการทางบุคลิกภาพในช่วงอายุ 3 - 5 ปี ซึ่งเรียกว่า ขั้น Phallic Stage ในขั้นนี้เด็กจะรักพ่อแม่ที่เป็นเพศตรงข้ามกับตน และลักษณะเช่นนี้ ทำให้เด็กเลียนแบบบทบาททางเพศจากพ่อหรือแม่ที่เป็นตัวแบบ หากพ่อแม่ปฏิบัติตามบทบาทที่ดี เหมาะสม เป็นตัวแบบที่ดี เด็กก็จะเลียนแบบและพัฒนาบทบาททางเพศของตนได้อย่างดี เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่อายุ 6 - 12 ปี ก็จะเข้าสู่ขั้นแฝง (Latent Stage) จะเป็นระยะก่อนที่เด็กจะเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยรุ่น จะมีความสนใจในเพื่อนเพศเดียวกัน จนถึงขั้นวัยรุ่น (Genital Stage) อายุ 13 - 18 ปี ซึ่งเป็นช่วงเด็กหญิงจะเริ่มมีความสนใจในเด็กชาย และเด็กชายก็เริ่มมีความสนใจในเด็กหญิง เป็นระยะที่จะมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศอย่างแท้จริง (อารี พันธัมณี. 2534 : 29) การมีบิดามารดา หรือมีทั้งบิดาที่แตกต่างกันในวัยเด็ก อาจมีผลต่อการมีบุคลิกภาพเป็นเช่นไรในวัยผู้ใหญ่ได้ แต่จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแต่ช่วงระยะเวลาที่กลุ่มตัวอย่างอยู่กับบิดาและมารดา อยู่กับบิดาหรืออยู่กับมารดายาวนานที่สุดเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจหารูปแบบของลักษณะครอบครัว ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวไม่ได้เป็นช่วงของการพัฒนาบุคลิกภาพที่แท้จริง จึงทำให้ไม่พบความแตกต่างของคะแนนลักษณะความเป็นชายและคะแนนลักษณะความเป็นหญิงได้

จากการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาในลักษณะของการมีรูปแบบลักษณะครอบครัว 3

แบบ คือ มีทั้งบิดาและมารดา มีแต่บิดา และมีแต่มารดาเท่านั้น โดยความเป็นจริงแล้วอาจมีบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมกันภายในครอบครัวที่อาจจะมีอิทธิพลต่อนักศึกษามากกว่าบิดาและมารดาก็ได้ การที่นักศึกษาจะมีแต่บิดา หรือมีแต่มารดาแต่เพียงอย่างเดียว นักศึกษาก็อาจได้ตัวแบบลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงจากบุคคลที่อยู่ใกล้ตัวคนอื่น ๆ นอกจากนี้แม้ว่านักศึกษากจะอยู่ในครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดาก็ตาม แต่ก็ไม่ได้ศึกษาถึงในแง่ของสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดา ซึ่งอาจจะไม่ปรองดองกัน (Marital Discord) ความไม่ปรองดองกันของบิดามารดา จะทำให้เด็กมีความรู้สึกสับสนวุ่นวาย และกระวนกระวายใจ จิตใจเต็มไปด้วยความตึงเครียด รู้สึกว่าบ้านเป็นสถานที่ที่ไม่น่าอยู่และไม่ปลอดภัย (สุชา จันทน์เอม. 2529 : 122) ขาดแบบอย่างและมีการปรับตัวที่ไม่ดี รวมทั้งในการวิจัยครั้งนี้ก็ไม่ได้ศึกษาถึงรูปแบบบุคลิกภาพความเป็นชายและความเป็นหญิงของบิดาและมารดานักศึกษา ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานโดยดูจากเพศของบิดามารดามากกว่าที่จะดูจากบทบาททางเพศของบิดาและมารดา ที่อาจจะนับบทบาททางเพศไม่ตรงกับเพศ จากเหตุผลนี้จึงอาจทำให้ผู้วิจัยไม่พบความแตกต่างของคะแนนลักษณะความเป็นชาย คะแนนลักษณะความเป็นหญิง และคะแนนความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษา ทั้ง 3 กลุ่ม

3. ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า

3.1 นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีลักษณะความเป็นชายมากกว่านักศึกษามีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจอธิบายได้ว่า นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมสูงจะช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำ ส่งเสริมบุคลิกภาพในด้านที่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดความรับผิดชอบ และบางกิจกรรมก็ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงวิถีการแข่งขัน ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมที่ว่า เพื่อเสริมสร้างการรู้จักนำตนเองและบังคับตนเองได้ ช่วยให้นักเรียนปรับตนเองให้เข้ากับสภาพชีวิตได้ด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง รู้หน้าที่ ผูกพัน การเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี เพราะได้ทำงานเป็นกลุ่ม มีแผนงานร่วมกัน การฝึกให้เด็กรู้จักนำตนเองหรือภาษาอังกฤษ เรียกว่า Self - Direction จะต้องให้เพิ่มขึ้นทีละน้อยในสิ่งที่เด็กไม่สามารถจะบังคับตนเองได้ จนสามารถทำได้ด้วยลำพังตนเอง (ประดัด นิลพั่งงา.

2524 : 18 - 22) ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นการส่งเสริมบุคลิกภาพความเป็นชาย ดังนั้น เมื่อ นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมสูง จึงทำให้มีลักษณะความเป็นชายมากกว่านักศึกษา ที่มีระดับการเข้าร่วมกิจกรรมต่ำ

3.2 ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูง มีลักษณะความเป็นหญิงไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ อาจ เป็นเพราะว่า การเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา แม้ว่าจะพัฒนาลักษณะความเป็นชาย คือ ลักษณะความเป็นผู้นำ แต่ถ้าดูตามความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมร่วมหลักสูตร หรือกิจกรรมใน สถานศึกษาแล้ว จะพบว่า นอกจากส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้นำแล้ว ยังส่งเสริมลักษณะความ เป็นผู้ตามอีกด้วย ซึ่งน่าจะเป็นลักษณะของความเป็นหญิง แต่จากการศึกษากลับไม่พบความ แตกต่าง ซึ่งอาจอธิบายได้ว่า ลักษณะความเป็นผู้ตาม หรือคล้อยตามในส่วนประกอบของลักษณะ ความเป็นหญิง น่าจะแตกต่างจากการเป็นผู้ตามที่ดีของความมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมที่มีเหตุผล มีการคิด และการตัดสินใจเข้ามามากกว่ากัน กิจกรรมในสถาบันการศึกษาจึงน่าเป็นสิ่งที่เสริมสร้าง ลักษณะที่พึงปรารถนามากกว่าเสริมสร้างลักษณะที่ไม่พึงปรารถนา กิจกรรมอาจส่งเสริมลักษณะ ที่เป็นชายในปริมาณที่มากกว่าลักษณะความเป็นหญิง จนทำให้ไม่พบความแตกต่าง ดังนั้น จาก การวิจัยจึงพบว่า ผู้ที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงจึงมีลักษณะความเป็นหญิงไม่ แตกต่างจากผู้ที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ

3.3 ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูง มีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศมากกว่านักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรม ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจ อธิบายได้ว่า กิจกรรมในสถานศึกษาได้ถูกจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการทางจิตวิทยาของนักศึกษา ซึ่งต้องการการยอมรับของบุคคลในวัยเดียวกัน การเป็นสมาชิกของกลุ่มเพราะได้พบกับบุคคลซึ่งมี ความสนใจเหมือน ๆ กัน เป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษา และนักศึกษากับครู อาจารย์ เพราะการได้ทำงานร่วมกันทำให้บุคคลได้มีโอกาสรู้จักกันมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ชักถามความข้องใจและข้อเท็จจริงซึ่งแต่ละฝ่ายต้องการรู้ และส่งเสริมพัฒนาการ ทางสังคม ช่วยทำให้การสังคมของนักศึกษาเจริญงอกงาม รู้วิธีที่จะติดต่อสมาคมกับเพื่อน ๆ

ช่วยส่งเสริมให้สามารถคบหาสมาคมกับคนทั่ว ๆ ไปได้ โดยไม่เคอะเขินกระดากอาย (ระดับ
นิลพิงา.2524 : 18 - 20) กิจกรรมในสถานศึกษา จึงเป็นการส่งเสริมการปรับตัวให้เข้ากับ
บุคคลอื่น ๆ และเพื่อนต่างเพศได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการในช่วงวัยรุ่นของ
นักศึกษาที่ต้องการคบเพื่อนต่างเพศ ดังนั้น เมื่อนำแบบทดสอบไปวัด จึงพบว่า ผู้ที่มีระดับ
ของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศมากกว่าผู้ที่มี
ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ

4. การศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิงในแต่ละ
เพศกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ผลการวิจัย พบว่า

4.1 ลักษณะความเป็นชายในเพศชายมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัว
ต่อเพื่อนต่างเพศ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และค่อนข้างจะสอดคล้องกับการศึกษาของ
คอสซ์และกิลเบิร์ต (Deutsch And Gilbert.1976) ที่พบว่า ลักษณะบทบาททางเพศลักษณะ
ความเป็นชายสูงอย่างเดียวนั้นมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของบุคคลโดยเฉพาะในกลุ่มเพศชายมากกว่า
ลักษณะบทบาททางเพศแบบอื่น ๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของมัสเสด (Massad.1981)
และการศึกษาของฉันทิกา ทิมากร (2533) ที่พบว่า เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มีลักษณะความเป็นชาย
สูงจะมีความสามารถในการปรับตัวกับเพื่อนดีที่สุดใน รองลงมาได้แก่ เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มีลักษณะ
ความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่ เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มีลักษณะความเป็นหญิงสูง และ
เด็กวัยรุ่นเพศชายที่มีลักษณะความเป็นชายและความเป็นหญิงต่ำทั้งคู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ลักษณะ
ของความเป็นชายน่าจะมีอิทธิพลมากกว่าลักษณะของความเป็นหญิง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการ
คบเพื่อนของนักศึกษาไม่ว่าทั้งหญิงและชาย นักศึกษาจะเลือกคบกับบุคคลที่มีลักษณะเหมาะสมกับเพศ
โดยเฉพาะนักศึกษาชาย ถ้านักศึกษาชายมีลักษณะของความเป็นชายก็จะเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน
ไม่ว่าเพื่อนหญิงหรือเพื่อนชายมากกว่านักศึกษาชายที่มีลักษณะของความเป็นหญิง

4.2 ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะความเป็นหญิงในเพศชายไม่มีความสัมพันธ์กับ
ความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่ผู้วิจัย
ได้ตั้งสมมติฐานตามการศึกษาของคนส่วนใหญ่ เช่น การศึกษาของเบม (Bem) ที่ได้พบว่า

ลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงที่สูงของทั้งเพศชายและเพศหญิง จะมีความสามารถในการปรับตัวได้ดีกว่า แต่ทั้งนี้ลักษณะของบุคคลที่มีทั้งสองลักษณะสูงก็ยังไม่ได้มีผู้ใดทำการศึกษากันปริมาณว่ามากเพียงใดจึงจะมีการปรับตัวได้ดีที่สุด ในการศึกษาครั้งนี้ จึงไม่พบความแตกต่างที่จะสรุปได้ว่า ลักษณะชายที่สูง และลักษณะหญิงที่สูงลงไปหาผู้ที่มีลักษณะดังกล่าวลดลงไปเรื่อย ๆ จะมีความสามารถในการปรับตัวที่ลดลงตามลำดับ หรือก่อให้เกิดความสัมพันธ์กันแต่อย่างใด

4.3 ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะความเป็นชายในเพศหญิงไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ซึ่งอธิบายได้ว่า แม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นสิ่งสมมุติฐาน และส่งเสริมให้หญิงมีความสามารถเท่าเทียมกับชายแล้วก็ตาม แต่ลักษณะความเป็นชายในตัวของเพศหญิงที่มีปริมาณมากเกินไปอาจจะไม่ได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนโดยเฉพาะเพื่อนต่างเพศที่เป็นเพศตรงข้าม ทำให้มีการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศที่ไม่ดี และถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาที่พบว่า ลักษณะความเป็นชายในหญิงจะมีการปรับตัวได้ดีก็ตาม และการศึกษาต่าง ๆ ที่แล้ว ๆ มานั้น ได้ศึกษาแต่เพียงว่า หญิงที่มีลักษณะความเป็นชายสูงลักษณะเดียว และหญิงที่มีทั้งลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงสูงทั้งคู่จะมีการปรับตัวได้ดีที่สุด แต่จากการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาในลักษณะแยกองค์ประกอบของทั้งสองลักษณะออกจากกัน เพื่อจะดูว่าตัวแปรใดจะมีอิทธิพลต่อการปรับตัวมากกว่า ซึ่งการศึกษาก็พบว่าการมีคะแนนลักษณะความเป็นชายที่สูงลงมาหาคะแนนลักษณะความเป็นชายต่ำ ก็ไม่ได้หมายความว่า จะต้องมีการปรับตัวที่สัมพันธ์กับคะแนนดังกล่าวด้วย อาจเป็นไปได้ว่าคะแนนที่สูงดังกล่าวไม่ได้อยู่ในปริมาณที่พอเหมาะต่อการปรับตัวที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศ หญิงที่มีลักษณะความเป็นชายสูงในตัวเองจะเป็นคนแข็งหรือมีลักษณะเป็นทอม ซึ่งเป็นลักษณะที่ไม่พึงปรารถนาของสังคมอีกเช่นกัน แต่ลักษณะที่พึงปรารถนาของสังคมก็คือมีอยู่ในปริมาณที่พอเหมาะพอดี จึงจะมีผลต่อการปรับตัวที่ดี

อีกประการหนึ่งก็คือ ลักษณะความเป็นหญิงในชาย และลักษณะความเป็นชายในหญิงนี้อาจเป็นลักษณะที่ไม่พึงปรารถนาของเพื่อนต่างเพศก็ได้ แม้ว่านักศึกษาหญิงที่มีลักษณะของความเป็นชายสูงมาก ๆ จะเป็นบุคคลที่เข้มแข็ง แต่ก็ไม่อ่อนหวานน่ารักเป็นที่ถูกใจของเพศตรงข้าม เช่นเดียวกันกับการมีของนักศึกษาชายที่มีลักษณะหญิงในตัวสูงก็จะดูกระด้างกระเดื่องอ่อนแอ ไม่เป็นที่ถูกใจของเพศตรงข้ามได้เช่นกัน จึงทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว

4.4 ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะความเป็นหญิงในหญิงไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ อาจอธิบายได้ว่า สำหรับในกรณีของลักษณะความเป็นหญิงในเพศหญิงนั้น แม้ว่าจะตรงตามเพศ แต่ก็ไม่ใช่ที่ถุกใจของเพื่อนต่างเพศเช่นกัน และไม่สอดคล้องกับลักษณะสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากผู้ที่มีความเป็นหญิงในตัวสูงนั้นจะปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ไม่ดี ไม่ยืดหยุ่น และอ่อนแอ ถึงแม้ว่าหญิงจะมีลักษณะความเป็นหญิงสูงก็ตาม แต่ก็ต้องมีลักษณะความเป็นชายในตัวสูงด้วย จึงจะสามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีกว่า การศึกษาในครั้งนี้ไม่ได้ทำการจัดประเภทลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงออกเป็น 4 แบบตามที่ได้มีผู้ศึกษาเอาไว้ แต่ก็เป็นไปได้ว่าคะแนนที่พอดีในระดับหนึ่งก็น่าจะมีผลต่อการปรับตัวที่ดีกว่าของทั้งสองเพศ

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

1. จากการศึกษา พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษาสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นชาย จึงน่าจะได้มีการนำกิจกรรมนักศึกษามาใช้ในการป้องกันและบำบัดพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น ในนักศึกษาชายที่มีลักษณะของผู้หญิงอยู่ในตัวสูง ก็ต้องพยายามให้มีส่วนในการทำกิจกรรมนักศึกษามากขึ้น เพื่อเพิ่มลักษณะความเป็นชายในตัวของนักศึกษาชาย

2. ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา พบว่า สัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ดังนั้น ในสถานศึกษาจึงควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อนักศึกษาในหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้นักศึกษาได้เลือกปฏิบัติ ซึ่งจะทำได้พบปะสังสรรค์กับบุคคลในหลาย ๆ กลุ่ม เป็นผลต่อการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ๆ และเพื่อนต่างเพศ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง ความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาที่เรียนในสถานศึกษาในเมือง และต่างจังหวัด เพราะ

สภาพสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอาจจะมีผลต่อลักษณะดังกล่าว

2. ควรศึกษาประเภทของกิจกรรมหลาย ๆ แบบ เพื่อดูว่ากิจกรรมประเภทใดจะมีผลต่อลักษณะความเป็นชายและความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศมากกว่ากัน

מדגמגד

- กมลรัตน์ หล้าสว่างษ์. สุขภาพจิตในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- กรรณิกา เจริญกุล. การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศแตกต่างกัน วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.
- กานดา พุ่มผลและคนอื่น ๆ. การสำรวจเกี่ยวกับสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม : รายงานการวิจัยภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2523.
- กิติกร มีทรัพย์. พ่อลูกผูกพัน. สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, 2532.
- . คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, สำนักงาน. ทิศทางเศรษฐกิจไทยปี 2538 "ภาวะอุตสาหกรรมไทยปี 2537". กรุงเทพฯ : สมาคมเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์, ม.ป.ป.
(เอกสารทางวิชาการ ประกอบการสัมมนา)
- จิระ จิงเจริญศิลป์. ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- จิตดา รัตนรังสี. ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศและการเลือกคู่ครองของนิสิตมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- จิตติมา รักนาค. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- จิตรา วสุวานิช. สุขภาพจิตและการปรับอารมณ์. กรุงเทพฯ : หจก.คุณพินอักษร, 2528.
- จุไร ชุ่มชุม. สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

- ใจจริง บุญเรืองรอด. กิจกรรมร่วมหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ สถาบันราชภัฏสวนกุหลาบ แสงสุทธิการพิมพ์,
2536.
- ฉวีวรรณ สุพันธ์ไพฑารม. พัฒนาการวัยรุ่นและบทบาทของครู. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์,
2527.
- ฉันทิกา ทิมากร. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวกับเพื่อนของเด็กวัยรุ่นตอนปลาย
ที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2533. อัดสำเนา.
- ชวนพิศ สันติโรจน์ประไพ. การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่มีการรับบทบาท
ทางเพศแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
อัดสำเนา.
- ชุตติรัตน์ วัชรจรัสกุล. การศึกษาค่านิยมในอาชีพของผู้ปกครองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3
จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- เดโช ส่วนานนท์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2518.
- ไทย ทิพย์สุวรรณกุล. ลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกสาขาวิชาใน
ระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
อัดสำเนา.
- ธีระ ชัยยุทธธรรมสง. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- นวลละออ เจียมสุวรรณ. การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา กับนิสิต
คณะวิศวกรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.

นวลละอ อสุภาพล. ทฤษฎีบุคคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

นิภา นิธยาชน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์, 2530.

_____. การปรับตัวและบุคลิกภาพ จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต. กรุงเทพฯ :
สารศึกษาการพิมพ์, 2520.

นิภา วัชนเวคิน. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

นิตยกุล อรรถนพพรณ. ลักษณะของชายและหญิงในปัจจุบันและลักษณะที่พึงปรารถนาของชายและ
หญิงตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

นันทวล อันทะชัย. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์กับการปรับตัวด้านสัมพันธภาพกับ
เพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาหญิง โรงเรียน
มัธยมศึกษาชายและโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

บราเธอร์, จอชช. เรียนรู้ผู้ชาย. แปลและเรียบเรียงโดย ลลิตา ชีระสิริ. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รวมธรรมส์, 2536.

บุญนาค คัมภีช. การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการทางสังคมของวัยรุ่นในวิทยาลัยครู วิทยาลัย
อาชีวศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

เบญจวรรณ พานิชวรพันธุ์. การสำรวจความคิดเห็นของนิสิตครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของคณะ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

- ประจักษ์ เค้าฉิม. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- ประดับ นิลพังงา. กิจกรรมร่วมหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา. สำนักพิมพ์แพรวพินิตา, 2524.
- ประจักษ์ อภิรมย์และคณะ. รายงานการวิจัย (ฉบับย่อ) เรื่อง พัฒนาการทางอาชีพของนักเรียน
สาธิตเสริมสมอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การรับรู้และความสนใจเกี่ยวกับ
อาชีพ. โครงการนักเรียนสาธิตเสริมสมอง สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช, 2534.
- ปิ่นนัท ทรัพย์มั่นคงทวี. การศึกษาทัศนคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลายในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- ผกา บุญเรือง. " กิจกรรมนักเรียน, " เอกสารประกอบการสอนวิชาแนะแนว 314. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2526. อัดสำเนา.
- ผกา สัตยธรรม. สุขภาพจิตเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2535.
- ผกาพันธ์ ชนะกัย. การศึกษาเจตคติทางเพศของนักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษากับนักเรียนหญิง
ในโรงเรียนสตรีในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- พรมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. จิตวิทยาครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2536.
- พรณี มนัสไพบลีย์. สหศึกษากับการพัฒนาทางด้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา
- ประสานมิตร, 2505. อัดสำเนา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ แมส พับบลิชซิง, 2531.

- พวงสร้อย วรกุล. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- พิจิตรา ชัยสิงห์ประสาท. ผลขององค์ประกอบทางจิตที่มีต่อเอกลักษณ์ทางเพศของเด็กชายวัยรุ่น.
 ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
 อัดสำเนา.
- พรพิมล เพ็ญศรีทอง. การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักวิทยาศาสตร์. ปรินิพนธ์
 กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- ✓ พรพิมล สุนทราจารย์. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนต่อสาขาวิศวกรรมศาสตร์ของนักเรียนสตรี.
 วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534. อัดสำเนา.
- ✓ ภัสสร สิมานนท์. " การศึกษาและวิเคราะห์บทบาททางเพศและสถานภาพสตรี ", รายงานเสนอ
 ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่องการพัฒนาสถานภาพสตรีไทย : งานวิจัยและนโยบาย
 กรุงเทพฯ สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- มารศรี กองเกตุ. ผลของทัศนคติ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของบิดา มารดาที่มีต่อ
การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
 ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.
- มาลินี อยู่โพธิ์. การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อพัฒนาการในการปรับตัวทางสังคมด้าน
สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- มงคล แก้วพวงงาม. คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในวิทยาลัยครู.
 ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
 อัดสำเนา.

ธรรยง ผิวอ่อน. ผลของการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนิสิตชั้นปีที่ 1.

ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

อัคราเนนา.

สุวดี ลักษณะนิษฐ์. ความคิดเห็นของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีต่อกิจกรรมนิสิต. ภาคนิพนธ์

กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัคราเนนา.

รัชนี้ วารินทร์. การศึกษาลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิงกับการอบรมเลี้ยงดู.

ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2531. อัคราเนนา.

รัชนี้ นารก มณีพงษ์. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัคราเนนา.

รัตนา ยัญทิพย์. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลและ

การปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัคราเนนา.

รุจิราภา ลิกธิปาน. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัคราเนนา.

รจนา เปี่ยมขุดา. การจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิค

กรุงเทพ. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2535. อัคราเนนา.

✓ ละออ พงษ์พานิช. การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกลักษณะที่ปรากฏในกลุ่มชนบางอาชีพ. วิทยานิพนธ์

ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512. อัคราเนนา.

ลักษณา มูลศรี. การเปรียบเทียบความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพ

มหานครที่มีลักษณะบทบาททางเพศต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2534. อัคราเนนา.

- วรรณภา เพชรจันทร์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์บทบาททางเพศของวัยรุ่นกับเอกลักษณ์บทบาททางเพศของพ่อแม่ตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.
- วันทนี วาลิกะสิน. ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคม. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- วัชร ทวีชัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.
- วารินทร์ สาธิตอบเอื้อและสุณีย์ ชีระดากร. จิตวิทยาการศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด กรมประชาสงเคราะห์, 2522.
- วิชาการ,กรม. หนังสือเรียนวิชาพลานามัย พ203 พ204 สุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ม.2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2528.
- วิมลลักษณ์ ชูชาติ. การเปรียบเทียบความเป็นชายของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- วีระชาติ สวนไพรีนทร์. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของผู้ปกครองและพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยการเรียนการสอนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม) : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ศึกษาธิการ,กระทรวง. รายงานประจำปี 2536. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กระทรวงศึกษาธิการ, 2536.
- สมาธร พันธมโพธิ์. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2527 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

- สิริวรรณ คำเข้ม. การศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวในการคบเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- สุจิต เพียรชอบ. รายงานการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของเยาวชนไทยที่พึงปรารถนา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2536.
- _____. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- _____. วัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อักษรบัณฑิต, 2528.
- สุรีย์ มากบุญประสิทธิ์. ภาพพจน์ต่อเพศชายและเพศหญิงและการตัดสินใจเกี่ยวกับลักษณะกล้าแสดงออกของเอกัตบุคคล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.
- สุโท เจริญสุข. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โอเคชั่นสโตร์, 2520.
- สุภัทร พูลเกษ. " ความสุขทางเพศ, " วารสารสุขภาพสำหรับประชาชน. 6(10) : กรกฎาคม 2521, หน้า 23 - 31.
- สุรินทร์ สรสิริ. " กิจกรรมนอกหลักสูตร, " วิทยาจารย์. 59 : พฤศจิกายน 2503, หน้า 647 - 688.
- สมบูรณ์ ทับทิมไทย. " กิจกรรมนักเรียน, " วารสารแนะแนว. 12 : เมษายน - พฤษภาคม 2521, หน้า 27.
- อนงค์ สกุลคุ. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

อมรรัตน์ เสวตนันท์. การศึกษาความรู้ ทักษะคิด ความต้องการที่จะศึกษาเรื่องเพศศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาสัตตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

อารี พันธุ์มณี. จิตวิทยาการเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟเพรส, 2534.

อรทัย ชื่นมณชัย. สุขภาพจิตและการปรับอารมณ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดี.แอล.เอส, ม.ป.ป.

อรพินทร์ ชุชมและอัจฉรา สุชารมณ. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น. รายงานการวิจัยฉบับที่ 48 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

Bakan, D. The deality of Human existence. Boston : Beacon Press, 1966.

✓ Baker David P. and Deborah Perkins Jones. Education and Gender Equality.

"Opportunity and Performance : A Sociological Explanation for Gender differences in Academic Mathematics, " London Washington, D.C. : The Falmer Press, 1992.

α Bem, S.L. " Gender Schema Theory : A Cognitive Account of Sex Typing," Psychological Review. 88 : 354 - 364 ; July, 1981.

_____. " The Measurement or Psychological Androgyny, " Journal of Consulting and Clinical Psychology. 42 : 155 - 162 ; April, 1974.

Bem, S.L. and E. Lenney. " Sex Typing and the Avoidance of Cross - Sex Behavior, " Journal of Personality and Social Psychology. 33 : 48 - 54, 1976.

- Bernard C.L. " The Multiple Factor of Sex Role Identification :
Rapprochement of Unidimensional and Bidimensional Assessment, "
Journal of Clinical Psychology. 40 (X1) : 986 - 991, 1984.
- _____. " The Multiclinensional Aspects of Masculinity -
Femininity, " Journal of Personality and Social Psychology.
41 : 797 - 802, 1981.
- Bieliauskas, Vytautas J. " Recent Advance in The Psychology of
Masculinity and Femininity, " Journal of Psychology. 60 :
255 - 263, 1965.
- Borrine, M. Lisa. " Family Conflict and Adolescent Adjustment in Intact,
Divorced and Blended Families, " Dissertation Abstracts
International. 52 (1) : 511 - B ; July, 1991.
- Chaplin, P. James. Dictionary of Psychology. Third Printing, Dell
Publishing Co.Inc., 1971.
- Cohen, Arthur R. Attitude Change and Social Influence. New York :
Basic Book, Inc., 1964.
- Constantinople, A. " Masculinity - Femininity : An Exception to Famous
Dectun, " Psychology Bulletin. 80 (5) : 389 - 407, 1973.
- Dacey, John S. Adolescents Today. Boston : Goodyear Publishing Company,
1979.
- Danial, Robert S. Contemporary Reading in General Psychology. Boston :
Houghton Mifflin Company, 1959.
- Deutch, C.J. and L.A, Gilbert. Sex Role Stereotypes : Effect on
Perceptions of Self and Others and on Personal Adjustment.
Journal of Counseling Psychology. 23 : 373 - 379, 1976.

- Dlugokinski, Keith Cornell. " Predicting Adolescent Adjustment Using Parental Marital Status, Family Climate and Separation Anxiety," Dissertation Abstracts International. 54 (11) : 5939 - B ; May , 1994.
- English, Horace B. and Ara Champney English. A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms. David McKay Company, 1968.
- Frederick, Robery W. The Third Curriculum. New York : Appleton - Century - Crofts, 1959.
- Gilmer, B. Von. Haller and Others. Industrial and Organizational Psychology. New York : McGraw - Hill Book Company, 1971.
- Glick, Peter. " Trait - based and Sex - based Discrimination in Occupational Prestige, Occupational Salary, and Hiring. " Psychological Abstract. 79 (4) : 1782 ; April, 1992.
- Harris, Shanette M.; Gold, Steven R. and Henderson, Bruce B. " Relationships Between Achievement and Affiliation Needs and Sex - Role Orientation of College Women Whose Fathers were Absent from Home, " Psychological Abstract. 79 (6) ; 2397 ; June, 1992.
- Herr, Edwin L. and Stanley H., Cramer. Career Guidance and Counseling Through the Life Span : Systematic Approaches. Scott, Foresman and Company, 1988.
- Holzman, Scott Alan. " The Effects of Father Absence during Childhood on the Expression of Intimacy in Married Adults, " Dissertation Abstracts International. 54 (10) : 5390 - B ; April, 1994.

- Huchendorf, Malia Ann. " The Influence of Family Background Variables Versus Subject Variables on The Sex Roles, Sex Role Stereotypes and Sex Role Orientations of College Students, " Dissertation Abstracts International. 52 (5) : 2793 - B ; November, 1991.
- Ickes, W. and R.D. Barnes. Boys and Girls Together an Alienated : On Enacting Stereotyped Sex Roles in Mixed - Sex dyads, Journal of Personality and Social Psychology. 36 : 669 - 687, 1978.
- Jarungkul Chudatemiya. The Elephant's Hind Logs : Women and Sex Role in Thailand. Master's Thesis, Department of Psychology, University of Wikato, 1980.
- Kaplan, G.A. and A.M. Sedney. Psychology and Sex Roles an Androgynous Perspective. Boston : Little Brown and Company, 1980.
- Kilmann, Peter R. Human Sexuality in Contemporary Life. South Carolina : Allyn and Bacon, Inc., 1984.
- Kulberg, Gordon E. and Owen, William A. " Some Life History Antecedents of Engineering Interests, " Journal of Educational Psychology. 51 : 26 - 27, 1959.
- Lawrie, Lynne and Rupert, Brown. " Sex Stereotypes School Subject Preferences and Career Aspirations as a Function of Single/ Mixed - Sex Schooling and Presence/ Absence of an Opposite Sex Sibling, " Psychological Abstract. 79 (7) ; 3028 ; July, 1992.
- Lazarus, Richard S. Patterns of Adjustment. New York : McGraw - Hill Book Company, 1976.

- _____. Patterns of Adjustment and Human Effectiveness.
New York : McGraw - Hill Book Company, 1969.
- Locksley, A. and Colton, " Psychological Androgyny : A Case of Mistaken, "
Journal of Personality and Social Psychology. 37 : 1017 - 1031,
1979.
- Maskowitz, Merle and Arthur R. Orgel. General Psychology. Boston:
Houghton Mifflin Company, 1969.
- Massad, C.M. " Sex Role Identity and Adjustment during Adolescence, "
Child Development. 52 : 1290 - 1298, 1981.
- McBride, Sally Gorman. " Comparison of the Psychological Adjustment
of the Eldest Adolescent in Single - Parent Father, Single -
Parent Mother, and two Parent Intact Families, " Dissertation
Abstracts International. 52 (4) : 2306 - B ; October, 1991.
- Miller F. Benjamin and Claire Brackman Keame. Encyclopedia and Dictionary
of Medicine, Nursing and Allied Health. Third Edition, W.B.
Saunders Company, 1983.
- Nicholson, John. Men and Women How Different are They?. New York :
Oxford, 1984.
- Oyefeso, Adenekan O. and Adegoke, Ademola R, " Psychological Adjustment
of Yoruba Adolescents as Influenced by Family Type : A Research
note, " Psychological Abstract. 79 (10) : 4143 ; October, 1992.
- Parsons, T. and R.F, Bales. Family, Socialization and Interaction
Process. Free Press, Glencoe, Ill., 1955.

- Russell, C. Denise and Jon B., Ellis. " Sex - Role Development in Single Parent Households, " Psychological Abstract. 79 (2) : 636 ; February, 1992.
- Rust, James O. and Anne, McGraw. " Influence of Masculinity - Femininity on Adolescent Self - Esteem and Peer Acceptance, " Psychological Abstract. 71 (12) : 3310 ; December, 1984.
- Shannon, John R. " School Activities and Personality Development, " School Activities. X : 275 ; May, 1949.
- Spence, Janet T. " Traits, Roles and the Concept of Androgyny, " Psychology and Women in Transition. Washington, D.C. : V.H. Winston and Son, 1979.
- Spence, Janet T., Robert Helmerich and Joy Stapp. " Rating of Self and Peer on Sex Role Attributes and their Relation to Self - Esteem and Conceptions of Masculinity and Femininity, " Journal of Personality and Social Psychology. 32 : 29 - 39 ; July, 1975.
- Terman, Lewis M. " Gifted Men : Scientists and Nonscientists, " Basic Contributions to Psychology : Readings. California : Wadsworth Publishing Company, Inc., 1966.
- Tyler, Leona E. " The Psychology of Human Differences, " Century Psychology Series. Third Edition, New York University of Oregon, Appleton - Century - Crofts, Inc., 1956.
- Van Vianen, Annelies E. and Tineke M., Willemsen. " The Employment Interview : The Role of Sex Stereotypes in the Evaluation of Male and Female Job Applicants in the Netherlands, " Psychological Abstract. 79 (11) : 4927 ; November, 1992.

Walters, O.D. " Sex - Role Attitude and Manifest Needs, Vocational
Maturity and Career Orientation of College Women, "
Dissertation Abstracts International. 7 (5) : 2654 - A ;
November, 1976.

Ward, Nicholas J. " Occupational Suitability Bias for Full - time
and Part - time Employment in Sex - Typed Jobs, "
Psychological Abstract. 79 (3) : 1330 ; March, 1992.

Wright, Nicolas. " The Cleverer Sex ?, " Understanding Human Behavior.
Macdonald - Raintree, Inc., 1977.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตาราง 20 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิชาเอก วิทยาเขต และวิชาเอกย่อยที่ได้จากการเก็บข้อมูล

วิชาเอก	วิทยาเขต	วิชาเอกย่อย	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
			ชาย	หญิง
ช่างอุตสาหกรรม	พระนครเหนือ	ช่างกลโรงงาน	6	-
		ช่างโลหะ	15	-
		ช่างไฟฟ้ากำลัง	10	-
		ช่างเครื่องกล	2	-
		ช่างยนต์	13	-
		อิเล็กทรอนิกส์	12	-
		เทคนิคคอมพิวเตอร์	10	-
	อุเทนถวาย	ช่างก่อสร้าง	36	-
		ช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม	21	-
		ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	4	-
		รวม	129	-

วิชาเอก	วิทยาเขต	วิชาเอกย่อย	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
			ชาย	หญิง
คหกรรมศาสตร์	โชนิเวศ	การบริหารงานคหกรรม	-	19
		คหกรรมศาสตร์สนเทศ	-	5
	ชุมพรเขตฯ	ผ้าและเครื่องแต่งกาย	-	5
		ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า	-	6
		เทคโนโลยีเสื้อผ้า	-	3
	พระนครศรีไต้	อาหารและโภชนาการ	-	29
		รวม	-	67

วิชาเอก	วิชาเขต	วิชาเอกย่อย	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
			ชาย	หญิง
ศิลปกรรม	เพาะช่าง	เครื่องทอผ้า	6	23
		หัตถศิลป์	3	1
		เครื่องหนัง	16	15
		เครื่องดิน	3	8
		เครื่องหล่อ	1	3
		เครื่องมือไม้	2	4
		เครื่องมือ	4	1
		เครื่องโลหะ	8	1
		เครื่องรัก	6	1
		จิตรกรรมสากล	1	-
		ออกแบบพาณิชย์ศิลป์	1	-
		รวม	51	57

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ไปที่ท่านประสบในชีวิตประจำวัน เหตุการณ์ในบางข้ออาจจะไม่ได้เกิดขึ้นในขณะนั้น ๆ แต่ต้องการให้ท่านเลือกตอบว่า ถ้าท่านประสบกับเหตุการณ์นั้น ๆ จริง ท่านจะรู้สึกและปฏิบัติเช่นใดที่ตรงกับตัวของท่านมากที่สุด โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของท่านเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ในแต่ละข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของท่าน

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา

สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 1 ให้ท่านใส่เครื่องหมาย " / " หรือกรอกข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านหรือครอบครัวของท่าน ส่วนแบบสอบถามในตอนที่ 2 - 4 ให้ท่านใส่เครื่องหมาย " / " ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก หรือการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

ตัวอย่าง การตอบแบบสอบถามในตอนที่ 2

(0) ท่านคล้ายตามคำแนะนำของบุคคลอื่นมากเพียงใด

7	6	5	4	3	2	1
มากที่สุด			ปานกลาง			น้อยที่สุด

ตามตัวอย่าง ถ้าท่านใส่เครื่องหมาย " / " ในช่องที่มีหมายเลข 6 แสดงว่าท่านคล้ายตามคำแนะนำของบุคคลอื่นมาก

ถ้าท่านเลือกตอบในช่องที่มีหมายเลขน้อยลงก็แสดงว่าท่านมีลักษณะตามข้อนั้น ๆ น้อยลงไปเรื่อย ๆ จนถึงหมายเลข 1 น้อยที่สุด

ข้อควรระวังในการตอบแบบสอบถาม

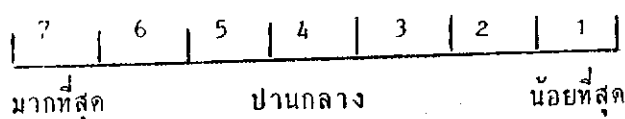
นักศึกษาทุกท่านจะต้องทำแบบสอบถามในทุกตอน และต้องทำให้ครบทุก ๆ ข้อ หากเว้นข้อใดข้อหนึ่งไว้แบบสอบถามในชุดของท่านจะนำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้เลย

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนบุคคล

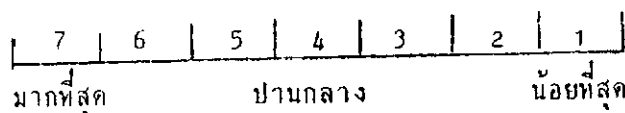
1. อายุของนักศึกษา _____ ปี
2. เพศ () ชาย () หญิง
3. สาขาวิชาที่นักศึกษาเรียน
() ภาษาอังกฤษ () คณิตศาสตร์ () ศิลปกรรม
วิชาเอกที่ศึกษา _____
4. ปัจจุบันนักศึกษาพักอาศัยอยู่กับ _____ ตั้งแต่นักศึกษามีอายุ _____ ปี
5. ลักษณะครอบครัวของนักศึกษา
() มีทั้งบิดาและมารดา () มีแต่มารดา
() มีแค่บิดา () ไม่มีทั้งบิดาและมารดา
6. จากช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา นักศึกษามีช่วงระยะเวลาอยู่ร่วมกับบุคคลใดต่อไปนี้ที่ยาวนานที่สุด
 - 6.1 () ทั้งบิดาและมารดา
 - 6.2 () บิดา เนื่องจาก () มารดาเสียชีวิต () หย่าร้าง/แยกทางกัน
() เหตุผลอื่น ๆ _____
 - 6.3 () มารดา เนื่องจาก () บิดาเสียชีวิต () หย่าร้าง/แยกทางกัน
() เหตุผลอื่น ๆ _____
 - 6.4 () บุคคลอื่น ๆ ระบุ _____ เนื่องจาก
 - 6.4.1 () ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตทั้งคู่
 - 6.4.2 () บิดาและมารดาหย่าร้าง/แยกทาง
 - 6.4.3 () บิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต
 - 6.4.4 () เหตุผลอื่น ๆ _____
7. นักศึกษามีช่วงระยะเวลาอยู่ร่วมกับบุคคลดังกล่าว (ในข้อ 6) ตั้งแต่อายุ _____ ปี
จนถึงอายุ _____ ปี ซึ่งเป็นระยะเวลารวมทั้งสิ้น _____ ปี

ตอนที่ 2

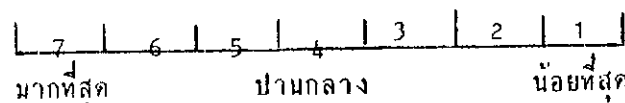
1. ในการวางแผนงานในโครงการหนึ่ง ท่านสามารถเป็นผู้ดำเนินการวางแผนตั้งแต่ต้นจนจบโดยไม่มีผู้ใดช่วยได้มากเพียงใด

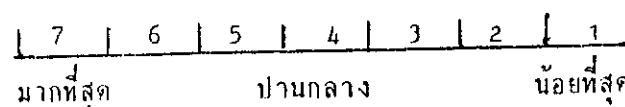
2. ถ้าท่านมีปัญหาในการทำงานกับเพื่อนและท่านเป็นฝ่ายถูก ท่านจะโต้ตอบกับเพื่อนของท่านเพียงใด

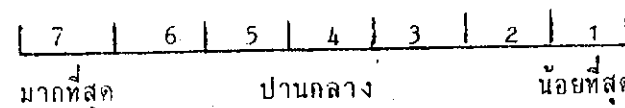
3. ในกรณีที่อาจารย์ประกาศผลการสอบในวิชาหนึ่ง ผลปรากฏว่าท่านสอบตกในวิชานั้น ๆ ท่านจะสามารถควบคุมตนเองโดยไม่ให้คนอื่น ๆ รู้ว่าท่านเสียใจได้เพียงใด

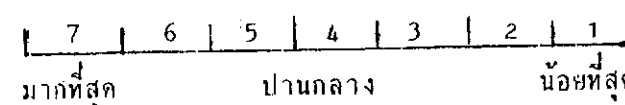
4. ถ้าเพื่อนสนิทบอกท่านว่าท่านเป็นคนแต่งตัวเซ็กซี่ ควรพัฒนาการแต่งตัวเสียใหม่ในแบบของเขา แต่เป็นลักษณะที่ท่านไม่ชอบ ท่านจะเปลี่ยนแปลงตามที่เพื่อนท่านบอกเพียงใด

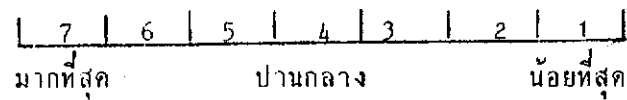
5. ในการสอบวิชาหนึ่งซึ่งเป็นวิชาที่ท่านสอบตกมาแล้วสองครั้ง ในการสอบครั้งต่อไปจะทำให้ท่านหมดกำลังใจลงเพียงใด

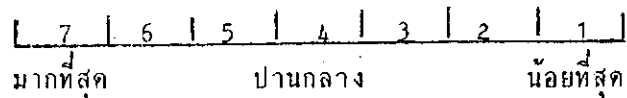
6. ในการแข่งขันกีฬาระหว่างสถาบันการศึกษา ท่านเป็นนักกีฬาคนหนึ่ง ผลปรากฏว่าทีมกีฬาของท่านพ่ายแพ้แก่ทีมอื่น ท่านจะยอมรับการพ่ายแพ้ดังกล่าวเพียงใด

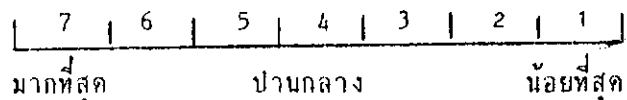
7. ถ้าท่านเป็นนักกีฬาและท่านพ่ายแพ้แก่ทีมอื่น ท่านจะพยายามฝึกฝนตัวเองใหม่ เพื่อการแข่งขันในครั้งต่อไป
เพียงใด

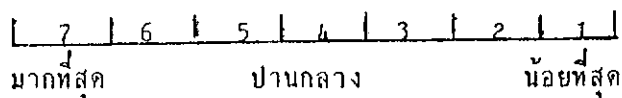
8. ถ้าเพื่อนที่เป็นนักกีฬาชนท่านจนท่านได้รับบาดเจ็บ โดยที่เพื่อนของท่านไม่ได้ตั้งใจจะทำให้ท่านบาดเจ็บใน
การแข่งขัน ท่านจะให้โทษในความผิดของเพื่อนท่านเพียงใด

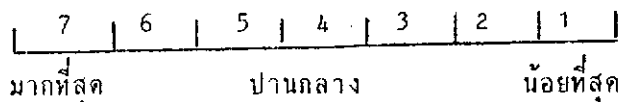
9. ท่านไม่ชอบกีฬาที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง เช่น ชกมวย ฟุตบอล ฯลฯ มากน้อยเพียงใด

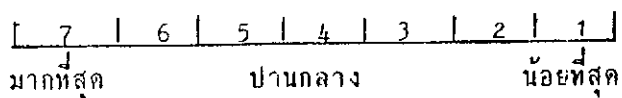
10. ในการสอบวิชาที่ท่านหำข้อสอบไม่ได้ และท่านไปลอกคำตอบจากเพื่อนที่นั่งใกล้ ๆ เพื่อนโกรธจึงไปฟ้อง
อาจารย์ อาจารย์ได้เรียกท่านไปพบ ท่านจะแก้ตัวว่าท่านไม่ได้ทำผิดดังกล่าวในสถานการณ์เช่นนี้เพียงใด

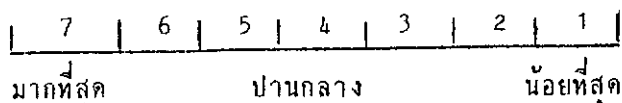
11. ท่านชอบการแข่งขันใน เรื่อง เรียนกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนมากเพียงใด

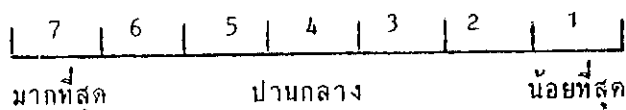
12. ในการประกาศผลการสอบวิชาหนึ่งซึ่งเป็นวิชาที่ท่านเรียนได้ดี และท่านคาดว่าคุณจะได้คะแนนสูง แต่ผล
กลับออกมาไม่เป็นเช่นนั้น ท่านจะควบคุมตัวเองไม่ให้คนอื่นทราบว่าท่านเสียใจได้เพียงใด

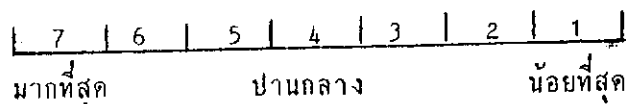
13. ท่านเป็นคนที่ชอบเล่นกีฬาในร่ม เช่น หมากรุก มากกว่ากีฬากลางแจ้งที่ใช้กำลัง เช่น รักบี้ ฟุตบอลเพียงใด

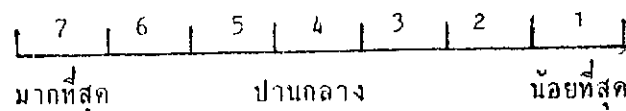
14. ถ้าท่านได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำงานชิ้นหนึ่ง ท่านต้องการให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มทำตามความคิดของท่านเพียงใด

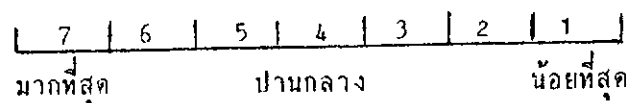
15. ในการทำงานกลุ่ม ถ้าท่านมีความคิดเห็นในการทำงานที่ขัดแย้งกับหัวหน้ากลุ่มของท่าน ท่านจะโต้แย้งกับหัวหน้ากลุ่มของท่านอย่างรุนแรงเพียงใด

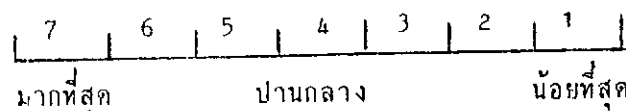
16. ถ้าท่านเคยประสบความล้มเหลวในการออกไปพูดหน้าชั้นเรียนมาแล้ว ในการพูดหน้าชั้นครั้งต่อไป ท่านจะกล้าเสนอตัวออกไปพูดหน้าชั้นเพียงใด

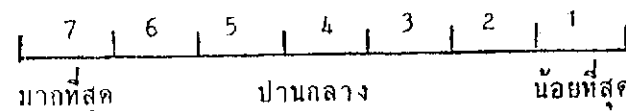
17. ถ้าท่านโกรธและมีปัญหากับเพื่อนของท่าน ต่อมาในภายหลังท่านกลับทราบว่า เป็นเพราะความเข้าใจผิดของท่านเอง ท่านจะยอมรับผิดและเป็นฝ่ายไปปรับความเข้าใจกับเพื่อนก่อน เพียงใด

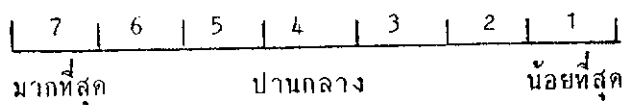
18. ถ้าให้ท่านสมัครเข้าชมรม ชมรมอาสาพัฒนาจะอยู่ในความสนใจของท่านเพียงใด

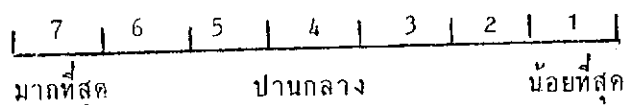
19. ในวันหนึ่งท่านกำลังจะไปหอสมุด ในขณะที่เพื่อน ๆ ในกลุ่มกลับบอกว่าน่าจะไปที่ยวดยานยนต์เสียมากกว่า ท่านจะเปลี่ยนใจไปที่ยวดยานยนต์กับเพื่อนแทนการไปหอสมุด มากเพียงใด

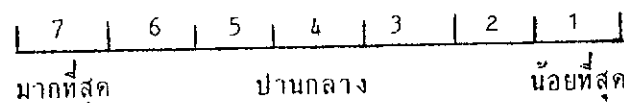
20. ในขณะที่เพื่อนสนิทของท่านต้องการความช่วยเหลือ ท่านสามารถเป็นผู้รับฟังและแนะนำเพื่อนสนิทของท่านได้เพียงใด

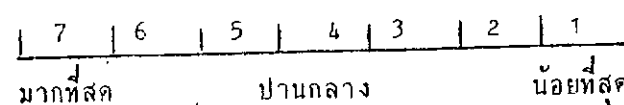
21. ถ้ามีขอทานเดินเข้ามาขอเงินจากท่าน ท่านจะรู้สึกรังเกียจ เพียงใด

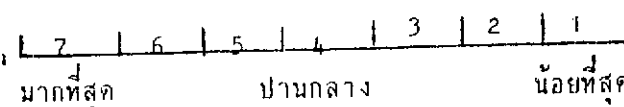
22. ในขณะที่ท่านกำลังนั่งรับประทานอาหารอยู่กับครอบครัว ถ้าบังเอิญมีคนตัวหนึ่งถูกยิงมาเลือดอาบและหล่นมาใกล้ ๆ กับที่ท่านรับประทานอาหาร ท่านจะเอาใจใส่ช่วยเหลือคนตัวนั้น เพียงใด

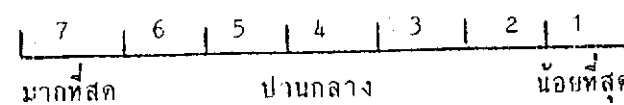
23. เพื่อนคนหนึ่งของท่านมาจากต่างจังหวัดเพื่อมาเยี่ยมแม่ของเขาที่กำลังเจ็บ ได้มาขอร้องที่จะพักอาศัยกับท่านชั่วคราวและยืมเงินจากท่าน ท่านจะให้ความช่วยเหลือเพื่อนคนดังกล่าว เพียงใด

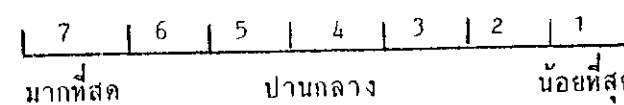
24. ท่านจะรู้สึกเห็นอกเห็นใจในปัญหาของญาติสนิทท่านเพียงใด ถ้าเขาว่าปัญหาของเขาจะมาปรึกษากับท่าน

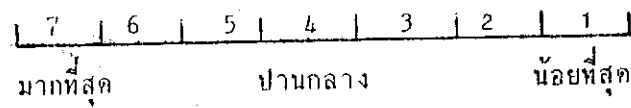
25. ท่านไปเยี่ยมเพื่อนที่บ้านของเขาได้พบ แมว หรือสุนัขตัวเล็ก ๆ ท่านก็อดไม่ได้ที่จะเข้าไปอุ้มมันเล่น

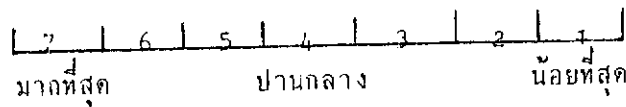
26. หลานเล็ก ๆ ของท่านคนหนึ่งที่กำลังอยู่ในวัยซน ได้คลานไปเล่นแถว ๆ บริเวณที่มีปลั๊กไฟ ท่านจะรู้สึกเป็นห่วงใยและกังวลเพียงใด

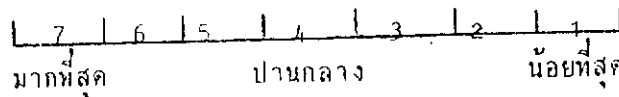
27. ไม่ว่าในเรื่องใด ๆ ก็ตาม ถ้าเพื่อนสนิทของท่านเอ่ยปากเพียงเล็กน้อย ท่านจะสามารถเข้าใจได้เพียงใดว่าเพื่อนของท่านกำลังต้องการอะไร

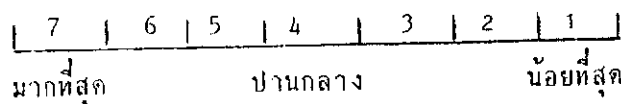
28. ท่านจะคล้อยตามบุคคลที่ท่านชื่นชอบในเรื่องของการวางตัวและการแต่งตัว เพียงใด

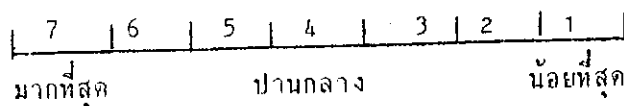
29. มีนักศึกษา รุ่นเดียวกับท่าน เข้ามาพูดคุยด้วย จากนั้นท่านก็พบว่านักศึกษาคนนั้นมีลักษณะหลาย ๆ อย่างคล้ายคลึงกับท่าน ท่านจะรู้สึกพอใจและชอบพอในตัวนักศึกษาคนนั้นเพียงใด

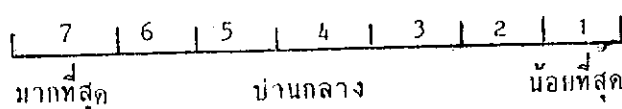
30. ในการสอบกลางภาค ทุกคนรวมทั้งตัวท่านคาดกันว่าท่านจะต้องได้เกรดเอในวิชาที่ท่านเคยทำได้เอามาแล้ว แต่เมื่อผลสอบออกมาปรากฏว่าท่านไม่ได้ดังที่หวังไว้ ท่านจะเสียใจและแสดงออกให้ทุกคนรับรู้เพียงใดว่าท่านเสียใจ

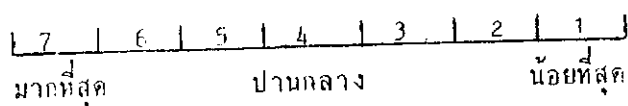
31. เมื่อท่านกลับถึงบ้านท่าน และพบข้าวของวางอยู่อย่างระเกะระกะไม่เป็นระเบียบ ท่านจะลงมือจัดให้เข้าที่เรียบร้อยได้เพียงใด

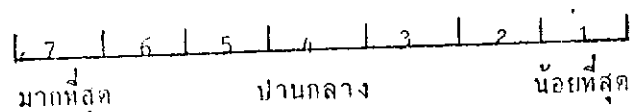
32. เพื่อนนักศึกษาด้วยกันได้นำเครื่องใช้วัยรุ่นมาขาย ท่านเห็นเข้าและถูกใจในเครื่องใช้หลาย ๆ ชิ้น ท่านจะใช้เวลาในการเลือกและซื้อหามาใช้เพียงใด

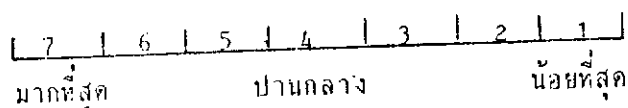
33. ในระหว่างทางเดินกลับบ้าน บริเวณข้างทางได้พบว่า มีนักศึกษาวัยรุ่นนั่งติดกันอยู่ ถ้าท่านกำลังเดินอยู่ในบริเวณนั้น ท่านจะพยายามหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์นี้เพียงใด

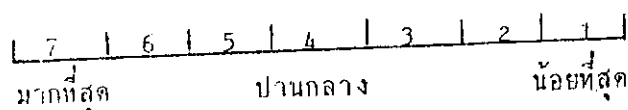
34. ถ้ามีเพื่อน ๆ มาล้อเลียนเกี่ยวกับรูปร่างของท่าน ท่านจะรู้สึกเขินและหันไปหลบตีคนที่ล้อเลียนท่านเพียงใด

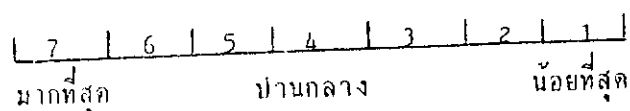
35. ในทุก ๆ ปี ท่านจะได้รับการเลือกให้เป็นประธานชั้นปี แต่เมื่อถึงเวลาจริง ๆ ในปีนี้กลับไม่ได้รับการเลือกตั้งที่หวังเอาไว้ ท่านจะรู้สึกผิดหวังเพียงใด

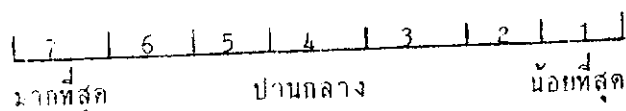
36. ในการสอบเก็บคะแนน อาจารย์ได้บอกกับท่านว่า ผลการสอบที่ผ่านมามีท่านทำคะแนนไม่ค่อยดีนัก อาจจะตกได้ถ้าทำคะแนนในช่วงปลายภาคไม่ได้สัก ในกรณีเช่นนี้จะทำให้ท่านรู้สึกวิตกกังวลได้เพียงใด

37. ถ้ามีคนวิจารณ์ตัวท่านว่า ท่านไม่เหมาะสมที่จะได้รับการคัดเลือกให้เล่นละครของสถาบันในบทของตัวเองของเรื่อง ท่านจะรู้สึกอับอายไปกับคำพูดของคนวิจารณ์ท่านเพียงใด

38. ถ้าท่านมีเวลาว่าง สิ่งที่ท่านจะทำก็คือการหาเสื้อผ้า เครื่องประดับมาให้กับตัวเองเพียงใด

ตอนที่ 3 การปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

3.1 ด้านเจตคติต่อเพื่อนต่างเพศ

ข้อความ	เป็นจริง มากที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ปานกลาง	เป็นจริง น้อย	เป็นจริง น้อยที่สุด
1. ข้าพเจ้าคิดว่า เพื่อนต่างเพศน่าคบหาพอ ๆ กับเพื่อนเพศเดียวกัน					
2. ข้าพเจ้ารู้สึกว่า การคบกับเพื่อนต่างเพศจะเป็นการชักนำข้าพเจ้าไปในทางที่ไม่ดี					
3. ข้าพเจ้ารู้สึกว่า เพื่อนต่างเพศชอบเอาเปรียบข้าพเจ้า					
4. ข้าพเจ้าคิดว่า ข้าพเจ้าสามารถทำงานกับเพื่อนต่างเพศได้					
5. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อนต่างเพศไม่เป็นกันเองกับข้าพเจ้า					
6. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อนต่างเพศคอยขัดขวางไม่ยอมให้ข้าพเจ้าทำอะไรตามใจชอบ					
7. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อนต่างเพศเป็นบุคคลที่ไม่น่าคบเพราะหว่าตัวเป็นเจ้านาย					
8. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อนต่างเพศเป็นบุคคลที่ไม่น่าคบเพราะชอบรวบอำนาจ					
9. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อนต่างเพศส่วนมากเข้าใจข้าพเจ้าดี					
10. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อนต่างเพศมักคอยจับผิดข้าพเจ้าเสมอ					
11. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อนต่างเพศทำอะไรไม่ค่อยถูกใจข้าพเจ้า					

3.2 ด้านการสร้างความสัมพันธ์ต่อเพื่อนต่างประเทศ

ข้อความ	เป็นจริง มากที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ปานกลาง	เป็นจริง น้อย	เป็นจริง น้อยที่สุด
1. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองโกรธง่ายเมื่อเพื่อนต่างประเทศ หยอกล้อ					
2. ข้าพเจ้ารู้สึกคันคันถ้ามีเพื่อนต่างประเทศมานั่งอยู่ใกล้ๆ					
3. ข้าพเจ้าไม่กล้าสู้หน้าหรือสบตา กับเพื่อนต่างประเทศเมื่อ ได้รับการแนะนำให้รู้จักกัน					
4. ข้าพเจ้าจะหน้าแดงหรือเหงื่อออกตามฝ่ามือเมื่ออยู่ ในกลุ่มเพื่อนต่างประเทศ					
5. ข้าพเจ้าสามารถแสดงออกได้อย่างสนุกสนานว่าเรีง เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนต่างประเทศ					
6. ข้าพเจ้าไม่เคยกลัวเสียง เมื่อต้องพูดคุยกับเพื่อน ต่างประเทศ					
7. เมื่อเพื่อนต่างประเทศหักทลายข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็จะ หักทลายตอบ					
8. ข้าพเจ้ารู้สึกว้าวุ่นใจเพราะไม่ทราบว่า จะคุยอะไร กับเพื่อนต่างประเทศเมื่อพบหน้ากัน					
9. ขณะพูดคุยกับเพื่อนต่างประเทศ ข้าพเจ้าจะรู้สึกใจสั่น และไม่ค่อยกล้าสบสายตา					
10. ข้าพเจ้าจะประหม่า เอะอะเขินเมื่อต้องคุยกับเพื่อน ต่างประเทศ					
11. เมื่อข้าพเจ้าหักทลายเพื่อนต่างประเทศ ข้าพเจ้าจะรู้สึก ร้อนที่หน้า					

ข้อความ	เป็นจริง มากที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ปานกลาง	เป็นจริง น้อย	เป็นจริง น้อยที่สุด
12. เวลาเดินผ่านเพื่อนต่างเพศ ข้าพเจ้าไม่กล้า สั้หน้าหรือสบสายตา					
13. ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจในการที่จะสร้างความ คุ้นเคยกับเพื่อนต่างเพศ					
14. ข้าพเจ้ามักจะขาดความเชื่อมั่นในตนเองและรู้สึก กระดากอายเมื่อเข้าสังคมกับเพื่อนต่างเพศ					
15. ข้าพเจ้ารู้สึกเคอะเขินและวางตัวไม่ถูกเมื่ออยู่ ต่อหน้าเพื่อนต่างเพศ					
16. ข้าพเจ้าไม่ชอบทำตัวสนิทสนมกับเพื่อนต่างเพศ					
17. ข้าพเจ้าเป็นคนที่เข้ากับเพื่อนต่างเพศได้ยาก					

3.3 ด้านการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ

ข้อความ	เป็นจริง มากที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ปานกลาง	เป็นจริง น้อย	เป็นจริง น้อยที่สุด
1. ข้าพเจ้าสามารถทำงานกลุ่มกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างสบายใจ					
2. ข้าพเจ้ายอมรับฟังความคิดเห็นแปลก ๆ ใหม่ ๆ ของเพื่อนต่างเพศได้					
3. ข้าพเจ้าสามารถร่วมมือทำงานในกิจกรรมชมรมกับเพื่อนต่างเพศได้โดยไม่ประหม่า เคอะเย็น					
4. ข้าพเจ้าสามารถร่วมทำงานกิจกรรมนอกห้องเรียนกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างสบายใจ					
5. ข้าพเจ้าชอบทำงานกับเพื่อนต่างเพศเพราะเพื่อนต่างเพศมีความคิดเห็นแปลก ๆ ใหม่ ๆ ดี					
6. ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ					
7. ข้าพเจ้าชอบทำงานแข่งขันกับเพื่อนต่างเพศมากกว่าจะให้ความร่วมมือในการทำงาน					
8. ในการทำงาน ถ้าเพื่อนต่างเพศเสนอความคิดเห็นอะไร ข้าพเจ้ามักจะถกเถียงขัดแย้งตลอดเวลา					
9. ถ้าไม่จำเป็นข้าพเจ้าจะไม่ขอคำแนะนำเรื่องงานจากเพื่อนต่างเพศ					
10. ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือเรื่องงานเพื่อนต่างเพศเสมอ เมื่อเพื่อนต่างเพศขอร้องหรือต้องการความช่วยเหลือ					
11. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงในการให้ความร่วมมือกับเพื่อนต่างเพศไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม					

ข้อความ	เป็นจริง มากที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ปานกลาง	เป็นจริง น้อย	เป็นจริง น้อยที่สุด
12. ข้าพเจ้าจะรู้สึกอึดอัดใจเมื่อต้องอยู่ร่วมกับเพื่อน ต่างเพศในการทำงานร่วมกัน					

ตอนที่ 4 การเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง มาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
1. ข้าพเจ้าให้ความสนใจในกิจกรรมของสถาบัน ทุกประเภท					
2. ถ้าเป็นกิจกรรมนักศึกษาที่ข้าพเจ้าชอบแล้ว ข้าพเจ้าไม่เคยพลาด					
3. ข้าพเจ้าจะใช้เวลารว่างจากการเรียนเพื่อ กิจกรรมของสถาบัน					
4. ข้าพเจ้าจะใช้เวลาห้นอกเหนือจากการเรียน เพื่อไปคิดทำงานเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา					
5. ข้าพเจ้ามักจะเป็นบุคคลที่เพื่อน ๆ เลือกให้ เป็นหัวหน้าของกิจกรรมชมรม					
6. มีเพื่อน ๆ เรียกข้าพเจ้าว่า " เป็นเด็ก กิจกรรม "					
7. เมื่อสถาบันส่งเสริมนักศึกษาเข้าร่วมหรือมีส่วน ร่วมในกิจกรรมนักศึกษา ข้าพเจ้าจะให้ความ ร่วมมืออย่างเต็มที่					
8. ข้าพเจ้าชอบอ่านข่าวประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา					
9. ในแต่ละวันข้าพเจ้าให้ความสนใจในกิจกรรม นักศึกษามากกว่าในเรื่องของการเรียนในห้อง เรียน					
10. ข้าพเจ้ามักเป็นผู้ช่วยในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชั้นเรียน					
11. ข้าพเจ้าชอบเข้าประชุมสภานักศึกษา					

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อย ครั้งมาก	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
12. ข้าพเจ้ามีความเพลิดเพลินกับการที่ได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมนักศึกษา					
13. ผลการสอบในแต่ละครั้งไม่ตึงเครียด เพราะข้าพเจ้า ทุ่มเทเวลาให้กับกิจกรรมของสถาบัน					
14. ข้าพเจ้ามักจะใช้จ่ายเงินของข้าพเจ้าเพื่อ กิจกรรมนักศึกษา					
15. งานกิจกรรมที่ข้าพเจ้าทำมีผลให้ข้าพเจ้าดู หนังสือได้ลดลง					
16. ข้าพเจ้าต้องกลับบ้านค่ำ เพราะใช้เวลาหมด ไปกับกิจกรรมนักศึกษา					
17. การที่ผลการเรียนต่ำ เป็นเพราะข้าพเจ้าสละ เวลาเพื่อกิจกรรมนักศึกษา					
18. ข้าพเจ้ามักจะเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมนักศึกษาใหม่ ๆ					
19. ข้าพเจ้าจะหยุดพักเมื่อทางบ้านของข้าพเจ้าไม่ ต้องการให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา					
20. ข้าพเจ้าชอบเสียสละโดยทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม					
21. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาที่เกี่ยวข้อง วันสำคัญทางศาสนา					
22. ข้าพเจ้าสนใจที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับกิจกรรม นักศึกษา					
23. เพราะว่าข้าพเจ้าเป็นเด็กกิจกรรม ข้าพเจ้าจึง เป็นที่รู้จักของบุคคลอื่น ๆ					
24. วันหนึ่ง ๆ ข้าพเจ้าไม่เคยมีเวลาว่างเลยเพราะ ใช้เวลาไปกับการทำกิจกรรม					

ข้อความ	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง มาก	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคย เลย
25.ไม่ว่าจะมีการสอบหรือไม่ก็ตาม ข้าพเจ้าไม่เคย พลาดจากการทำกิจกรรมนักศึกษา					
26.ข้าพเจ้ามักทำกิจกรรมจนลืมเวลาเข้าเรียนในชั้น เรียน					
27.ในบัจุบันข้าพเจ้าเป็นสมาชิกกิจกรรมนักศึกษาใน ชมรมใดชมรมหนึ่ง					
28.ในระหว่างช่วงปิดเทอม ข้าพเจ้าก็ไปออกค่าย หักแรมกับชมรม					
29.ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการแสดงบนเวที เนื่องในงานต่าง ๆ ของสถาบัน					
30.ถ้าข้าพเจ้ามีเวลามากกว่านี้ข้าพเจ้าจะเข้าร่วม กิจกรรมนักศึกษาในชมรมต่าง ๆ มากขึ้นกว่าที่เป็น อยู่					

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนก และค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง
คะแนนรายชื่อกับคะแนนทั้งฉบับของ
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ตาราง 21 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ

ลักษณะความเป็นซ้ำ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนน
ทั้งฉบับ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ค่า r	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ค่า r
1.	3.65	0.3117	11.	2.16	0.2421
2.	2.11	0.2126	12.	2.13	0.1920
3.	2.28	0.2325	13.	2.47	0.3309
4.	2.40	0.1993	14.	2.55	0.2222
5.	2.90	0.3609	15.	3.44	0.2586
6.	2.53	0.3218	16.	4.15	0.3891
7.	2.11	0.3591	17.	4.56	0.4774
8.	4.84	0.4892	18.	3.70	0.4304
9.	3.67	0.4013	19.	3.17	0.3915
10.	4.53	0.5295			

ตาราง 22 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ

ลักษณะความเป็นหนึ่ง โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนน
ทั้งฉบับ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ค่า r	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ค่า r
20.	3.93	0.4495	30.	2.26	0.2389
21.	2.71	0.3150	31.	3.09	0.4499
22.	4.25	0.5102	32.	3.52	0.3068
23.	3.86	0.4455	33.	2.14	0.2910
24.	4.21	0.5527	34.	2.90	0.3329
25.	3.90	0.4580	35.	2.90	0.3322
26.	3.20	0.5028	36.	3.76	0.5190
27.	4.63	0.5556	37.	3.51	0.3526
28.	3.32	0.3282	38.	3.52	0.3982
29.	2.76	0.3058			

ตาราง 23 แสดงค่าอำนาจจำแนก และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบความ

สามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ด้านเจตคติต่อเพื่อนต่างเพศ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์
แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ค่า r
1.	3.50	0.2401
2.	5.08	0.5235
3.	4.03	0.4355
4.	3.63	0.2555
5.	5.30	0.5273
6.	6.50	0.5422
7.	5.90	0.4912
8.	6.28	0.3920
9.	2.17	0.2827
10.	4.52	0.4886
11.	3.78	0.3920

ตาราง 24 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ
 ความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ต่อเพื่อนต่างเพศ
 โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ค่า r
1.	5.42	0.5102
2.	4.47	0.5557
3.	6.60	0.5982
4.	4.19	0.4682
5.	4.50	0.4780
6.	5.33	0.5428
7.	4.55	0.3432
8.	5.04	0.4859
9.	5.36	0.5672
10.	4.85	0.5387
11.	6.04	0.5431
12.	8.33	0.6781
13.	5.35	0.5477
14.	9.17	0.6794
15.	8.68	0.7068
16.	9.09	0.6351
17.	7.79	0.6858

ตาราง 25 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ

ความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ ด้านการทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศ โดยใช้
ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ค่า r
1.	2.48	0.5958
2.	3.61	0.3588
3.	5.19	0.5592
4.	6.21	0.5893
5.	4.52	0.5521
6.	4.58	0.4457
7.	5.76	0.4417
8.	5.08	0.4297
9.	3.57	0.3695
10.	3.22	0.2890
11.	5.72	0.6074
12.	7.86	0.6987

ตาราง 26 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม
ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่าง
คะแนนเป็นรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ค่า r	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ค่า r
1.	5.06	0.4253	16.	9.04	0.7560
2.	2.96	0.2529	17.	6.33	0.6962
3.	5.25	0.4908	18.	6.38	0.6829
4.	9.42	0.7370	19.	6.30	0.6205
5.	6.43	0.5892	20.	6.19	0.5815
6.	8.87	0.7086	21.	5.40	0.5905
7.	4.71	0.4392	22.	5.69	0.5986
8.	4.52	0.4766	23.	5.50	0.5916
9.	7.25	0.6738	24.	5.06	0.6396
10.	7.85	0.6465	25.	5.83	0.6188
11.	8.70	0.7163	26.	3.23	0.5401
12.	4.04	0.4489	27.	7.56	0.6045
13.	3.71	0.5835	28.	7.14	0.6489
14.	5.24	0.6061	29.	6.35	0.6229
15.	3.03	0.4734	30.	6.50	0.6226

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาววิไลวรรณ ชื่อสกุล ศรีสงคราม

เกิดวันที่ 11 เดือนเมษายน พุทธศักราช 2511

สถานที่เกิด อำเภอคูสิด จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 93 ถนนพิชัย แขวงถนนนครไชยศรี เขตคูสิด
กรุงเทพฯ 10300

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน นักวิชาการศึกษา

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักทะเบียนและประมวลผล

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง

เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2528 เติร์มมอดมศึกษา (แผนกวิทยาศาสตร์) จากโรงเรียนวัดสังเวช

พ.ศ.2532 วท.บ. เกียรตินิยมอันดับ 2 (วิชาเอกจิตวิทยา วิชาโทเศรษฐศาสตร์) จาก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ.2539 กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการ
ปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาวัยรุ่นที่เรียนในสาขาวิชาชีพต่างกันของสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล

บทคัดย่อ

ของ

วิไลวรรณ ศรีสงคราม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

ตุลาคม 2539

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความเป็นชาย ลักษณะความเป็นหญิง และความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศของนักศึกษาวัยรุ่นตามตัวแปรทางด้านสาขาวิชาที่เรียน ลักษณะครอบครัว และระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิงในแต่ละเพศกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาวัยรุ่นชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น ปวส. ในสาขาวิชาเอกทางด้านช่างอุตสาหกรรม คหกรรม และศิลปกรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาเขตเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 304 คน โดยการสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามรายละเอียดส่วนบุคคล แบบทดสอบลักษณะความเป็นชายและลักษณะความเป็นหญิง แบบทดสอบความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ และแบบสอบถามระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t - test , F - test และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีลักษณะความเป็นชายมากกว่านักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ
2. นักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับสูงมีความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศมากกว่านักศึกษาที่มีระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับต่ำ
3. ลักษณะความเป็นชายในเพศชายมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศ

สำหรับการศึกษากับตัวแปรอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

A Comparative Study of Masculinity, Femininity and Ability in
Adjustment to Opposite - Sex Peers of Adolescent Students
in Different Fields of Studies at
Rajamangala Institute of Technology

An Abstract

By

Wilaiwan Srisongkram

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Master of Education degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University

October 1996

The purposes of this study were 1) to study of masculinity , femininity and ability in adjustment to opposite - sex peers of adolescent students with respect to major subjects , families and the level of participation in school activity ; 2) to study the relation between masculinity and femininity of male and female students with ability in adjustment to opposite - sex peers.

The samples were male and female adolescent students , including 304 diploma vocational students majoring in trade and industry , home economics and arts during the second semester of academic year 1995 at Rajamangala Institute of Technology in Bangkok. The sampling method was stratified random sampling. The instruments used for collecting the data were questionnaire on personal background information , the test of masculinity and femininity , the test of ability in adjustment to opposite - sex peer and the level of participation in school activity questionnaire. The statistics employed for the analysis of data were the t - test , F - test and Pearson Product Moment Correlation.

The results were as follows :

1. The masculinity score of the students who had high level of participation in school activity was significantly greater than the masculinity score of the students who had low level of participation in school activity.

2. The score on the ability in adjustment to opposite - sex peers of the students who had high level of participation in school activity was significantly greater than that of the students who had low level of participation in school activity.

3. The masculinity in males was significantly related to the ability in adjustment to opposite - sex peers.

For other variables in this study it was found that there were no significant differences.